

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 576

Poznań, czwartek dnia 12 grudnia 1929

Rok XXIV

Gdzie pozytywne nastawienie?

Nie wiemy, na jakiej podstawie prasa „sanacyjna” zaczyna głosić zgodnie i jednocześnie, że konferencje, jakie odbywa Prezydent Rzeczypospolitej z przywódcami stronnictw, wykazały nie-moc opozycji, jej niezdolność do objęcia władzy i brak w jej programie cech pozytywnych. Konferencje te, choć jesteśmy już w szóstym dniu przesilenia, nie są jeszcze ukończone, a przebieg ich trzymany jest w ścisłej tajemnicy. Nie jest więc całkiem wykluczone, że przesowie klubów wyrażają właśnie gotowość przyczynienia się do powstania rządu, mającego oparcie w większości parlamentu, w razie gdyby p. Prezydent postanowił taki rząd utworzyć. Jest w każdym razie rzeczą wysoce nietaktowną ze strony prasy rządowej przesądzać postanowienia głowy państwa i dawać do zrozumienia, że się rzekomo zgóry wie, co zrobi p. Prezydent.

Co do nas, nie przesadzamy tej decyzji. Przyjdzie czas na ustosunkowanie się do niej, jakkolwiek ona będzie.

Jeśli chodzi o brak pozytywnego programu wśród stronnictw opozycyjnych, to zarzut ten w żadnym razie nie może stosować się do Stronnictwa Narodowego. Cała jego działalność w parlamencie i poza parlamentem opiera się na pozytywnych postulatach. Pierwszym z nich to powrót do praworządności. Konserwatywny „Czas” lekceważy to hasło, ale doszliśmy do tego, że maszy lepiej zaczyna rozumieć wartość prawa od niektórych profesorów prawa i jego naturalnych — zdawałoby się — obrońców. Wystarczy się na chwilę zastanowić, aby zrozumieć, że bezwzględny powrót do prawa oznaczałby właściwie podstawową likwidację obecnego systemu i całkowity przewrót stosunków.

Lecz poza kwestją praworządności, Klub Narodowy posiada pozytywny program we wszystkich sprawach. W dziedzinie gospodarczej — zerwanie z etatyzmem i oparcie życia gospodarczego na inicjatywie prywatnej, w dziedzinie skarbowej — reforma systemu podatkowego, przeciw czemu zastrzegł się min. Matuszewski, wywołując tym konsternację nawet wśród bezmyślnie bezkrytycznych konserwatystów, ale pozytywne cechy programu Stronnictwa Narodowego występują najjaskrawiej w jego postulatach ustrojowych.

Obóz narodowy pierwszy zwrócił uwagę na niebezpieczeństwa „sejmowładztwa”, przeprowadzając w tej sprawie kampanię na długo przed wypadkami majowymi. Walki z sejmowładztwem nie pojmował jednak w formie lżenia Sejmu, chęci „bicia panów posłów bez ustanku”, lub wprowadzenia ustroju, któryby wzorem wschodnim zaprowadził system bata w źle urządzone państwie i z pogwałceniem zasad praworządności. Siła państwa zależy nie tylko od silnego rządu, ale od zdrowej jego budowy od góry do dołu.

Bv usunąć sejmowładztwo, Stronnictwo Narodowe proponuje nie tylko wzmacnienie w ramach rozsądnych

Przesilenie rządowe trwa

Czynności dymisjonowanego rządu — P. Światalski zapowiedział odczyt — Artykuł p. Składkowskiego — Pogroźki klubu B. B. — Opinia publiczna bez informacji — „Wątpliwości konstytucyjne” — Pogłoski — Nowy artykuł Piłsudskiego?

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Koła sanacyjne wyrażają obawę, że na poniedziałkowym posiedzeniu Sejmu opozycja przeforsuje uchwałę wbrew woli marszałka Sejmu, że dyskusja nad budżetem toczyć się może w komisji budżetowej nawet w czasie przesilenia rządowego. Przedstawiciele klubu B. B. zapowiadają, że uniemożliwią odbycie posiedzenia Sejmu.

W miejsce gen. Roji wchodzi do Sejmu mecenas Czernicki. (w)

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Gabinet p. Światalskiego jakkolwiek jest w stanie dymisji, prowadzi normalne prace. Na piątek zostało zwołane posiedzenie komitetu ekonomicznego. W sobotę pełniący obowiązki premiera p. Światalski ma wygłosić w Filharmonji albo w Tow. Higienicznem odczyt o sytuacji politycznej.

W dzisiejszych rannych dziennikach sanacyjnych pełniący obowiązki ministra spraw wewnętrznych p. Składkowski ogłasza artykuł: „Dlaczego w Sejmie przemawiałem „niepoważnie”? w którym to artykule dowodzi, że wystąpienia jego w parlamencie nie spotkały się z poważną rzeczową krytyką, jakiej się spodziewał. (w)

Warszawa, 12. 12. (AW). Pełniący obowiązki premiera p. Światalski odbywa liczne konferencje z poszczególnymi ministrami. Wczoraj przyjęli byli kolejno ministrowie: Zaleski, Matuszewski, Niezabykowski, Kwiatkowski i Prystor.

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Formalnie szósty dzień przesilenia przedstawia się dosyć ubogo. O godz. 12 był przyjęty na Zamku pos. Smulikowski jako przedstawiciel Frakcji Rewolucyjnej. O godz. 4 poseł Chądzyński (N. P. R.), o godz. 5 będzie przyjęty pos. Chaćński jako prezes klubu Ch. Dem., a o godz. 6 wieczorem Rozmaryn, po śmierci Reicha przywódca Żydów małopolskich. Zmiana nastąpiła z posłem Chaćńskim, który nie mógł być przyjęty w południe, o tej porze bowiem był na pogrzebie matki. Zdaje się, że na tych na-

radach zostały ukończone konferencje z posłami.

Opinia publiczna pozostawiona jest ciągle bez jakichkolwiek informacji. Uczestnicy konferencji czują się związani ze względu na osobę p. Prezydenta i odmawiają wszelkich wyjaśnień o przebiegu rozmowy i stanie przesilenia a kancelaria cywilna nie udziela żadnych komunikatów. Kiedy nastąpi ogłoszenie syntetycznego komunikatu, jeszcze nie wiadomo. Mówiono w południe, że kto wie, czy nie zostanie dopiero wydany na niedzielę. Może kancelaria cywilna udzieli także wyjaśnień w sprawie zapowiedzianych dalszych narad. Opowiada się, że teraz miałyby być zaproszone organizacje społeczne i mniej wysunięte osobistości ze społeczeństwa. Opowiadano także, że dyskutowano nad zamiarem zwrócenia się do prawników krakowskich (Jaworski?) z prośbą o interpretację słów konstytucji, co znaczy „powołuje” i „odwołuje” rząd. Słowem, chodziłoby o usunięcie „wątpliwości konstytucyjnych”.

Sytuacja obecna budzi analogję z rokiem 1922 w szerszym zakresie lub mniejszym do trudności, jakie się wyłoniły w listopadzie 1926 na temat „stać czy siedzieć”.

Jedno pozostaje niezmiennione: inicjatywa leży w rękach p. Prezydenta i od niego tylko zależy przebieg przesilenia. Gabinet pozostając „in statu dimisionis” podejmuje w dalszym ciągu ofensywę.

Po artykule gen. Składkowskiego zgłoszonym dzisiaj rano, na sobotę po południu zapowiadają odczyt pełniącego obowiązki premiera p. Światalskiego pod przejrzywym tytułem „20 godzin w Sejmie Rzeczypospolitej”. Mówią także, że nie jest wykluczony w ciągu dni najbliższych a może już jutro nowy artykuł marsz. Piłsudskiego.

W kołach sanacyjnych duży niepokój wywołał drobny szczegół, mianowicie że wczorajsza bytność p. Dąbskiego na zamku przeciągnęła się aż 2 1/2 godziny. (w)

Deputowany Paganon o stosunkach Polski z Niemcami i Litwą

Paryż, 11. 12. (PAT.) Sprawozdawca budżetu minist. spraw zagr. Paganon oświadczył między innymi, że w sprawie stosunków polsko-niemieckich, a w szczególności w sprawie układu handlowego nie doszło do zbliżenia poglądów. Przepad między potrzebami rolnictwa polskiego i żądaniami przemysłu niemieckiego istnieje dalej niezmiennie. Jedynie za cenę okazania większej dobrej woli przez Niemcy oba państwa uzgodnią swoje interesy. Zdaniem mówcy — rząd Rzeszy jest pod naciskiem niemieckich kół agrarnych i knońców nacjonalistów. Ugodowe zamiary, które okazuje od czasu do czasu rząd Rzeszy, są zbyt często neutralizowane przez odruchy opinii publicznej niemieckiej. Paganon podkreślił gwał-

towną kampanię antypolską z powodu spraw mniejszości narodowych i przypomniał z zadowoleniem rozmowy ministrów Stresemanna i Zaleskiego w Genewie w sprawie regulowania na miejscu nieporozumień.

W sprawie stosunków polsko-litewskich Paganon przedstawił przebieg bezpośrednich rokowań, których celem było przywrócenie normalnych stosunków między państwami, oraz zaznaczył, że rzeczoznawcy Ligi Narodów nie stwierdzili na Litwie ułatwień, pożądaných dla doprowadzenia do pomyślnego zakończenia ich misji. W końcu wyraził mówca nadzieję, że Litwa, licząc się z wskazaniami polityki międzynarodowej, będzie skłonna do zgody z Polską.

władzy Prezydenta, ale domaga się usunięcia wybujałości kompetencyjnych Sejmu przez zrównanie z nim Senatu oraz poddanie jego działalności ustawodawczej Trybunałowi Konstytucyjnemu, któryby badał zgodność ustaw z konstytucją.

Najważniejszym jednak warunkiem

naprawy stosunków — to reforma ordynacji wyborczej. Zdawałoby się, że powinni tego pragnąć przedewszystkiem ci, którzy na wymyślaniu posłom i Sejmowi opierają swoją propagandę. Tymczasem w głośnym odczycie p. Światalski wyraził się lekceważąco o reformie ordynacji wyborczej, którą o tyle

łatwiej można przeprowadzić, że nie potrzeba dla jej uchwalenia kwalifikowanej większości w Sejmie. Zwykła większość wystarczy.

Główne postulaty Stronnictwa Narodowego są znane: zmniejszenie liczby posłów, ograniczenie proporcjonalności, uwzględnienie przy rozdziale mandatów różnic gospodarczych i kulturalnych państwa, ewentualne głosowanie na nazwiska, zapewnienie reprezentacji żywiołom polskim w całym państwie itp. Należałoby również usunąć takie anomalje, że półtora miliona Polaków w Niemczech nie ma ani jednego posła w Reichstagu, a milion Niemców w Polsce ma 21 posłów w Sejmie. Jeżeli p. Światalski sądzi, że reformy proponowane przez Stronnictwo Narodowe, a które mogą być zaraz uchwalone w razie poparcia ich przez B. B., zasługują na lekceważenie, to nie daje powodu wielkiej wnikiwości, ani nie wie, na czym polega „sejmowładztwo” i jak je leczyć należy.

Ustosunkowanie się obozu „sanacyjnego” do spraw ustrojowych zatraca właśnie negacją i duchem wschodnim: „naplewał”, ale nie naprawić. Nas nikt nie może posadzać o negatywne traktowanie tych spraw. Duch wschodu jest przeciwny całej naszej umysłowości.

Zjazd legionistów o „sanacji”

Zjazd delegatów związku legionistów, który obradował w Warszawie i wybrał ponownie p. Sławka przewodniczącym, powziął uchwały, które mówią między innymi:

„Pomimo, że wąski odcinek pracy politycznej t. zw. „obozu pomajowego” zidentyfikowano z wielkimi zadaniami obozu legionowego, pomimo, że, jak do każdego systemu rządzenia i do nas mogły przylgnąć niektóre jednostki, nie stojące na wysokości zadania, pomimo, że nam właśnie taki element jaknajbardziej utrudnia pracę, szarga dla swojej osobistej kariery drogę nam imię Komendanta, burzy jego autorytet, o nas wydaje opinie i w naszym imieniu przemawia...”

Dodano do tego bolesnego wyznania taki apel:

„Zarząd główny wzywamy do dalszego konsolidowania naszego obozu legionowego w celu nowej mobilizacji ideowej, podniesienia poziomu ideowego życia zbiorowego, oraz rozszerzenia płaszczyzny społecznego oparcia dla prac Komendanta”.

Są to słowa ciężkie. Widać, że już niepodobna było zamykać oczy na zjawisko, które zowie się „sanacją”, a jest deprawacją. Ale ta próba wybielania się póżno na ideowców przychodzi za późno, gdy zawięła się już ma na sumieniach, a zatem nie powiedzie się.

Przed konferencją morską

Londyn, 12. 12. (Radio wł.) „Times” omawiając nadchodzącą konferencję morską, donoszą, iż układy z Francją stanęły na martwym punkcie. Rząd włoski zdecydował się iść razem z rządem St. Zjedn. i Wielkiej Brytanji, które życzą sobie zupełnego skasowania łodzi podwodnych. Jak wiadomo — Francja i Japonia mają w tej sprawie odmienne zdanie.

W Waszyngtonie czyni się gorące przygotowania do wyjazdu delegacji St. Zjedn. do Londynu. Ostateczne postanowienia zapadną dopiero po konferencji z delegacją japońską, która w drodze do Londynu przybędzie do Waszyngtonu w poniedziałek.

Bilans układu likwidacyjnego

Zgóry zaznaczam, że przy ocenie danych i ujemnych stron polsko - niemieckiego układu likwidacyjnego kierować się będą jedynie dążeniem do obiektywizmu, mając na oku dobro narodu i państwa.

Układ likwidacyjny dzieli się na dwie części: finansową i polityczną. Najpierw słów kilka o postanowieniach finansowych.

Według mojego obliczenia, wzajemne pretensje, z których obydwie strony zrezygnowały, wynoszą po stronie niemieckiej około 770 milionów fr. złotych (nasze ministerjum spraw zagranicznych oblicza je na osiemset kilkadziesiąt milionów), a po stronie polskiej około 523 milionów fr. zł. Niemcy zgłosili wszystko, co tylko mogli zgłosić; my zaś, wskutek różnych zaniedbań i niedopatrzeń, nie zgłosiliśmy nawet połowy tego, do czegośmy mieli prawo. O ile nasze pretensje były uczciwe i najzupełniej uzasadnione, o tyle pretensje niemieckie, wywołane prawie wyłącznie dążeniem Niemców do szkodenia nam na gruncie międzynarodowym, były tego rodzaju, że treść ich i uzasadnienie wprawiały w zdumienie każdego nieuprzedzonego prawnika.

Z całym obiektywizmem prawniczym twierdzę, że tylko bardzo nieliczne powództwa niemieckie, wytoczone przeciwko rządowi polskiemu na forum międzynarodowym, mogłyby pretendować do zajęcia się nimi i ewentualnie do częściowego ich uwzględnienia. Olbrzymia zaś większość, wynosząca 99 proc., kwalifikowała się do odrzucenia, czy to z powodów formalnych, czy też merytorycznych — wskutek nieudowodnienia ich, lub nawet świadomie kłamliwego przedstawienia faktycznego stanu rzeczy (o powództwach niemieckich pisałem szczegółowo w mej pracy: „Mieszany Trybunał Rozjemczy wobec likwidacji majątków niemieckich”, Poznań 1924).

Jednakowoż dotychczasowe doświadczenie przekonało nas, że międzynarodowa sprawiedliwość myśli zgola innymi kategoriami, niż normalny świat prawniczy, że nawet przesłanki logiczne działają tam naopak i doprowadzają często do całkiem odmiennych wniosków. Przekonaaliśmy się, że na gruncie międzynarodowym możemy przegrać nawet najlepsze nasze sprawy, nie wzbudzając — zdawałoby się — żadnej wątpliwości.

Wobec tego wydaje mi się, że mają słuszną ci, którzy wskazują na uregulowanie z Niemcami wzajemnych pretensyj finansowych, jako na stronę dodatnią układu. W ten sposób bowiem:

1) unikamy pośrednictwa sądów międzynarodowych;

2) wzamian za zrzeczenie się własnych pretensyj, sami także nie już Niemcom płacić nie będziemy;

3) oczyścimy — że tak powiem — obciążoną złośliwie przez Niemców hipotekę naszego młodego państwa, co może nie pozostać bez wpływu na nasz kredyt zagraniczny;

4) usuniemy jedno z ognisk zapalnych, stworzone sztucznie przez Niemców w celu ustawicznego zadrażniania stosunków polsko - niemieckich.

Tak się przedstawia strona finansowa układu. Strona zaś polityczna zawiera zrzeczenie się przez rząd polski:

a) dalszej likwidacji mienia niemieckiego,

b) prawa odkupu osad rentowych.

Co się tyczy likwidacji, to jestem zdania, że sami gorliwie pracowaliśmy, aby w taki właśnie sposób zakończyła ona swój żywot. Mając od początku bliską z nią styczność, widziałem wszystkie popełnione przez nas w tej dziedzinie błędy i już w 1922 roku przepowiedziałem, że prędzej czy później będziemy musieli całkiem z niej zrezygnować. Pisałem wówczas o likwidacji: „Ciągłe czegoś braknie — to pieniędzy, to jakichś rozporządzeń wykonawczych. Zakrawa to wszystko na umyślnie przewlekane całej sprawy, jak gdyby komuś — nietylko Niemcom — zależało na pozbawieniu nas jednej z największych naszych zdobyczy, uzyskanych w traktacie pokoju — na zlikwidowaniu likwidacji.”

Nasze początkowe niedoświadczenie i krótkowidztwo polityczne zemściło się już raz na nas w 1924 roku, kiedy na skutek konwencji, zawartej w Wiedniu z Niemcami, utraciliśmy możliwość zlikwidowania około 90.000 ha samych tylko niemieckich majątków ziemskich, nie licząc należących do Niemców domów i innych nieruchomości miejskich. Zemściło się teraz po raz drugi, gdy nie zdołaliśmy jeszcze zlikwidować pozostałych 30.000 ha i w rezultacie mamy wogóle krzyż postawić nad przyznaniem nam w traktacie pokoju prawami likwidacyjnymi i stratę tę przeboleć.

Ale czego nie wolno nam w żadnym razie przeboleć, to zrzeczenia się prawa odkupu około 12.000 osad rentowych. Wynosi to około 170.000 ha, licząc przeciętny obszar jednej osady na 14 zgorą ha (obszar 21.784 osad rentowych, utworzonych do 1918 roku i oddanych w posiadanie kolonistom, wynosił 309.475 ha). Tyle więc ziemi polskiej, wydartej nam przez pruską Komisję Kolonizacyjną, zostawiliśmy w rękach niemieckich, a na tej ziemi pozwoliliśmy panować się nadal 70.000 osadników, sprawozdanych do nas w celach germanizacyjnych przez wrogi rząd pruski. Dla narodu polskiego jest to strata niepowetowana, dla państwa polskiego — groźne niebezpieczeństwo, a dla naszego sumienia narodowego — nieustający wyrzut, bo w ten sposób sami niejako sankcjonowaliśmy rezultaty wrogiej nam polityki.

Gdybyśmy przez tę ciężką ofiarę osiągnęli przynajmniej ostateczne uregulowanie stosunków polsko - niemieckich! Ale i to nie. Posłuchajmy, co świeżo powiedział minister Curtius w komisji spraw zagranicznych Reichstagu: „Zarówno zawarcie traktatu likwidacyjnego, który w myśl poleceń planu Younga wyrównywa wzajemne pretensje odszkodowawcze Polski i Niemiec, jak i ewentualne zawarcie polsko - niemieckiego traktatu handlowego nie przesądza w niczem zastrzeżeń, jakie rząd niemiecki ma w sprawie obecnych granic z Polską.”

Gdzież więc owo ostateczne uznanie przez Niemcy powojennego stanu rzeczy na wschodzie, o którym rozpisywał się pewien odłam prasy polskiej po zawarciu omówionego przez nas układu?

K. Kierski.

cyzowała ostatecznie swoje stanowisko. Obecnie oczekiwane jest wypowiedzenie się w tej sprawie Berlina. W razie dalszego oporu można spodziewać się przerwy w rokowaniach. Z

kół poselstwa niemieckiego zaprzeczają wiadomościom, podanym przez jedno z pism warszawskich, jakoby Rauscher miał w najbliższym czasie wyjechać do Berlina.

Obóz rządowy a Sejm

Spełnienie przez Sejm jego elementarnego prawa kontroli parlamentarnej nad rządem, prawa opartego na wyraźnym przepisie konstytucji i istniejącego w ogromnej większości państw cywilizowanych, wywołało nowy wybuch furji obozu „sanacyjnego”. W organach rządowych czytamy, że to nie rząd, ale Sejm poniósł klęskę, że kraj stoi za rządem, że opozycja skompromitowała się i tym podobne rzeczy.

Nie będziemy z nimi polemizowali, ograniczając się do stwierdzenia, że, gdyby istotnie uchwalenie rządowi p. Światalskiego votum nieufności było krokiem dla kraju niesympatycznym czy niezrozumiałym, to „sanatorzy” mieliby inne miny, a czynniki „miarodajne” nie cofnęłyby się przed zaapelowaniem do woli narodu w formie nowych wyborów.

Skorzystamy natomiast z obecnej sytuacji, aby spróbować określić stosunek obozu rządowego do Sejmu, czego właściwie ten obóz chce od Sejmu, jak sobie wyobraża jego uprawnienia i działalność?

Niełatwo dać odpowiedź na te pytania na podstawie wynurzeń przywódców „sanacji” i jej prasy. Powiadają oni, że Sejm nie powinien mieszać się do rządzenia, że powinien ograniczyć się do pracy ustawodawczej, do kontroli rządu. Tymczasem praktyki obozu rządowego przeczą zupełnie tej teorii. Rząd i stronnictwo rządowe nietylko utrudniają Sejmowi inicjatywę ustawodawczą, ale — jak to wykazał poseł Rybarski w swym ostatnim przemówieniu — rząd nie przedłożył Sejmowi do ustawowego zatwierdzenia kilku umów międzynarodowych, choć jest to wyraźnie w konstytucji zastrzeżone.

To samo jest z kontrolą. Obóz rządowy podkreśla ciągle, że nie odmawia Sejmowi prawa kontroli, ale nie wiadomo, jak właściwie ma ta kontrola być wykonywana. Najsluszniej i najogrodniej wyrażone przez Sejm żądanie przedłożenia przekroczeń budżetowych spotkało się z odmową rządu, a kiedy Sejm, nie mając innej drogi wyjścia, pociągnął p. Czechowicza przed Trybunał Stanu, uznano to niemal za jakąś zbrodnię. Kiedy zaś ukazało się sprawozdanie i „Uwagi” Najwyższej Izby Kontroli, i gdy prasa podała niektóre wyjątki do publicznej wiadomości, premier Światalski uznał za stosowne w swym przemówieniu wskazać, że publikacje te były drukowane „na prawach rękopisu” i zarzucał posłom, że zrobiono z nich niewłaściwy użytek.

Więc cóż to ma być za kontrola, skoro Sejmowi uważa się za zbrodnię to, że pociąga ministrów bądź do konstytucyjnej, bądź do parlamentarnej odpowiedzialności? Przecież każdy rozsądny człowiek zdaje sobie sprawę z tego, że kontrola bez sankcji jest fikcją.

Jak z powyższego przedstawienia wynika, stosunek obozu rządowego do Sejmu jest negatywny. Trzyletnia zgóra praktyka wykazała, że zarówno w zakresie ustawodawczym jak i w sprawowaniu kontroli dąży się do ograniczenia praw przedstawicielstwa ludności. Zamiast tego wysuwa się hasło „współpracy z rządem”.

Na czym ta „współpraca” ma polegać? Zaden z „ideologów” obozu majorowego nie pokusił się dotąd o skonkretyzowanie tego zagadnienia. Sądząc z zachowania się klubu rządowego, który hasło „współpracy” obrał sobie za cel działania, jest to zwyczajne wykonywanie poleceń rządu przy zastosowaniu dyscypliny, a nawet „tajemnicy wojskowej”. Zachodzi tu stosunek nie dwóch harmonijnie współdziałających czynników współrządnych, lecz stosunek pracodawcy do wykonawcy, któremu nie wolno nawet rozumować nad słuszością otrzymanych poleceń.

Był w okresie rządów „sanacji” okres idealnej niemal współpracy Sejmu z rządem. Było to w drugiej połowie 1926 i z początkiem 1927 roku za czasów poprzedniego Sejmu, w którym klub rządowy liczył zaledwie — 5 członków. Wtedy to Sejm większością głosów uchwalił zmianę konstytucji, dał Prezydentowi Rzeczypospolitej pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy i uchwalił ponadto w najzupełniejszej harmonii budżet na rok 1927/8. W obradach komisji budżetowej Sejmu brał udział p. Piłsudski, a na drugi dzień prasa rządowa była pełna komplementów pod adresem Sejmu.

W nagrodę za to Sejm zaraz po uchwaleniu budżetu został zamknięty, a w rok potem został w „Dnie oka” potraktowany znanymi epitetami.

Zarówno więc z dotychczasowej praktyki, jak i z projektu konstytucyjnego B. B. wynika jasno, że Sejm w pojęciu obozu rządowego ma być jedynie ciałem reprezentacyjno - dekoracyjnym, a nie władzą ustawodawczą i kontrolującą.

Takie ciała doradcze istniały i istnieją jeszcze w rozmaitych egzotycznych państwach absolutystycznych. W krajach jednak nowoczesnych są one — bez zasadniczej przebudowy ustroju społeczeństwa — nie do pomyślenia. Można stworzyć ustrój nie oparty na zasadzie demokracji, ale nie można na dłuższą metę rządzić za pomocą fikcji demokratycznej, za pomocą malowanego Sejmu.

Gdyby nawet cały Sejm był złożony ze zwolenników „współpracy z rządem”, to w bardzo krótkim czasie musiałoby dojść do konfliktu między nim a władzą wykonawczą pod wpływem parcia z dołu, ze strony społeczeństwa.

Obóz rządowy szamocze się w sprzeczności między chęcią utrzymania się przy władzy a formą rządów pozornie demokratycznych. Ta sprzeczność w połączeniu ze znanym stosunkiem do prawa, licznymi, przez Nacz. Izbę Kontroli Państwa stwierdzonymi nadużyciami i skrajnie partyjnym systemem obsadzania stanowisk musi doprowadzić obóz ten do ostatecznej klęski.

Polska na tem — nie straci. M. K.

Nowi emeryci w wojsku

Warszawa, 12. 12. (AW). Dziennik Personalny M. S. Wojsk. nr. 18 zawiera prawie wyłącznie przeniesienia w stan spoczynku na podstawie superrewizji lekarskich. M. in. przechodzą na emeryturę 2 generałowie brygady: dr. Kukiel Marjan z dniem 31. 1. 30 r., o miesiąc zaś wcześniej inż. Zygmunt Platowski, który już od kilku lat pozostaje w stanie nieczynnym i zajmuje stanowisko dyrektora Fabryki Związków Azotowych we Lwowie. Poza tem przeniesiono w stan spoczynku 109 oficerów. W dziale dekrétów figuruje przyjęcie nowego kapelana ewangelicko-augsburskiego w randze pułkownika ks. Feliksa Glocha.

Odznaczenie prezydenta Finlandji

Helsingfors, 11. 12. (PAT). W związku z udekorowaniem w dniu 8 bm. prezydenta Relandera orderem Orła Białego, pos. Charwet podejmował go w dniu 10 bm. obiadem.

ABSOLUTNIE ŁAGODNY
KREM DO GOLENIA
W TUBACH
MAJOLA

Polsko-niemieckie rokowania finansowo-likwidacyjne

Berlin, 12. 12. Jak już donosiłem, toczą się tutaj rokowania polsko - niemieckie, mające na celu, w myśl umowy finansowo - likwidacyjnej, zlikwidowanie prac trybunału mieszanego polsko - niemieckiego w Paryżu. Rokowania te obejmują przeszło 20.000 spraw rozmaitych kategorii, m. in.: pretensje Niemiec do Polski o rzekomo niewystarczające odszkodowania za likwidację majątków; pretensje niemieckie o t. zw. „zamaskowane likwidacje”, t. j. likwidacje majątków kolonistów anulowanych; odszkodowania dzierżawców domen i odszkodowania względnie likwidacje majątków osób, należących do rodzin b. domów panujących; dalej pretensje obywateli polskich do rządu niemieckiego z tytułu rekwiwencji z czasów okupacji względnie odszkodowania za konfiskaty majątków polskich z czasów wojny; pretensje robotników, deportowanych przez Niemcy, poza tem pretensje osób prywatnych z obu stron, pertraktujących z tytułu zwykłych kontraktów. Rokowania potrwać kilka tygodni. Pełnomocnikiem polskim jest dr. Witold Prądzyński; w skład delegacji polskiej m. in. wchodzi radca Sobo-

lewski i radca Domosławski. Delegacji niemieckiej przewodniczy dyrektor ministerjalny Göppert. Zakończenie rokowań oznaczać będzie usunięcie z ogólnej platformy tarć polsko - niemieckich szeregu sporów, a więc będzie nowym krokiem na drodze do porozumienia z Niemcami.

P. dr. Prądzyński, który przed pewnym czasem popadł był jak gdyby w nielaskę, wypłynął obecnie w związku z umową likwidacyjną polsko - niemiecką, której jest zwolennikiem.

Rokowania handlowe z Niemcami

Warszawa, 12. 12. (AW). Rokowania o zawarcie traktatu handlowego z Niemcami posunęły się do tego stopnia, że tekst małego traktatu jest już gotowy z wyjątkiem tych punktów, które dotyczą eksportu trzody chlewnej. Punkt ciężkości leży w oporze Niemiec w sprawie importu trzody, przyczem propozycje niemieckie sprowadzają znaczenie kontyngentu trzody do zera. Strona polska spre-

Kosma
CZEKOLADA
KONFEKTY
KAKAO

Pr 7712-41.116

Pr 4404-42.768

Pożądliwość niemiecka wzrasta

Po ewakuacji drugiej strefy w Nadrenji Niemcy domagają się zwrotu Eupen i Malmedy oraz polskiego Gór. Śląska

Paryż, 12. 12. (Radio wł.). Korespondent berliński „Echo de Paris” donosi o energicznej kampanii prasy niemieckiej za zwrotem Niemcom belgijskich okręgów Eupen i Malmedy.

Opróżnienie 2-iej strefy Nadrenji zachęciło również niemieckie organizacje odwetowe do agitacji za odebraniem polskiego Gór. Śląska. Na zjeździe „Wiernych synów Śląska”, który odbył się niedawno w Berlinie, burmistrz miasta Raciborza nazwał oddanie części Gór. Śląska Pola-

kom „niebysyałym skandalem”. Rezolucja powzięta na zjeździe, a ułożona przez przewodniczącego Reichstagu, socjalistę Loebego, domaga się zwrotu polskiego Gór. Śląska. Znany polityk Trendelenburg zapewnił, że rząd pruski zgadza się zupełnie z treścią tej rezolucji.

„Echo de Paris” zapytuje jak dalece wzrosła apetyty Niemców po ewakuacji trzeciej strefy nadreńskiej, skoro ewakuacja strefy drugiej ośmieliła ich do stawiania podobnych żądań.

Millerand ostrzega

Po ewakuacji Nadrenji grozi „Anschluss” oraz utrata „korytarza” polskiego i Gdańska

Paryż, 11. 12. (PAT). Przemawiając na śniadaniu, wydanem przez Związek handlu i przemysłu, Millerand przypomniał, iż był wprawdzie zwolennikiem zbliżenia francusko-niemieckiego, ale nie za cenę poświęcenia interesów sojuszników. Millerand kry-

tykował politykę przedwczesnej ewakuacji Nadrenji, po której jego zdaniem grozi „Anschluss”, a z kolei utrata „korytarza” polskiego i Gdańska. Millerand zakończył swe przemówienie podkreśleniem konieczności poszanowania traktatów.

„Rewolucja” więźniów domu karnego

Sześciogodzinna walka — Ośmiu zabitych

Auburn, 12. 12. (Radio.) W tutejszym więzieniu państwowym zbuntowało się 1580 więźniów. Uzbrojeni w przeszmuglowane rewolwery, na dany znak o godz. 10 przed południem rozpoczęli bunt, zabijając głównego dozorcę. Dyrektora więzienia, Jenningsa, oraz 11 dozorców uwięzili, zatrzymując ich jako zakładników, aby uzyskać zwolnienie dwunastu przywódców buntu. Władze zwłoczyły z akcją zaczepną na więzienie w obawie o życie zakładników. Oddział z około 1000 ludzi zajął pozycję przed głównym wejściem, aby móc ewentualnie wychodzących buntowników przyjąć strzałami. Krótko po godzinie 12 wysłali buntownicy parlamentarjusza w osobie więźnia, który już w ostatnich buntach więziennych odegrał większą rolę. Ten oświadczył władzy, że o ile w ciągu 15 minut nie otrzymają wolnego wyjścia z więzienia, pozabiją wszystkich zakładników. Mimo to dowódca oddziałów milicji otrzymał rozkaz zastrzelenia każdego więźnia, usiłującego opuścić więzienie, gdyby zaś więźniowie nie zdradzali chęci wyjścia z murów więziennych, zajęcia więzienia siłą. O godzinie 12,35 oddział policjan-

tów, uzbrojonych w bomby gazowe, wdarł się do więzienia, aresztował 20 przywódców buntu, znajdujących się w sali głównej, zdołał uwolnić dyrektora Jenningsa, oraz 4 dozorców. W walce, jaka się przy tym wywiązała, zabito trzech więźniów. W podwórzu zebrało się 1500 więźniów, zdecydowanych bronić się do ostatka.

Nowy Jork, 12. 12. (Radio.) W więzieniu w Auburn zaprowadzono już całkowity porządek. Walki trwały sześć godzin. Przeciwo buntownikom wystawiono 2000 policji i milicji. Ogólna liczba zabitych wynosi 8, w tem jeden dozorca. Poza tem zginęło 3 dozorców: przypuszczają jednak, że ukryli się oni, pragnąc uciec śmierci z ręki zrewoltowanych. Pięciu przywódców buntu, nie chcących się poddać, zastrzelono w zabarykadowanym kącie więzienia. Liczby rannych nie zdołano jeszcze stwierdzić; do tej chwili 7 rannych dozorców odstawiono do szpitala.

W innych więzieniach, w których więźniowie przewłuchiwaliby się przez radio opisom przebiegu buntu w Auburn, zarządzono wszelkie środki ostrożności.

Upośledzenie Szczecina

Berlin, 11. 12. (PAT). „Berliner Tageblatt” w artykule omawiającym ciężką sytuację gospodarczą Szczecina podkreśla, że w walce konkurencyjnej z portami polskimi, port szczyński musi ulec o ile rząd niemiecki nie pośpieszy mu z pomocą. Dziennik wskazuje, że walka pomiędzy Gdynią i Gdańskiem z jednej strony, a Szczecinem z drugiej jest w istocie walką pomiędzy dwoma systemami taryf kolejowych, z których jedna — polska — opracowana została w myśl idei polityczno - państwowej. Masowy ruch towarowy coraz bardziej omija Szczecin na korzyść Gdyni i Gdańska. Szczecin został prawie zupełnie odcięty od eksportu węgla górnośląskiego. Podczas, gdy w roku 1928 przez oba porty polskie przeladowano 6½ miliona tonn węgla, to na Szczecin przypadło w tym samym czasie zaledwie 1.500 tys. tonn. To samo daje się zauważyć w dziedzinie transportów rudy żelaznej dla przemysłu górnośląskiego.

polską w celu wspólnego uruchomienia filii fabryki aparatów tego typu w Poznaniu lub w Warszawie. Chodzi tu o małe aparaty sportowe, o rzekomo wielkiej zdolności manewrowej i znacznym zasięgu lotu. Przeprowadzenie tego planu zależne jest od zezwolenia min. spr. wojskowych, które ma wyjednać grupa polska.

Ujęcie groźnego bandyty

Kraków, 11. 12. (AW). Wczoraj został zawiadomiony urząd śledczy, że groźny bandyta Karczmarczyk jest w Tyńcu koło Skawiny. Natychmiast wyjechało tam kilkudziesięciu wywiadowców policyjnych. Karczmarczyk ukrywał się w piwnicy, do której, celem obezwładnienia go wrzucono granat łzawiący. Bandyta uzbrojony był w rewolwer i 2 noże. Stoi on pod zarzutem zamordowania posterunkowego z Kobierzyna, postrzelenia posterunku w Borku Fałęckim, morderstwa księdza Gorko - katolickiego i jego córki oraz szeregu kradzieży z włamaniem.

Bojkotowanie robotników polskich

Gdańsk, 11. 12. (AW). Od dłuższego czasu nacjonalistyczna prasa gdańska prowadzi kampanię przeciwko zatrudnianiu robotników i pracowników polskich i domaga się kategorycznie ograniczenia praw obcokrajowców w Gdańsku. W sprawie tej kampanii wszczęły władze polskie pertraktacje z Senatem gdańskim.

Czech o Polsce

Praga, 11. 12. (PAT). Na dorocznym zebraniu gospodarczego związku dla słowiańskiego wschodu, dyrektor Izby Handlowej, inż. Matousek, podniósł coraz bardziej wzrastające znaczenie Polski, jako przodownika słowiańszczyzny i jej rozwój gospodarczy

w ostatnich latach. Mówca wskazał również na przedsięwzięcia polskie, jak Gdynia i P. W. K. oraz wyraził swą wdzięczność poselstwu i konsulatowi polskiemu w Czechosłowacji za wydatną pomoc i poparcie prac nad współdziałaniem gospodarczym czechosłowacko-polskiem.

Odnaczenie Curie - Skłodowskiej

Paryż, 11. 12. (PAT) Przy najbliższych nominacjach nowych dostojników Legii Honorowej p. Curie - Skłodowska otrzymała ma krzyż komandorski. Byłaby to pierwsza kobieta na świecie, otrzymująca tak wysokie odznaczenie. Rząd francuski chciałby w ten sposób wyrazić hołd zarówno dla skromności i bezinteresowności wielkiej uczoniej, jak i dla świetnej propagandy nauki francuskiej, którą p. Curie - Skłodowska przeprowadziła ostatnio w Stanach Zjednoczonych.

Następca Bogomołowa

Warszawa, 11. 12. (AW). Nowy poseł Związku Sowieckiego przybył ma do Warszawy z końcem bieżącego miesiąca. Upatrzony na to stanowisko dotychczasowy poseł w Pradze Antono-Owsiejenko, oczekiwany jest w dniach najbliższych w Moskwie.

Knowania Woldemarasa

Kowno, 11. 12. (AW). Śledztwo policyjne w sprawie zamachu bombowego w lokalu „Żelaznego Wilka” dało sensacyjne wyniki. Stwierdzono, że zamach został zorganizowany z rozkazu Woldemarasa, który w ten sposób usiłuje sprowokować wystąpienie członków „Żelaznego Wilka” przeciwko obecnemu rządowi. Zamach stanu miał nastąpić w noc Sylwestrową.

O lojalność Sowieców

Londyn, 11. 12. (AW) W Izbie Gmin omawiano znowu sprawę wznowienia stosunków dyplomatycznych z Rosją sowiecką. Na zapytanie, czy Rosja sowiecka uczyniła zadość życzeniom dominacji co do zaniechania propagandy bolszewickiej, oświadczył min. Henderson, że sprawa ta jeszcze nie była przedmiotem rokowań. W dalszym ciągu wywiązała się dłuższa dyskusja na temat protokołu podpisanego przez min. Hendersona i Dowgalewskiego w myśl którego wszystkie zarządzenia poczynione przed wznowieniem stosunków dyplomatycznych, winny być przedłożone parlamentowi do zatwierdzenia.

Zamiary matrymonialne ambasadora

Berlin, 11. 12. (AW). Dzienniki tutejsze donoszą, że ambasador francuski w Berlinie de Margerie wstępuje wkrótce w związki małżeńskie z panią Risse, Polką z pochodzenia. P. Risse oddawna mieszka w Berlinie i jest właścicielką wielkiego salonu fotografii. Poseł de Margerie zamierza na wiosnę złożyć prośbę o dymisję i rzec się dalszej działalności dyplomatycznej.

O uniwersytet w Gandawie

Bruksela, 11. 12. (PAT). Rząd ma złożyć projekt ustawy, wprowadzającej na uniwersytecie w Gandawie język flamandzki jako wykładowy, pozostawiając jednocześnie język francuski jako fakultatywny.

Film dźwiękowy

Warszawa, 11. 12. (AW). — W Warszawie są w toku prace nad stworzeniem polskiego filmu dźwiękowego. Tow. Filmu Dźwiękowego „Kineton” opracowuje film o charakterze rewjowym z udziałem najwybitniejszych artystów rewji w Polsce. Ponadto Tow. prowadzi pertraktacje celem stworzenia wielkiego polskiego propagandowego filmu dźwiękowego, którego scenariusz obejmie wszystkie najważniejsze momenty z życia Polski Odrodzonej.

Choroba ks. Kardynała-Prymasa

Jak się dowiadujemy, ks. Kardynał Prymas Hlond zaniemógł z powodu przeziębienia oraz choroby serca, i od kilku dni znajduje się na kuracji u S. S. Elżbietanek.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,86 zł, gotówką — 212,44 zł; za 100 guld. gd.

w dewizach — 173,54 zł, gotówką — 173,19 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 12 grudnia 1929.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało w dalszym ciągu przebieg spokojny.

Na rynku pap. procent. odczuwano nadal brak materiału, z wyjątkiem 4 proc. listów zast. konwert. P. Z. K., które oddawano po 39 proc., poszukiwano 5 proc. poz. konwers. po 49 proc. i 6 proc. listy żytnie po 21,— (za 1 ctr. mtr.). Zupełny brak materiału zauważono w 8 proc. listach dolarowych, za które płacono 89,50 proc. (przy dew. 8,888) lecz bez oddawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych oddawano Bank Polski po 168,— i R. Maya po 90,—, natomiast płacono za Cukr. Zduny 35,—.

Cedula urzędowa z dnia 12 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. 39% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 168,— O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cukrownia Zduny I em. zł. 35,— P.

Dr. Roman May I em. zł. 90,— O.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 11 grudnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr. 8,89,7 sp. 8,91,7 kup. 8,87,7

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,73	125,04	124,42
Kopenhaga	239,07	239,67	238,47
Londyn	343,48 1/4	343,59	343,37 1/2
Nowy Jork	308,88,8	308,90,8	308,86,8
Paryż	335,08 1/2	335,17 1/2	335,00
Praga	326,42 1/2	326,49	326,36
Szwajcaria	173,10	173,53	172,67
Sztokholm	240,31	240,91	239,71

Tendencja słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	000,00	117,25
5% poz. prem. dol.	000,00	000,00	087,00
5% poz. konw.	000,00	000,00	049,75
10% poz. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—125,00
Bank Polski	000,00—171,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
Sila i Światło	000,00—095,00
Firley	000,00—039,00
W. T. Węglu	071,00—072,00
Nobel	000,00—010,50
Lilpop	039,00—039,50
Parowoz	000,00—020,00
Starachowice	021,50—021,75
Haberbusch	000,00—100,00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleist. za 1000 kg.
reszta za 100 kg

Berlin, dnia 12 grudnia 1929.

Pszemica march od st. zał	
76-77 kg przeciętn. jakości	234,00—235,00
Tendencja mdła.	
Pszemica march od st. zał	
77-78 kg przec. etn. jakości	235,00—236,00
Tendencja mdła.	
Żyto march od stacji załad	
72 kg przeciętn. jakości	162,00—164,00
Tendencja słabsza.	
Wies march od stacji załad	143,00—153,00
Tendencja mdła.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja spokojna	
Kukurydza loco Berlin bez obrotu.	
Maka szenna	28,50—34,50
Tendencja słabsza.	
Maka żytnia	23,00—26,50
Tendencja słabsza.	
Maka pszena	11,00—11,50
Tendencja niechętna.	
Maka żytnia	09,75—10,50
Tendencja niechętna.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. id.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Bób polny	18,50—20,00
Łubin niebieski	13,75—14,75
Łubin żółty	16,50—17,50
Makuch rzepa-owy	18,40—18,90
Makuch iniany	23,80—24,00
Seradela nowa	26,00—32,00
Wyłoki suszone	38,00—38,30
Srót Soja	17,50—18,00
Płatki ziemniaczane	14,40—15,00
Ziemniaki jadalne białe	1,80—2,20
Ziemniaki jadalne czerwone	2,10—2,50
Ziemniaki jad. inne żółte	2,40—2,70
Ziemniaki jadalne nerkowe	3,50—4,00
Ziemniaki fabryczne w fg	0,08—0,09

Uwaga o ziemniakach: Dobrze ziemniaki przemysłowe w poszukiwaniu

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złote w Berlinie

z dnia 12 grudnia 1929.

Wypłaty na Warszawę 46,75—46,95

Noty wielkie: 46,625—47,025

Młodzież rumuńska przeciw masonerji

Wiedeń, 12. 12. (AW) Pisma wieczorne donoszą z Bukaresztu, iż studenci wtargnęli do rumuńskiej loży masonskiej i zdemolowali urządzenie w sali obrad oraz zniszczyli archiwum. Jeden z członków loży zdołał zawołać policję, która zaarrestowała kilku studentów. Zeznali oni, że dokonali zamachu ponieważ loża masonska działa na szkodę Rumunii.

Nowa fabryka samolotów

Berlin, 11. 12. (AW). Znana wytwórnia samolotów Raab - Katzenstein w Kassel pertraktuje z pewną grupą

Dalsze wyniki wyborów do sejmików powiatowych

Klęska „sanacji” w pow. śmigiełskim

W uzupełnieniu doniesień o wyniki wyborów w pow. śmigiełskim zaznaczyć należy, że wspólne listy Stron Narodowego i „Piasta” uzyskały 15 mandatów (a nie 14, jak poprzednio podawano) na ogólną liczbę 22. N. P. R.-Prawica 5, a „sanacja” zaledwie 2. Klęska „sanacji” jest drugą, gdy się zważy, że „sanatorzy” rozwinęli wprost szaloną propagandę i nacisk. Konsternacja w B. B. panuje ogromna, gdyż liczono na 5—8 mandatów. Zaznaczyć należy, że przy zeszłorocznych wyborach do Sejmu „sanacja” zdobyła w pow. śmigiełskim przeszło 20 proc. ogółu głosów, a obecnie zaledwie 9 proc.

Powiat inowrocławski — Druzgocąca klęska P. P. S.

Ogólna liczba mandatów ze wsi wynosi 32. Uprawnionych do głosowania było 23.077, głosowało 13.597, nieważniono 64 gł. Kompromisowe listy rolnicze (Str. Narod., „Piast” i Chrześc. Rolnicy) uzyskały razem 4.907 gł. i 13 mandatów, N. P. R.-Prawica 5.186 gł. i 14 mandatów, P. P. S. 238 gł., bez mandatu, Niemcy 3.197 gł. (łącznie z głosami, rzuconymi na unieważnioną listę niemiecką w okręgu Dąbrowa Biskupia) i 5 mandatów.

W poszczególnych okręgach wynik wyborów jest następujący:

Okręg Dąbrowa Biskupia: lista rolnicza 886 gł. i 3 mandaty, N. P. R. 508 gł. i 1 mandat. Lista niemiecka była unieważniona, mimo to Niemcy demonstracyjnie głosowali na nią, skupiając 521 gł.

Okręg Gniewkowo: lista rolnicza 905 gł. i 3 mandaty, N. P. R. 835 gł. i 2 mandaty, Niemcy 405 gł., bez mandatu.

Okręg Kościelec: lista rolnicza 657 gł. i 1 mandat, N. P. R. 1.085 gł. i 3 mandaty.

Okręg Rojewo: lista rolnicza 482 gł. i 1 mandat, N. P. R. 961 gł. i 2 mandaty, P. P. S. 78 gł., bez mandatu, Niemcy 1.087 gł. i 2 mandaty.

Okręg Szymborze: lista rolnicza 617 gł. i 2 mandaty, N. P. R. 775 gł. i 3 mandaty, Niemcy 175 gł., bez mandatu.

Okręg Parchanie: lista rolnicza 893 gł. i 3 mandaty, N. P. R. 389 gł. i 1 mandat, P. P. S. 160 gł. bez mandatu, Niemcy 340 gł. i 1 mandat.

Okręg Złotniki Kujawskie: lista rolnicza 467 gł. i 1 mandat, N. P. R. 633 gł. i 2 mandaty, Niemcy 669 gł. i 2 mandaty.

Podział mandatów z listy rolniczej jest w całym powiecie następujący: Stronnictwo Narodowe 4, „Piast” 7, Chrześc. Rolnicy 2 — razem 13. Jak z tego widzimy, na ogólną liczbę 32 mandatów wiejskich w sejmiku, „sanacja” (ściśle biorąc: Stronnictwo Chrześc. - Rolnicze), uzyskała 2 mandaty. Nie przeszkodziło to Polskiej Agencji Telegraficznej zaliczyć wszystkich mandatów, uzyskanych przez listę rolniczą w liczbie 13 zaliczyć do B. B.!

Zupełną klęskę przy wyborach w powiecie inowrocławskim wiejskim, podobnie jak przy niedawnych wyborach do rady miejskiej w Inowrocławiu, poniosła P. P. S., bardzo tu do niedawna silna. Cztery lata temu przy wyborach do sejmiku zdobyła 3 mandaty, obecnie ani jednego. Klęska P. P. S. uwydatnia się jednak szczególnie jaskrawo w zestawieniu z wynikami wyborów sejmowych w r. 1928. Wówczas socjaliści zdobyli w pow. inowrocławskim na wsi 6.232 gł. t. j. 27,5 proc. ogólnej liczby, a obecnie 232 gł. t. j. 1,7 procent! Jest to spadek głosów wprost katastrofalny. Okazuje się, że robotnicy pow. inowrocławskiego wyzwolili się niemal zupełnie z pod wpływu demagogii socjalistycznej.

Silny jest przyrost głosów N. P. R.-Prawicy, która przy wyborach do Sejmu miała 1.803 głosy, obecnie 5.186.

Niemcy przy wyborach do Sejmu uzyskali 3.873 gł., obecnie 3.202 gł. Ponieważ frekwencja przy wyborach sejmikowych była mniejsza, więc stwierdzić trzeba, że Niemcy utrzymali swój stan posiadania. Wprawdzie w poprzednim sejmiku mieli 7 mandatów, a obecnie 5, stracili więc 2 mandaty. Trzeba tu jednak zaznaczyć, że w okręgu Dąbrowa Biskupia głosy, które padły na unieważnioną listę niemiecką, wystarczały do zdobycia mandatu, a w okręgu gniewkowskim zabrakło Niemcom do zdobycia mandatu kilkunastu głosów.

Dodać należy, że w skład sejmiku powiatowego oprócz 32 delegatów gmin wiejskich wejdzie jeszcze 2 przedstawicieli miasta Gniewkowa (miasto Inowrocław tworzy odrębny powiat).

Powiat średzki

Na 33 członków sejmiku powiatowego średzkiego 8 wybierają rady miejskie Środy, Kostrzyna i Zaniemyśla (wszystkie te rady posiadają większość narodową), a 25 członków wybieranych jest przez gminy wiejskie i obszary dworskie.

W wyniku wyborów na wsi na ogólną liczbę 25 mandatów listy rolnicze („Piast”) uzyskały 10, t. zw. Blok Rolniczy (Chrześc. Roln.) 5, N. P. R.-Prawica 4, cizakowcy 6.

Str. Narodowe nie występowało przy wyborach, jednak kilku narodowców przeszło z list rolniczych i Bloku Rolniczego.

Wynik wyborów w poszczególnych okręgach jest następujący:

Okręg I — Środa - Wschód: Ogólna liczba mandatów 4, z tego lista rolnicza 3, N. P. R.-Prawica 1, cizakowcy 0, P. P. S. 0.

Okręg II — Środa - Zachód: Ogólna liczba mandatów 5, z tego lista rolnicza 2, N. P. R. 1, cizakowcy 2, P. P. S. — 0.

Okręg III — Kostrzyn: Ogólna liczba mandatów 6, z tego lista rolnicza 2, Blok Rolniczy 2, N. P. R. 1, cizakowcy 1, P. P. S. — 0.

Okręg IV — Zaniemyśl: Ogólna liczba mandatów 5, z tego lista rolnicza 3, N. P. R. 1, cizakowcy 1.

Okręg V — Dominowo: Ogólna liczba mandatów 5, z tego Blok Rolniczy 3, cizakowcy 2, P. P. S. — 0.

Jak widać z tego wykazu, P. P. S. w żadnym z okręgów nie uzyskała mandatu, ponosząc wszędzie zupełną klęskę.

Powiat leszczyński

Wynik wyborów na wsi w pow. leszczyńskim jest następujący:

T. zw. listy Wszystkich Stanów (kompromisowe) uzyskały 9.058 głosów i 17 mandatów na ogólną liczbę 22. W skład tych list wchodził przedstawiciel „Piasta”, N. P. R.-Prawicy, Chrześc. Rolników, Ch. D. i N. P. R.-Lewicy. Z pośród uzyskanych 17 mandatów przypada na „Piasta” 12, a na „sanację” zaledwie 3. Mimo to Polska Agencja Telegraficzna określiła całą tę listę jako „prorządową” i wspomnianych 17 mandatów zalicza w całości do B. B. Oto jeszcze jeden przykład jak robiono „sukcesy” „sanacji”.

Listy Narodowego Bloku Pracy Gospodarczej (Str. Nar.) zdobyły 1.353 gł. i 1 mandat. Jest to wynik wcale korzystny, gdy się zważy, że w pow. leszczyńskim, który był domeną „sanacji” i lewicy, Stronnictwo Narodowe do niedawna jeszcze nie pracowało wcale na wsi.

Listy niemieckie uzyskały 3.461 gł. (t. j. 25 proc. ogólnej liczby głosów) i 4 mandaty.

Wynik wyborów w poszczególnych 3 okręgach przedstawia się następująco:

Okręg Leszno: Ogólna liczba mandatów 7. Uprawnionych do głosowania 5.205 osób, złożono głosów 4.356, w tem 3 nieważne. Lista nr. 1 Wszystkich Stanów 2.660 gł. i 5 mandatów, lista nr. 2 niemiecka — 1.355 gł. i 2 mand., lista nr. 3 Narodowego Bloku Pracy Gospodarczej 382 gł., bez mandatu.

Okręg Rydzyna: Ogólna liczba mandatów 8. Uprawnionych do głosowania 6.014, złożono głosów 5.218, w tem 7 nieważnych. Lista nr. 1 Wszystkich Stanów — 3.811 gł. i 7 mandatów, lista nr. 2 niemiecka — 1.128 gł. i 1 mandat, lista nr. 3 Nar. Bloku Pracy Gospodarczej — 183 gł., bez mandatu.

Okręg Włoszakowice: Ogólna liczba mandatów 7. Ważnych głosów złożono 4.343. Lista nr. 1 Wszystkich Stanów — 2.587 gł. i 5 mandatów, lista nr. 2 Nar. Bloku Pracy Gospodarczej — 788 gł. i 1 mandat, lista nr. 3 niemiecka 978 gł. i 1 mandat.

Powiat ostrowski

Przy wyborach na wsi do sejmiku powiatowego ostrowskiego Stronnictwo Narodowe nie występowało z własnymi listami.

Wynik wyborów jest następujący: listy „Piasta” zdobyły 9 mandatów, N. P. R.-Prawicy 6, P. P. S. 3, B. B. 1,

t. zw. Zjednoczenie Gospodarcze 2. Ogólna liczba mandatów wiejskich wynosi 21.

„Sanacja” mimo szalonej agitacji poniosła zupełną klęskę. Zmniejszyła się też poważnie liczba głosów P. P. S., która przy wyborach do Sejmu w r. 1928 zdobyła 22 proc. ogółu głosów, a obecnie tylko 14 proc.

Wyborów dalszych 11 delegatów do sejmiku dokona po Nowym Roku rada miejska Ostrowa.

W czterech powiatach wybory odbędą się później

W pow. gostyńskim, pleszewskim i strzebińskim wybory z gmin wiejskich do sejmików powiatowych odbędą się w dniu 15 grudnia, a w powiecie jarocińskim 22 grudnia.

Rektor uniwersytetu do młodzieży

Rektor i senat uniwersytetu poznańskiego z uznaniem widzą i zawsze widzieć będą wśród młodzieży akademickiej dążność do podniesienia życia moralnego czynem indywidualnym i zbiorowym.

Każdej żoźnej pracy na tem polu gotowi jesteśmy pomagać i z nią współdziałać. Podkreślamy jednak, że w działaniu należy baczyć nie tylko na cel ostateczny, choćby najwznioślejszy, ale na drogi i środki, któremi się do niego dąży; przestrzegać norm, któreby odpowiadały wymaganiom prawa, żądaniom etyki zbiorowej i zwyczajom cywilizacji zachodniej. W szczególności, nawiązując do wypadków z ostatnich tygodni, uważamy za potrzebne podkreślić prawo każdego do kultuwowania własnych przekonań i poglądów, prawo swobodnego ich głoszenia i apostołowania, ale równocześnie obowiązek poszanowania zapatrywań obcych, jeśli te płyną z głębi przekonania i szczytnych pobudek. Wedle tych zasad nie godzi się większości stosować przemocy i gwałtem tłumić przeciwnych hasła, sądów i zdań; nie mniej nie wolno mniejszości niezadowolonej warcholić, rozbijać pracy, zamiast przekonywania — używać metod terrorystycznych.

Stosunek i posłuch dla władz i ich przedstawicieli, spełniających swój urząd, choćby skromny, lecz nie mniej ciężki i nieraz wysoce odpowiedzialny; zaufanie i karność wobec jednostek, wolą większości powołanych na czoło własnych organizacji, jest obowiązkiem wszystkich obywateli akademickich. Żywimy ufność, że przywódcy młodzieży potrafią stworzyć wśród swych organizacji i wśród ogółu kolegów wzniosłą atmosferę duchową, niezamąconą objawami, które obniżają poziom kulturalny życia akademickiego.

Wierzmy, że młodzież nasza potrafi odpowiedzieć swym zadaniom i obowiązkom i w pełni uczynić zadość nadziejom, jakie w niej pokłada Ojczyzna.

(—) Kasznica.

Rozprawa gen. Kulińskiego

Warszawa, 12. 12. (AW). Dnia 16 bm. odbędzie się w Najwyższym Sądzie wojskowym rozprawa przeciw emerytowanemu gen. Kulińskiemu, który w pierwszej instancji otrzymał karę 3 miesięcy twierdzy za nadużycie władzy na stanowisku dowódcy O. K. Kraków. Obecna rozprawa toczy się będzie na skutek zażalenia nieważności wniesionego przez oskarżonego.

Cofnięte koncesje monopolowe

Warszawa, 12. 12. (AW). Minister skarbu przedłużył termin likwidacyjny dla przedsiębiorstw, którym cofnięto koncesję na sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego o 6 miesięcy do dnia 1 lipca 1930 roku.

Żołnierz b. cesarza Maksymiljana

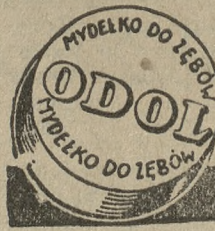
Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) W Wielkim Chelmie w pow. pszczyńskim zmarł Jan Smółka, przeżywszy lat 90. Był ostatnim świadkiem rozstrzelania b. cesarza Maksymiljana Habsburskiego w Meksyku. Należał on do gwardji przybocznej nieśczęśliwej cesarzowej.

Okólnik arcyb. Jajbrzykowskiego

Wilno, 11. 12. (AW) J. E. arc. Jajbrzykowski wydał do duchowieństwa okólnik, w którym, oznajmia, że na podstawie prawa kanonicznego osobom świeckim nie wolno wygłaszać

Mydelko do zębów Odol

przywraca zębom już po kilkakrotnym użyciu ich pierwotną białłość. Skuteczność mydelka Odol jest wprost zadziwiająca.

przemówień na cmentarzach katolickich. Okólnik ten jest w związku z niedawnymi manifestacjami białoruskimi na cmentarzu w Wilnie.

Grzyby na Wileńszczyźnie

Wilno, 11. 12. (AW). Ostatnia fala ciepła oraz nadzwyczaj dżdżysta pogoda spowodowały, iż w lasach Wileńszczyzny ukazały się w wielkiej ilości grzyby. Wczoraj na rynkach wileńskich grzyby były sprzedawane po bardzo niskich cenach.

Powrót emigrantów

Królewiec, 12. 12. (Radio wł.) W ostatnich ośmiu dniach przejechało przez Królewiec 5053 niemieckich emigrantów z Rosji i Syberji, wracających do Niemiec.

Przy zaziębieniu reumatyzmie bólach głowy
ASPIRIN
tabletki

Oryginalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem „BAYER” w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach.

Udział

50% w fabryce masowej produkcji w Poznaniu sprzedam lub zamienię na dom lub majątek. Fabryka w pełnym biegu dająca duże zyski. Objekt wartości 80 - 100.000 złotych. Oferty sub. „Udział” do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115. nw 6036

MASQUE ROUGE

najmodniejsze perfumy i puder

ROUGE REDOUTÉ
pomadka do ust
gwarantowanie
nieškodliwa

marcel guerlain
PARIS

PAROWA KOPACZKA (bagier)

o zawartości 2 m³ oraz sprzęt kolejki wąsko - torowej w dobrym stanie okazuje się do sprzedania. Zgłoszenia nw 6047 Biuro „PRASA”, Kraków, Karnielicka 16, pod „Parowa kopaczka”.

BLACKBERRY BRANDY
LIKIER
HULSTKAMPA

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Rozmowa z eksporterem

Mieliśmy ostatnio sposobność rozmawiać z pewnym przemysłowcem Polakiem o krótkiej podróży, jaką przed dwoma tygodniami odbył do Holandji. Nasz znajomy, to drobny fabrykant prowincjonalny, wytwarzający narzędzia rzemieślnicze. Z wyglądu samego sądząc, dobry ojciec rodziny, solidny kupiec, jednym słowem człowiek „przedwojenny”.

Do Holandji wyjechał w sprawach natury finansowej, przy tej jednak okazji rozglądał się za zbytem swoich produktów. I spotkał się z niespodziewanym miłym przyjęciem. Oglądano go wprawdzie jak „raroga”, dziwiąc się, że z głuchej Polski, o której najwyżej od czasu do czasu coś nieścisła, najczęściej coś niemilego się czyta w prasie, że z tej Polski przybył przemysłowiec, aby zaoferować swoje wyroby (nota bene, doskonale się prezentujące), ale koniec końców interes ubito, bo i człowiek wydawał się solidny i towar pierwszorzędny i kalkulujący się w cenie. A kwestia solidności to rzecz pierwszorzędnej wagi: niestety w Holandji tyle smutnych zrobiono doświadczeń z Polakami, przedewszystkiem z „Polakami” wyznania mojżeszowego, że ze zdziwieniem przyjęto naszego znajomego, zresztą dobrze Holendrom poleconego.

Nasz przemysłowiec ucieszony perspektywą wygodnego eksportu pyta nas, dlaczego to tak mało fabrykantów polskich interesuje się zagranicą. Na to odrzekliśmy:

— Widzi Pan, przemysłowców naszych możnaby podzielić na cztery kategorie: 1) Najliczniejsi są ci, którzy wzdrygają się przed chociażby samem zbadaniem możliwości eksportowych. Boją się oni ambasasów i zadowalają się rynkiem wewnętrznym. „Nie próbować, nie ryzykować, wegetować”, oto hasło rdzennie polskie, niestety.

2) Do drugiej kategorii należą ci fabrykanci, którzy wywóz zagranicę uważają za dodatkową, okolicznościową fantazję. Są oni najmniej wartościowi z punktu widzenia gospodarczego, gdyż psują markę polską zagranicą swem lekceważącym odnośnieniem się do odbiorców zagranicznych.

3) Następują dalej przemysłowcy, którzy, sądząc po stosunkach handlowych w Polsce, myślą, że i zagranicą dotrzeć można wprost do ostatecznego odbiorcy towaru. Nie mają oni przedstawicieli zagranicznych, omijają pośredników i... rady dać sobie nie mogą, względnie dokonują transakcje niki i niewygodne.

4) Wreszcie wspomnieć trzeba o przemysłowcach, którzy mają przedstawieli zagranicą, ale nie pomagają im należycie, gdyż towaru nie dostarczają na czas, źle przesyłają opakowania i dostarczają towar nie odpowiadający zamówieniu.

Przy transakcjach eksportowych trzeba pamiętać o kilku niezbitych prawdach: nie można, z dnia na dzień, zrobić się eksporterem; nie można bezkarnie lekceważyć odbiorcy; najlepsza propaganda uprawia na rzecz Polski towar dobrze przystosowany do wymogów klienteli. Handel eksportowy to specjalność, wymagająca dużej wiedzy.

Boże drogi! Ileż produktów mogli byśmy wywieźć, gdyby wszyscy w prawdy te uwierzyli!

Krótkie informacje gospodarcze

— W Pradze otwarte zostały biura nowoutworzonego kartelu fabryk drewnianych tafel posadzkowych. Do kartelu weszły wszystkie prawie fabryki czeskosłowackie. Celem kartelu będzie dążenie do ujednolicenia cen i wyrównania konkurencji na rynku wewnętrznym.

— W ciągu października rb. eksportowała Litwa nierogacizny za 4,2 milj. litów. Stanowi to olbrzymi krok naprzód, gdyż we wrześniu rb. wywieziono z Litwy trzody chlewnej tylko za 1,9 milj. litów.

— Liczba bezrobotnych w Wiedniu wzrosła w drugiej połowie ub. miesiąca o 6.140 do 67.002 osób, czyli zwiększyła się w porównaniu z listopadem roku ub. o 2.823 osoby.

— Przedstawiciele przemysłu hutniczego Francji Luksemburga, Belgji i Niemiec zatwierdzili układ o ujednoliceniu cen sprzedaży sztab stalowych.

— Hiszpania emituje wewnętrzną pożyczkę złotą opiewającą na 350 milj. pesetów, której obligacje nazwane będą skarbowymi bonami złotowymi i oprocentowane w wysokości 6 proc. Wykup pożyczki przewidziany jest za 10 lat.

Eksport przemysłowy i sprawy paszportowe

Jak się dowiadujemy, Związek Fabrykantów w Poznaniu wysłał w ostatnim czasie do miarodajnych czynników rządowych dwa bardzo ważne memorjały, traktujące o eksporcie jako czynniku w aktywizacji bilansu handlowego i o rewizjach paszportowo-celnych.

Główne myśli tych memorjałów podajemy niżej w obszernym streszczeniu:

Eksport jako wybitny czynnik w aktywizacji bilansu handlowego

Ogólną dewizą jest dzisiaj teza zwiększenia aktywności bilansu handlowego. Koncepcje ekonomistów są w tym wypadku bardzo różnorodne. Jedno jest tylko pewne, że wybitnym czynnikiem aktywizacji bilansu handlowego jest eksport.

W tym kierunku należy wyteżać wszystkie siły, posługując się środkami, które spotęgują wywóz. Rząd, dla którego aktywizacja bilansu handlowego jest dziś kwestją zasadniczej wagi, powinien popierać eksport, choćby to było połączone może z pewnymi stratami.

W myśl art. 94 ust. 2 ustawy o państwowym podatku przemysłowym od obrotu, przysługuje prawo ministrowi skarbu, w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu, w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej, udzielenie przedsiębiorstwom przemysłowym, eksportującym wyroby własne, wzgl. organizacjom eksportowym tych przedsiębiorstw, bonifikacji podatku uiszczanego od obrotów, pochodzących z dostawy części składowych oraz materiałów pomocniczych i innych użytych do wytworzenia wywiezionych zagranicę towarów.

Przemysł nasz jest w tym względzie przedewszystkiem zainteresowany, gdyż produkcja nasza z powodu zubożenia społeczeństwa nie ma w kraju zbytu w 100 procentach. Przemysł zatem, aby forsować wywóz, nakłada pracy i kapitałów i czyni wszelkie wysiłki, by nadać mu właściwy kierunek i pchnąć go na nowe tory. Jest to publiczną tajemnicą, że sprzedaje się w eksporcie często poniżej własnych kosztów produkcji. Brzmi to paradoksalnie, a jednak taki stan rzeczy ma miejsce, a cała pointa tego problemu tkwi w tem, aby nie być zdany wyłącznie na krajowy rynek zbytu, oraz aby przez wyzyskanie pełnej zdolności przetwórczej przedsiębiorstwa obniżyć do minimum ogólne koszty administracyjne. Wysiłki przemysłu, jeżeli mają trwać w dalszym ciągu, spotkać się muszą ze skoordynowaną życzliwą współpracą rządu, w którego ręku znajdują się poważne środki pomocy, jak m. in. przepisana ustawą o państwowym podatku przemysłowym bonifikacja podatku obrotowego.

O rewizjach paszportowo-celnych

Długie postoje na granicach polskich, spowodowane rewizjami paszportowymi i celnymi są powodem, że sfery przemysłowo-handlowe wyjeżdżające w celach eksportowych zagranicę, jakoteż zagraniczni kontrahenci uskarżają się ustawicznie na ten stan rzeczy. Jesteśmy, zdaje się, jedynym krajem w Europie, w którym załatwienie formalności granicznych podniesione jest do uroczystego obrzędu, trwającego nadmiernie długo.

O naprawę ubezpieczeń społecznych

Obecny ustrój naszych ubezpieczeń społecznych budzi uzasadnioną krytykę. Wszystkie sfery producentów skarżą się na niesłychane obciążenie życia gospodarczego świadczeniami na rzecz instytucji ubezpieczeniowych, sami ubezpieczeni bynajmniej nie są zadowoleni z „dobrodziejstw” różnych kas chorych i zakładów ubezpieczeniowych zarażonych bakcylem biurokracyzmu i nepotyzmu politycznego czy koteryjnego. Dziedzina ubezpieczeń społecznych domaga się gwałtownie naprawy, to rozumieją dziś wszyscy. Piątkowy referat p. inż. Radomyckiego w Tow. Przyjaciół Nauk, urządzony z inicjatywy Tow. Prawniczego i Ekonomicznego oraz Stowarzyszenia Pol-

skiego obrzędu, trwającego nadmiernie długo.

Ustawiczne usiłowania zniesienia wiz w drodze umów bilateralnych między poszczególnymi państwami oraz wobec lansowanego obecnie ogólnie rozbrojenia w sprawach celnych, spełniają na niczem i wobec tego należałoby także i u nas na stacjach granicznych w ten sposób uprościć w drodze umów wzajemnych kontrolę paszportową i bagażową, aby zbyt długie postoje na granicy polskiej nie zrażały podróżnych do przyjazdu do Polski.

Podniosłoby to w znacznej mierze turystykę i wpłynęłoby dodatnio na intensywniejsze korzystanie z naszych uzdrowisk przez obcokrajowców jak i zbliżenie nas do poziomu Europy zachodniej.

Powyższe niedomagania ujemnie wpływają na tranzyt osobowy przez Polskę, który w przevažającej części z powyższych przyczyn jest unikany. Z chwilą powiększenia takiego tranzytu z pewnością wzrośnie aktywizacja budżetu kolejowego oraz będzie zachęta dla wielu osób, które dotychczas Polskę omijają do przerwania swej jazdy w jednym lub kilku miastach Polski dla zwiedzenia ich. Ze ułatwieniem obcokrajowcom zwiedzenia miast polskich przyczyni się do rozmaitych korzyści dla Polski, zbytecznym jest chyba udowadniać.

W sprawie możliwości uproszczenia procedury rewizyjnej na granicy polskiej nawet bez usuwania obowiązujących przepisów paszportowo-celnych, postulaty nasze idą w tym kierunku, aby, na podstawie umowy z ośmiennymi państwami, rewizje celne i paszportowe odbywały się równocześnie ze strony polskiej, jak i sąsiadujących państw, w czasie jazdy pociągami, na przestrzeni między oboma stacjami nadgranicznymi. W tym celu polscy urzędnicy celni i paszportowi wsłaliby razem z urzędnikami zagranicznymi na naszej stacji granicznej i przejeżdżając granicę wysłaliby, po odbyciu kontroli, na terytorjum państwa sąsiadującego z nami, poczem vice-versa następnym pociągiem wracaliby do kraju, przywożąc z sobą urzędników państwa sąsiadującego. Dla nielicznego bagażu, idącego wozem bagażowym, przewidziany byłby postój na jednej ze stacji nadgranicznych, albo po stronie Polski, albo po stronie państwa obcego, na której równocześnie odbywałby się obie rewizje, wyjazdowa i wjazdowa.

Tak więc bez naruszenia interesów skarbu państwa, skróciłoby się w znacznym zakresie jazdę pociągami międzynarodowymi, co bezwzględnie wyszłoby na korzyść państwa, jak i stron zainteresowanych.

Jakto?!

Pan nie abonuje jeszcze „Wielkopolskiej Ilustracji”? To źle!

Niechaj Pan zaraz zażąda bezpłatnego egzemplarza okazowego od Administracji w Poznaniu, św. Marcina 70.

skich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych, dorzuci do dyskusji na ten palący temat wiele nowych przyczynków. Odczyt odbędzie się o godz. 6-tej wiecz.; goście mile widziani.

Rozbudowa polskich dróg wodnych

Na życzenie rządu polskiego utworzyła komisja komunikacyjno-transportowa Ligę Narodów podkomisję rzeczoznawców, w skład której wszedł Amerykanin, Holender i Francuz; podkomisja ta niedawno ogłosiła swoją opinię o możliwościach rozbudowy dróg wodnych w Polsce. Stwierdzono w niej, że w Polsce istnieją wyjątkowo korzystne warunki dla transportu wodnego, gdyż niema zbyt wielkiej różnicy poziomu, a teren sam jest przeważnie łatwy do obrabiania z natury rzeczy wyłaniają się dwie oale systemu wodnego:

północno - południowy, (Wisła) i zachodnio - wschodni (Bug, środkowy brzeg Wisły, kanał bydgoski i Noteć). Właściwy system wodny już istnieje i wymaga tylko pewnych uzupełnień. Oś zachodnio-wschodnia posiada połączenie z Niemcami i Rosją i może dzięki temu odegrać wielką rolę w komunikacji transeuropejskiej. Według zdania rzeczoznawców odzyska transport drogą wodną swoje utracone znaczenie z chwilą, gdy koleje przekroczą swe możliwości transportowe, przyczem chwilę tę uważa się za bliską. Regulacja rzek ma również wielkie znaczenie dla celów melioracyjnych i osuszania błot. Ogólne koszty koniecznych robót określiła komisja na 400 milionów franków w złocie. Projekt t. zw. „kanału węglowego” z Górnego Śląska do Torunia został odrzucony, jako zbyt kosztowny. Na podstawie tej opinii rzeczoznawców, przystąpił rząd polski do poczynienia poprawek w swym programie rozbudowy dróg wodnych. (j)

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zniżka opłaty stemplowej od obrotu papierami wartościowymi.** W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 9 grudnia rb. (nr. 83) ukazało się rozporządzenie min. skarbu z dnia 20 listopada 1929 r. w sprawie opłaty stemplowej od obrotu papierami wartościowymi. Zgodnie z tem rozporządzeniem, stawka 0,2 proc., przewidziana w art. 79 Ustawy z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570), zostaje obniżoną na 0,1 proc. Rozporządzenie to wchodzi w życie dnia 1 stycznia 1930 roku i będzie obowiązywało do dnia 31 grudnia 1930 r. włącznie.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Tow. Akc. „Siew” Poznań.** Roczne walne zebranie akcjonariuszów odbyło się 5 bm. w salce Izby przem.-handlowej w Poznaniu pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. radcy K. Grabowskiego. Przed rozpoczęciem porządku obrad uczczono pamięć długoletniego członka rady nadzorczej i współzałożyciela „Siewu” śp. Władysława Szczepkowskiego przez powstanie. Sprawozdanie zarządu oraz bilans z rach. zysków i strat za rok 1928/29 przedstawił zgromadzonym członek zarządu p. K. Otmianowski zaznaczając, że recesja koniunktury i załamanie się cen na ziemiopłodach dały się również instytucji dotkliwie odczuć. Największym dorobkiem jest oryginalne żyto włoszanowskie, które dzięki posiadanej zaletom rozpowszechniło się w całej Polsce. Oryginalny lubin włoszanowski białozłotawy, wypuszczony od 2 lat na rynek nasienny znalazł należyte uznanie dzięki przyspieszonemu wzrostowi i wcześniejszemu dojrzewaniu. W wyniku prac hodowlanych ziemniakami dano rolnictwu kilka odmian własnych o różnych okresach wegetacji i różnem gospodarzem przeznaczaniu. Z hodowli pszenic jest Tow. w możności przeznaczyć już 3 oryginalne odmiany do doświadczeń odmianowych w celu potwierdzenia wartości tych nowych kreacji. Prace nad selekcją traw głównie parkowych kontynuuje Tow. z powodzeniem. Nadmienić należy, że uzyskany na P. W. K. złoty medal — czwarty z rzędu — potwierdza, iż w dziedzinie hodowli Tow. coraz lepsze postępy wykazuje. Bilans z rach. zysków i strat na dzień 30. IV. 1929 r. zamykający się po obu stronach sumą 1.179.598,83 zł. przyjęto i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Stratę wykazaną uchwalono pokryć z rezerwy specjalnej. Ustupających członków rady nadzorczej pp. Henryka Lutomskiego, Jantę-Polczyńskiego i prof. Niklewskiego wybrano przez aklamację ponownie. Ponadto wybrano na dalszych członków rady nadzorczej pp. mjr. St. Chosłowskiego i M. Paruszeńskiego. Poza tem uchwalono zmianę firmy, tak, że odtąd nosić będzie nazwę „Sp. Akc. Siew w Poznaniu, Hodowla zbóż, nasion i ziemniaków”. Zarząd tworzą pp. Kazimierz Otmianowski i dr. St. Kurnatowski.

(z) **Naokoło rewizji taryf celnych w Ameryce.** Na konferencji, odbytej przez najpoważniejszych przedstawicieli życia handlowego Stanów Zjedn. w obecności prezydenta Hoovera oraz członków rządu, większość obecnych wypowiedziała się za natychmiastowym wprowadzeniem projektu zmiany taryf, gdyż niepewność terminu wprowadzenia tej zmiany wpływa ujemnie na bieg interesów w państwie.

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z dnia 10 grudnia 1929 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne w złotych za 100 kg za jakości przeciętne dominialne, nowego sprzętu, loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 140—160; koniczyna biała 160—220; koniczyna szwedzka 190—215; koniczyna żółta chmielowa odluszczone 130—145; koniczyna żółta chmielowa w łuskach 60—65; inkarnatka 220—240; przelot pospolity 80—90; rajgras angielski krajowy 80—95; tymoteusz 35—40; seradela 25—28; wyka latowa 33—35; peluska 29—31; wiczka zimowa 65—75; groch Wiktorja 42—49; groch zielony Folger 40—46; groch polny mały 36—40; gorczyca 66—70; rzepik latowy 70—77; rzepak zimowy 72—76; tataraka 30—32; konopie 70—80; siemie lniane 85—90; proso 43—50; mak niebieski 115—130; mak biały 135—145; lubin niebieski 19—20; lubin żółty 22—24.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wystawa prac kobiecych

Artystyczne roboty ręczne można podziwiać codziennie w salce „Pod Strzechą“

Kobiety posiadają bezsprzecznie więcej pomysowości i polotu szczególnie w pracy artystycznej. Wiadomo przecież, że drobne rączki kobiety doskonale i bez znużenia oraz zniechęcenia wytwarzają różne robótki, których wykonanie zabiera nieraz kilka tygodni, a nawet miesięcy znużonej pracy. Wymaga ona, rzecz prosta, wiele zdolności, zręczności i gustu w doborze wzorów i barw oraz całego szeregu innych kombinacji.

O wysokich walorach tego rodzaju pracy najlepiej świadczyć może wystawa w salce „Pod Strzechą“ przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23. Z inicjatywy grona pań, zorganizowanych przy czytelnich, postanowiono urządzić tę wystawę przedgwiazdkową, na którą złożyłyby się tylko prace ręczne oraz artystyczne. Dobra myśl nigdy długo nie czeka na realizację. Szybko też zabrano się do dzieła i wystawę otwarto w tych dniach. Biorze w niej udział przeszło 100 pań, z których wiele rozlokowało swe prace na wspólnym stole, chociaż są również odrębne stoliki.

Dość obszerna salka „Strzechy“ zaledwie mogła pomieścić śliczne rzeczy. Zaraz przy wejściu rzucają się w oczy piękne poduszki, makaty haftowane i aplikowane. To gustowne „stoisko“ należy do p. Promińskiej. Co za cudne wzory, aż oczy napatrzeć się nie mogą! A przykuwają każdego widza tem bar-

dziej, że ceny są przystępne, o wiele tańsze niż w sklepach.

Na wyróżnienie dalej zasługują stoiska pp. Błachowskiej i Kozłowskiej, które wystawiają ręcznie wypalaną i malowaną porcelanę. Ile to trzeba było pracy, czasu i cierpliwości, żeby z prostego talerza czy spodka, zrobić tak ozdobne i oryginalne dzieło sztuki.

Specjalnie wyróżniającymi się podarkami gwiazdkowymi są wyroby z drzewa i metalu p. Tynowskiej z Poznania. Widzimy tam przeróżne albumy, obrazy, książki itd. Na drewnianych okładkach uwidocznione są piękne płaskorzeźby, przedstawiające sceny, wyjęte z powieści lub bajki. Ozdoby choinkowe p. Lewandowskiej są również prześliczne.

Dalej widzimy wiele ręcznie ozdobnej bielizny, hafty, koronki, serwetki, batikowane chustki itd. Poza tem zwracają uwagę stroje zakopiańskie, zabawki, wzory itd. Trudno wymienić każde z osobna stoisko.

Całość sprawia bardzo dodatnie wrażenie, nie też dziwnego, że zwiedzających jest wiele. W dodatku za kilka złotych można zakupić ładny, tani i praktyczny podarek; każdy wybierze coś artystycznego i oryginalnego na „gwiazdkę“. Komu zatem czas pozwoli, niech spieszy, chociaż tylko zobaczyć, a na pewno nie pożałuje. Wystawę zwiedzać można do 19 bm. codziennie od godz. 11 do 18. (tr.)

Najnowszy (11) numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ przynosi mnóstwo ciekawych zdjęć, które ilustrują najważniejsze wypadki doby ostatniej w kraju i zagranicą, jak n. p. bieżące posiedzenie Sejmu, pierwsza wizyta włoskiej pały królewskiej w Watkanie. Na szczególną uwagę zasługują sensacyjne zdjęcia z wyprawy Byrda, ilustrujące ciekawy artykuł

Samolot nad Biegunem Południowym

dalej zajmujący artykuł pięknie ilustrowany, o zbrojach i broni polskiej w berlińskim muzeum broni. Zdjęcia z nowoczesnego urzędnego wspianego gmachu poczty w Gdyni itd.

Ozdoba pięknego numeru są fotografie

siedmiu piękności Poznania

wybranych przez jury kinoteatru Stylowego, z których publiczność ma wybrać najpiękniejszą. Numeru dopełniają stałe działy, jak odcinek powieściowy, nowela, bajka dla dzieci, mody, szarady, humor i t. d.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4,— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Powrót zwycięzców

Triumfatorzy z Nowego Jorku, zdobywcy „Pucharu Narodów“ przejeżdżali przez Poznań, witani serdecznie na dworcu

Dziś w nocy o godz. 1,41 kurjerem międzynarodowym wprost z Paryża przejeżdżała przez Poznań nasza zwycięska drużyna jeździecka, która zdobyła na konkursach hipicznych w Ameryce na własność dla Polski „puhar narodów“.

Już na długo przed przyściem pociągu dworzec główny zaroził się od mundurów ulańskich. Przybył korpus oficerski 15 pułku ul. poznańskich nieomal w komplecie, przedstawiciele zespołu podoficerskiego, oraz orkiestra. W chwili wjazdu pociągu na dworzec orkiestra zagrała marsz pułkowy, a w oknie wagonu ukazały się roześmiane twarze triumfatorów z Nowego Jorku pp. pułk. Dreszera, por. Gzowskiego, por. Zgorzelskiego i por. Starnawskiego, którzy witani owacyjnie przez zebranych wojskowych, nie liczących cywilnych p. i. przedstawiciela naszego pisma oraz kolejarzy opuścili wagon ściskani serdecznie przez swych kolegów. P. i. witał przybyłych rad. dr. Sokołowski wręczając pułk. Dreszerowi duży bukiet kwiatów; także i por. Gzowski otrzymał wiązaną kwiatów.

Ogólny podziw wzbudził wspianą puchar narodów, piękne dzieło sztuki jubilerskiej wykonane w srebrze. Blyskawicznie przeszedł 15-minutowy postój i o godz. 1,56 pociąg ruszył dalej w kierunku Warszawy, żegnany wiwatami zebranych przy wtórze mar-

sza. 15 pułk ulańców może śmiało być dumny ze swych dzielnych przedstawicieli, którzy tak wspaniale reprezentowali nasze barwy narodowe za oceanem, godnie broniąc świetnych tradycji polskiej kawalerii.

Potworna zbrodnia

Odrzucony konkurent morduje bezbronną dziewczynę

Nasz korespondent pomorski (x) donosi z Lubawy:

Niejak Jan Marchlewski, lat 23, starał się od dłuższego czasu o względy Janiny Fafińskiej. Dowiedziawszy się, że M. był karany za kradzież odrzuca jego zaloty. Uprowadzona przez swoje przyjaciółki o zamiarze zemsty Fafińska od tego czasu nie wychodziła sama na miasto.

Wracając w tych dniach w towarzystwie swej koleżanki Groszkowskiej do domu, napotkała nieoczekiwanie stojącego przed bramą M., który żądał od niej poufnej rozmowy. Nie dając odpowiedzi, F. szybko wpadła do bramy, a za nią usiłował podążyć Marchlewski. W tej chwili Groszkowska zastąpiła mu drogę, lecz brutalnie powalił ją silnym uderzeniem na ziemię i pobił ją za F. Dogoniwszy ją w klatce schodowej, wyciągnął za włosy na ulicę i traktował jak szalony nogami; wreszcie wy dobył rewolwer celnym strzałem uśmiercając dziewczynę.

Zawiadomiona o wypadku policja aresztowała zbrodniarza w mieszkaniu w chwili, gdy spokojnie leżał na łóżku, paląc papierosa. M. przyznał się do winy.

KALENDARZYK

Czwartek, 12 grudnia 1929.

Słońce: wschód 7,53 — zachód 15,09 — długość dnia 7 godzin 46 min.

Księżyc: wschód 13,26 — zachód 2,24 — po 1 kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 7 st. C. Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 2 st. C. Ilość opadu 5 milimetrów.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. plus 0,35 m.

Kal. rz.-kat.: Aleksander M. — jutro Łucja P. i M.

Kal. słow.: Włodzisław — jutro Władysław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Małeckie 26.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Archidiecezja Gnieźnieńska.** Instytucję kanoniczną otrzymał ks. Leon Raczkowski na beneficjum w Ryszewku. W administrację oddano: Ks. Józefowi Nowackiewiczowi, proboszczowi w Mielżynie, parafie w Brudzewie.

— **Archidiecezja Poznańska.** Instytucję kanoniczną otrzymali: Ks. Stanisław Małecki na beneficjum w Krotoszyźnie i ks. Stanisław Hundt na beneficjum w Baranowie. — W administrację oddano: Ks. Klemensowi Glutowi, administratorowi w Kolniczkach, parafie Nowe Miasto. — Na wikariat powołano: O. Józefa Ostrowskiego do kościoła parafialnego w Lubiniu, ks. Bolesława Mielcarskiego z Ostrowa do Rogoźna, ks. Wojciecha Perskiego z Kotłowa do Opalenicy, ks. Stanisława Płaczka z Brodów na pierwszy wikariat w Buku, ks. Edmunda Rosę z Buku do Kotłowa, ks. Antoniego Szymczaka z Opalenicy na drugi wikariat w Buku, ks. Stanisława Waraczewskiego z Buku na pierwszy wikariat w Lesznie, ks. Aleksandra Wietrzykowskiego z Poznania na drugi wikariat do Ostrowa, ks. Bolesława Zimnego z Odolanowa do Brodów, ks. Wacława Górę z Koźmina do Granowa.

— **Jego Eminencja Ks. Kardynał Prymas** zamianował ks. proboszczą Ludwika z Pogrzebowa, ks. proboszczą Łakotę z Cieszyńska i ks. proboszczą Sędliaka z Sulmierzyca inspektorami nauki religii w szkołach na powiat odolanowski ks. Ludwika Hofmana z Bydgoszczy nauczycielem religii przy państwowym seminarjum nauczycielskim w Bydgoszczy. (rf)

OSOBISTE

— **P. Bolesław Wybieralski**, wyższy radca krajowy i kierownik Ubezpieczalni Krajowej odznaczony został krzyżem oficerskim orderu Polonia Restituta za zaślugi, położone na polu ubezpieczeń społecznych.

— **Dyplom i tytuł magistra praw** uzyskali na U. P. pp. Henryk Witold Wasilewski z Łęczycy w woj. łódzkiej i Aleksander Zapłata z Poznania.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Baczność Ułani powstańcy 15 pułku Ułanów Wlkp., był. 1 pułku Strzelców Konnych.** W sobotę, dnia 14 bm. o godzinie 20 zwołuje się zebranie byłych ułanów powstańców. Celem posiedzenia jest opisanie historii powstania tegoż pułku. Do Komitetu należą b. dowódca i organizator pułku p. rotm. rez. Ciężyński i b. dowódca oddziałów, biorących udział w powstaniu Wielkopolskim. Wzywa się zatem wszystkich o przybycie na wymienioną godzinę do Cukierni p. Czekaj, ul. Podgórna 4.

— **Zebranie Związku Faszystów Polskich** odbędzie się w niedzielę dnia 15 bm. o godzinie 12 w południe w sali Stronnictwa Narodowego przy ul. św. Marcin 65 i p. tr. Na porządku obrad m. in. sprawa umowy likwidacyjnej z Niemcami oraz referat o sytuacji obecnej w Polsce.

— **Tow. Cechowe czeladzi piekarskiej** odbędzie swe plenarne zebranie w niedzielę 15 bm. o godzinie 14 w „Gospodzie“ u p. Majewskiej, ul. Woźna 13.

WYKŁADY

— **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Dnia 14 bm. o godz. 20 p. dr. Alojzy Kotecki, Adjunkt U. P., wygłosi odczyt na temat: „O promieniach Roentgena“ (z demonstracjami i przeżroczkami). Wykład odbędzie się w Zakładzie Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Poznańskiego Coll. Minus II p. Prelegent tłumaczyć będzie mechanizm powstawania promieni Roentgena, ich własności z uwzględnieniem charakteru falowego; rozpatrywać będzie różne typy lamp roentgenowskich oraz stosowane prostowniki dla prądów przemiennych o wysokim napięciu. Szczegółowo omawiane będą nowsze zdobycze w tej dziedzinie oraz zastosowanie promieni Roentgena.

— **Przed zebraniem P. Ligi Przeciwalkoholowej.** W dniach 30 listopada, 1 i 2 grudnia rb. obradował w Monasterze po raz pierwszy katolicki kongres międzynarodowy dla wychowania bezalkoholowego młodzieży. Obok licznych uczestników z Niemiec przybyli także zagraniczni goście i prelegenci. Polskę reprezentowali: ks. Cz. Michałowicz w im. Polskiego Związku Księża Abstynentów, ks. Gałdyński w im. Związku Nauczycieli Abstynentów. Delegat polski wygłosił wykład programowy i występował dwukrotnie w imieniu gości zagranicznych. Każdy dzień kongresu miał wykłady na jeden temat centralny i tak 1 dzień dotyczył ochrony młodzieży zagrożonej alkoholizmem, 11 dzień przeznaczono stosunkowi młodzieży do sprawy alkoholizmu, zaś 111 dzień zajęło zagadnienie stosunku szkoły do alkoholizmu. Wykłady były niezwykle interesujące, zawsze ujęte pod kątem widzenia życia praktycznego. — Szczegółowe sprawozdanie z obrad kongresowych wygłosił ks. Gałdyński na wspólnym zebraniu kół poznańskich Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej i Związku Nauczycieli Abstynentów w piątek 13 b. m. o godz. 20 w sali Księgarni św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22. Udzielił gości ze względu na ciekawy temat bardzo pożądanym. Niewątpliwie pośpieszą na wykład rodzice, Wielebne Duchowieństwo, nauczycielstwo, członkowie patronatów i zarządów organizacji młodzieży, członkowie organizacji kobiecych oraz wszyscy, którzy pracują wśród młodzieży lub nad młodzieżą, albo też których to doniosłe zagadnienie interesuje. Wstęp bezpłatny. (tr)

ZYCIE SOKOLE

— **Zebranie sokolic oddziału śródmieście** odbyło się w szkole gospodarzawodowej. Obrady zagała przy udziale blisko 50 sokolic przeskała dh. Dobroczyńska. Sprawozdanie z ostatniego posiedzenia złożyła sekretarka dh. Dziembowska, techniczne naczelniczka dh. Korachówna. Szerszą dyskusję wywołał projekt urzędzenia gwiazdki dla młodzieży, która ma się odbyć 5 stycznia w sali ćwiczeń gimnastycznych przy Zielonych Ogrodach. Na program tej uroczystości złoży się popisy młodych druhen, które od dłuższego już czasu przygotowują się pod kierownictwem naczelniczki. Z kolei omawiano kwestję urzędzenia kursu gotowania dla druhen, poczem ciekawy referat o pływactwie wygłosił dh. Gaszak. W dalszym ciągu omawiano sprawę ściśle organizacyjne, poczem zebranie zamknęto. (tr.)

— **Gniazdo w Jarocinie** obchodziło rocznicę powstania listopadowego w salce dh. Hildebrandta. Zebranie zagał przy licznych udziałem członków dh. wiceprezes Paetzel, poczem doskonale opracowany referat uroczystości wygłosił dh. ks. prob. Niedźwiedziński. Następnie deklamowali bardzo udatnie przedstawiciele młodzieży sokolej, a mianowicie córka przewodniczącej gniazda żeńskiego Halina Hagerówna, oraz syn skarbnika dh. Grodzkiego. W dalszym ciągu omawiano jeszcze sprawę przedstawienia amatorskiego „Jasełka“ w drugie święto Bożego Narodzenia w sali Bursy gimnazjalnej.

— **Plenarne zebranie gniazda w Rogoźnie** zagał dh. prezes Urbański, poczem p. Smolan wygłosił referat o konstytucji. Po omówieniu sprawy sali do ćwiczeń uchwalono w dniu 4 stycznia użycie uroczystości gwiazdkową dla swych członków. (ski)

— **Założenie żeńskiego gniazda na Jeżycach.** W niedzielę o godz. 16 odbędzie się na sali p. Kasperkowej przy ulicy Kraszewskiego 16 zebranie celem założenia gniazda żeńskiego Tow. Gimn. „Sokół“ na Jeżycach. Panie, które doceniając znaczenie pracy sokolej dla sprawy społecznej i narodowej, chciałyby ofiarować swą współpracę, uprasza się o jak najliczniejszy udział w zebraniu konstytucyjnym. Zarząd Tow. Gimn. „Sokół“ Poznań II.

WYSTAWY

— **Kolekcyjną wystawę Józefa Mechny - Krzesza** zwiedzać można codziennie od godz. 10—16, w niedziele i święta od 11—15 w salonie Wielkopolskiego Związku Art. Plastyków, pl. Wolności 14 a.

KRONIKA FILMOWA

— **Kino Parafialne** przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie wyświetlać będzie od 14 do 16 bm. wielki film osnuty na tle wojny światowej p. t. „Verdun“. Początek przedstawień w sobotę o godz. 19 — w niedzielę o 16. 18 i 20

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Matężństwo na złość“.
Aurora: „Szakale stepów“ z Tomem Mixem.
Bajka: „Pancernik Atlantic“.
Casino: „Ostatni rozkaz“.
Colosseum: „Miłość i sport“.
Corso: „Panika“.
Edison: „Prawo miłości“.
Kapitol: „Niewolnica Alacha“.
Metropolis: „Kobieta na księżycu“.
Odeon: „Alraune“.
Renaissance: „Syn nieba“.
Słońce: „Asfalt“.
Stylowe: „Nowe życie“.
Wilsona: „Życie i przyszłość kobiety“.

— w poniedziałek o godz. 19. Dochód z wyświetlania filmu przeznaczono na wykończenie kościoła.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dyrekcja Poczty i Tel.** zawiadamia: Z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku wolno nadawać kartki świąteczne i drukowane bilety za opłatą, przewidzianą dla druków, pod warunkiem, że życzenia ujęte będą najwyżej w pięciu słowach, przyczem życzenia te mogą być wyrażone w dowolnym języku i dowolnym alfabetem. Drukowane bilety należy wysyłać w niezamkniętych kopertach. — Na przesyłkach tego rodzaju należy umieścić poza adresem widoczny napis „Druk”. Przy nadawaniu paczek należy zabezpieczyć zawartość tychże w odpowiednio do jakości, wagi i odległości transportu opakowanie. Przedmioty, składające się z jednego kawałka, nie potrzebują specjalnego opakowania (np. zwierzyńna), o ile natomiast składają się z kilku kawałków, to nie wystarczy samo związanie tych kawałków sznurkiem, drutem, lecz wymaga się odpowiedniego opakowania. Paczki z podaną wartością należy zamknąć pieczęciami i kłosem lub plombami tak, aby bez naruszenia pieczęci wzgl. plomb nie można było ich otworzyć.

— **Z Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy.** Wielkopolska Izba Skarbowa zawiadomiła Izbę Przemysłowo-Handlową w Bydgoszczy, że ustaliła na rok 1929 następujące normy średniej zyskowności: dla literatów 75 proc., dla autorów scenicznych 75 proc., dla kompozytorów scenicznych 75 proc., dla artystów malarzy 50 proc. i artystów rzeźbiarzy 50 proc. osiągniętych przychodów. — **Ważne dla właścicieli pojazdów mechanicznych.** W związku z kończącym się rokiem Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu wywala pp. właścicieli pojazdów mechanicznych, których ważność dowodów rejestracyjnych na podstawie par. 23, rozp. ministerialnego z dnia 27 stycznia 1928 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 41/28 poz. 396) wygasa w dniu 31 grudnia 1929 r., do niezwłocznego wniesienia do Urzędu Wojewódzkiego — Dyrekcji Robót Publicznych — podania o przedłużenie dowodów rejestracyjnych, najdalej do dnia 20 bm.

PODZIĘKOWANIA

— **Papieskie Dzieło Rozkrzewienia Miłości** parafii archikatedralnej spełnia miły obowiązek podziękowania wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia wieczornicy, a mianowicie ks. redaktorowi Cieszyńskiemu za piękny referat oraz p. Frankiewicz-Beckiej i p. prof. Pawłakowi za bezinteresowny występ, jako też szanownym Gościom, którzy licznym przybyciem dowiedli, iż gorąco odczuwają niedolę narodów murzyńskich oraz misjonarzy.

— **Podziękowanie.** Ks. dyr. Gorgolewski z Towarzystwem Pań Świętego Wincentego a Paulo na św. Łazarzu składa serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy z okazji św. Mikołaja raczyli do pomocy naszym biednym.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Warschau, den 4 grudnia 1929.** W ten sposób datowany list otrzymała firma „Marmur” w Poznaniu przy ul. Wrocławskiej 15 od warszawskiej firmy „Stan. Sienkman”. Ni to po polsku, ni po niemiecku — chyba żargon. Napis firmowy na liście w języku francuskim i..... niemieckim. Polska mowa w poniedziałek. Firma, która chce uchodzić za polską, w dodatku firma, mająca swą siedzibę w stolicy naszej, wstydzi się blankietów firmowych w języku polskim. Z łaski chyba zwraca się w tekście po polsku z różnymi propozycjami do firm w kraju. — Chciał więc „ma honor (?)” przedłożyć Wpamom wyjątkowo korzystną transakcję, może długo oczekiwać „odwrotnej odpowiedzi”. Kupiec wielkopolski, który ma zrozumienie dla uczciwych transakcji handlowych, ma również głęboko zakorzenione poczucie godności obywatelskiej i odnosi się z pogardą do tego rodzaju bezczelnych wybrków żydowskich.

— **Oddalił się z domu i nie wrócił.** Dnia 11. ub. m. oddalił się z domu 17-letni uczeń fryzjerski Stanisław Hałupka. Jest średniego wzrostu, szatyn o ciemnych oczach i bladej twarzy. Ubrany był w granatowe ubranie, ciemny płaszcz, popielate kapelusz i czarne niskie trzewiki. — Krawcy pogłoska, jakoby udał się w stronę Gniezna, stąd do Bydgoszczy a później do Gdyni. Ktoś wiedział o miejscu jego pobytu, niechaj zawiadomi rodziców przy ul. Wronieckiej 24, lub policję.

— **Kupujemy u Żydów.** Wyszła specjalny numer „Szabeskurjera”. W wydaniu tem prócz karykatur szkodników sprawy polskiej i sprzedawców widzimy kilkanaście osób, sfotografowanych na progiach składów żydowskich w Poznaniu. Nr. kosztuje 20 gr. Nabywać można u kolporterów i w „Ruchu”.

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzież roweru.** Stanisław Tondol, ul. Strumykowa 15, zgłosił kradzież roweru męskiego, który pozostawił przed gmachem Kasy Chorych. Wartość 200 zł. Opis: marka „Brennabor”, nr. fabryczny 199 352, nr. rejestr. 8329.

— **Sprytne oszust.** Dnia 11 bm. Jan Krygier, zamieszkały w Janowie pod Kościannem, przyjechał do Poznania za

pracą i spotkał się na głównym dworcu z nieznanym osobnikiem, który ofiarował mu swoje pośrednictwo. Znalazłszy się na Chwaliszewie, osobnik zażądał jego walizki, którą do czasu znalezienia pracy chciał ulokować w składzie fryzjerskim przy Chwaliszewie 3-4. Krygier się zgodził. Osobnik wszedł do bramy tejże nieruchomości, a Krygier miał czekać przy ul. Wielkiej. Okazało się, że osobnik wyszedł drugim wejściem na ulicę Wenecka i ułotnił się, zabierając walizkę skórzaną, zawierającą 2 jaczki w czerwone paski, 2 pary spodni roboczych, czapkę sportową, czarny kapelusz, 1 parę trzewików czarnych sznurowanych, 1 parę trzewików roboczych, łącznej wartości około 150 zł. Złodziej liczy lat około 19, wzrostu średniego, płaszcz koloru żółtego i kapelusz miękki siwy.

— **Oszukańcze biuro.** Dnia 11 bm. został ujęty Bronisław Biegański z Poznania, zamieszkały przy ul. Grobla 19, który od kilku miesięcy prowadził przy ulicy Skarbowej 18 biuro komiśowe - handlowe, uprawiając tamże przy pomocy współpracowników oszustwa na tle kaucyjnym. Jak dotychczas ustalono, poszkodował on 8 osób na łączną sumę 10 800 zł. Uprasza się poszkodowanych o doniesienie Wydziałowi Śledczemu w Poznaniu.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Chciał popełnić samobójstwo** Bronisław Brzozowski, zamieszkały przy ulicy Strzałowej 3, przez wyszedł z rewolweru w prawą skroń. Kula utkwiała poza skórą powyżej ucha. Denatowi nie grozi żadne niebezpieczeństwo.

KRONIKA SADOWA

— **Recydywista w potrzasku.** Wydział karny sądu okręgowego w Poznaniu rozważał sprawę Leona Skibińskiego, z wodowego złodzieja, który już kilkakrotnie zawierał bliższe znajomości z celą więzienną. Sprawdzono go na rozprawie z Wrześni, gdzie odsiaduje karę. Zarzuca się mu, że w nocy na 5 maja rb włamał się do kurnika p. Florjana Tokłowicza w Nekli pow. średzkiego, skąd skradł 10 kur, zabijając je na miejscu. — Kradzież i ślady krwi zauważono już rano o godz. 4. Gospodarz pobiegł na pobliski dworzec w mniemaniu, że może uda mu się przydybać złodzieja. W rzeczywistości w poczekalni na ławce siedział podejrzany osobnik, mając w ręce kufer. Tokłowicz, wespół z osobnikiem złodzieja kur, przedstawił sprawę całą posterunkowemu, który przystąpił do rewizji wnętrza kufra. Ku wielkiemu zdumieniu znaleziono w kufrze owe kury Złodziej, jak stwierdzono, miał przy sobie rewolwer. Niebezpiecznego recydywistę zasądzone na rok więzienia. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Groźny pożar w Gnieźnie** wybuchł dziś o godz. 10,30 w młynie parowym przy ul. Chrobrego 30, którego właścicielem jest p. Leon Foltynowicz. Z jakiej przyczyny powstał i co się pali, narazie nie można stwierdzić. Miejsce pożaru otoczyły bowiem tak gęste obłoki dymu, że straż ogniowa musi pracować w maskach gazowych. Szkód nie zdołano oczywiście wskutek tego jeszcze ustalić. (br)

— **Kradzież z włamaniem.** Dnia 8 bm. nieznani dotąd sprawcy włamali się do składu Maksymiliana Nebła w Rudzie przy ulicy Biskupickiej i skradli większą ilość płaszczy, ubrań, bielizny itd. na ogólną wartość 5114 zł. Dochodzenia w toku.

— **Nieudała ucieczka więźniów.** W dniu 9 grudnia pomiędzy godz. 17 a 18 usiłowali zbiec z więzienia sądu grodzkiego w Grodzisku więźniowie śledczy Domała Wojciech, Cichocki Jan, Mocydlarz Stanisław i Borczak Wojciech przez wyłamanie sufitu z celi na strych. Dzięki czujności dozorczy Mazanego ucieczka została udaremniiona.

— **Tragiczny finał lekkomyślnego manipulowania bronią.** W Płonkowie pow. inowrocławskiego zdarzył się ostatnio przykry wypadek, spowodowany przez niejakiego Tomasza Przekwasę. — Otóż poruszając rewolwerem, spowodował strzał, który ugodził opodal stojącego chłopczyka 4-letniego Izidora Szczepaniaka. Chłopiec zmarł niebawem. Zrozpaczony Przekwas oddał się sam w ręce policji. (em)

— **Pożar.** Dnia 8 bm. o godz. 17 z niewyjaśnionej dotychczas przyczyny wybuchł pożar w stodole Józefa Schmidta w Szczygłowicach, która spaliła się doszczętnie. Szkoda wynosi około 3000 zł.

— **Przytrzymanie przemytników.** Dnia 7 bm. strażnik gran. Ostrowski przytrzymał za nielegalne przekroczenie granicy z Niemiec do Polski oraz za przemyt towarów niejakiego Stefana Banaka i Bolesława Goldyna, obaj z Sosnowca. Dochodzenia w toku.

— **Użycie broni przez straż graniczną.** Dnia 6 bm. na pograniczu Przyszowice-Gliwice 2 strażników granicznych natknęło się na bandę przemytników, składającą się z 3 osób, którzy na widok strażników poczęli uciekać. Strażnicy oddali kilka strzałów rewolwerowych. Przemytnicy porzucili dwie paczki, zawierające 1150 szt. cygar wyrobu niemieckiego i zbiegli na stronę niemiecką. Porzucony towar zakwestjonowano. Dochodzenia w toku.

RADJO

Programy radiofoniczne

Piątek, dnia 13 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien., zboż., towarowej i cen targ. Rzeźni Miejskiej; godzina 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.30 „Ze świata kobiecego” — wygl. p. Sabina Kazanowska; godz. 16.45 słuchowisko dla dzieci „Wesoła Wigilia” — układ i reż. Wandy Trojanowskiej; godz. 17.25 kurs elem. języka francuskiego — wykl. dr. Arend; godz. 17.45 koncert chóru syberyjskiego pod dyr. E. Tomaszewskiego (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Francja współczesna” — wygl. prof. dr. M. Jedlicki, doc. U. Jagiell.; godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 odczyt p. t. „Świat książek” — wygl. J. E. Skiński; godz. 20.15 transmisja z Filharmonji Warszawskiej; godz. 22.00 sygnał czasu z Obserw. Astr. U. P. — komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 radjografja; godz. 22.45 lekcja tańców — wykl. p. Vala Jennings; godzina 23.10 transmisja muzyk. z kawiarni „Esplanada”

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 kącik artystyczny „L. S. G.”; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.45 słuchowisko dla dzieci z Wilna „Filinka”; powieść M. Buyno-Arcetowej, w radjofonizacji p. H. Forbortowej; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.05 recital fortepianowy Egonia Petri; godz. 21.15 muzyka lekka; godz. 22.00 felieton p. t. „Jak się kupuje i sprzedaje w Fezie” — wygl. p. Z. Marynowski; godz. 22.15 komunikaty; godzina 23.00 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.45 transmisja z Wilna. Audycja dla dzieci: „Filinka” — powieść M. Buyno-Arcetowej; godz. 19.05 Bronisław Górecki; „Nauka o Polsce”; godz. 19.30 profesor dr. Kazimierz Simm, „Krajobraz i przyroda Beskidów Śląskich”; godz. 20.05 recital fortepianowy Egonia Petri z Warszawy; godzina 21.10 transmisja z Warszawy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Sekoja Śpiewacka Sodalicji Młodzieży Kupieckiej** przypomina, iż lekcja śpiewu odbędzie się w piątek 13 bm. o godzinie 8 w kaplicy OO. Jezuitów. Punktualne przybycie każdego śpiewaka jest konieczne.

— **Zebrań Koła Tow. Naucz. Szkół Wyższych** odbędzie się dziś w piątek 13 bm. o godz. 18 w sali Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego przy ul. Ratajczaka. Pan prof. Winiewicz wygłosi odczyt p. t. „Zastosowanie systemu daltonskiego w szkole średniej”. Wstęp wolny. Goście mile widziani.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w czwartek „Casanova”. W piątek, 13 bm. „Madame Pompadour” z pp. Grabowska, Fontanówna, Bratkiewiczem, Sendekim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Tyllia. W

Przez szybkę

Ciekawy język

Jeden z naszych czytelników nadeślał mi ciekawą w swoim rodzaju okaz. Jest to kartka reklamowa jakiejś francuskiej firmy zegarmistrzowskiej, zachęcająca do nabywania zegarków.

Oto mały wyjątek z tekstu tej kartki:

„Reczny mekzi zegarek z matalu pokrytego złotem, gwarantowany 3 lat. bieg ancrowy, 10 rubin, nie magnesujący się, cyfry luminowe, ovalny, platki, wielki luks, kamienie, rzeźba „Roze”, wstawka skorna brązowa ub szara.”

Kto chce zegarek ów kupić, musi podpisać cyrograf takiej treści:

„Proszę o łaskawe przysłanie mi zegarka nr. 204 w cenie 196 złotych więcej 4 Złatych na pokrycie kosztów przesyłki i opakowania razem 200 Złatych, sume ta przesyłam pocztą czekiem lub w złotych, lecz ja otrzymam jednocześnie za darmo zegarek mekzi, fantyzyjny.”

Nic nie ująłem, nic nie dodałem. Mój przyjaciel, Janusz, który nad

sobotę, 14 bm. stale wyprzedana „Hrabina Marica”. W niedzielę, 15 bm. o godz. 15 po cenach znizonych „Skowronek” z pp. Fontanówną, Nóchowicz Półaniskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Tyllia. Wczorą atrakcyjna opera Różyckiego „Casanova” w premierowej obsadzie.

W poniedziałek „Księżniczka dolarów”; w tytułowej partii po raz pierwszy wystąpi p. Mela Grabowska.

Premjera operetki „Krysia Leśniczanka” zapowiada się nader interesująco. — Operetka ta cieszyła się na wszystkich scenach olbrzymim powodzeniem, niewątpliwie i u nas zyska należyty sukces. Premjera naznaczona na czwartek 19 bm.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 5-ty pełna szampańskiego humoru lekka komedia Hennequina i Coolusa „Królowa Biarritz”, w której artystki nasze tworzą istną „rewję” mód. Główne role grają pp.: Grabowska, Ludwiżanka, Sachnowska, Wojciechowska, Biesiadecki, Chmielewski, Godlewski, Nowacki i Przysański. Jutro przedstawienie tylko dla wojskowych i ich rodzin. Odegrana będzie komedia Dunin - Markiewicza i Fijałkowskiego „Miłość czy pieśń”.

Resztę tygodnia wypełni ostatnia nowość repertuarowa „Królowa Biarritz” w premierowej obsadzie.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, w czwartek, znakomita komedia Pagnola p. tyt. „Pan Topaz” z gościnnym występem p. K. Justiana w roli Topaza, nauczyciela estetyki. Komedia ta, zawierająca dużo prze-komicznych sytuacji, wywołuje żywe oklaski rozbawionej publiczności. Kazimierz Justian w roli Topaza stwarza tyle przekomicznych sytuacji, że publiczność gorąco go oklaskuje przy otwartej kurtynie.

Jutro, w piątek, sensacyjna sztuka p. tyt. „Nieżywy seans”, ciesząca się dużym powodzeniem. W roli głównej znakomity nasz gość p. K. Justian.

W niedzielę popołudniu o godz. 3.30 Św. Mikołaj zaprasza dziecięcki na prze-słizną bajeczkę o „Królowie Śnieżce i siedmiu karkach”; dla grzecznych dzieci ma w zanadrzu jakiś prezent. Rodzice, chcący obdarzyć swe pociechy, proszeni są o wcześniejsze składanie paczek w kancelarii teatru.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.

Piątek, 13. 12. „Madame Pompadour”, operetka Falla.

Sobota, 14. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Skowronek”, operetka Lehara. (Ceny znizone).

Niedziela, 15. 12. wieczorem „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.

Poniedziałek, 16. 12. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla.

Wtorek, 17. 12. „Dama pikowa”, opera Czajkowskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz”.

Piątek, 13. 12. „Miłość czy pieśń”.

Sobota, 14. 12. „Królowa Biarritz”.

Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Miłość czy pieśń”. (Ceny znizone).

Niedziela, 15. 12. wieczorem „Królowa Biarritz”.

Poniedziałek, 16. 12. po raz 125 „Mama do wzięcia”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Topaz” (Wielkie A. B. C.).

Występ K. Justiana.

Piątek, 13. 12. „Nieżywy seans”. Występ K. Justiana.

Sobota, 14. 12. „Pan Topaz” (Wielkie A. B. C.). Występ K. Justiana.

Niedziela, 15. 12. o godz. 3.30 po pol. „Królowna Śnieżka i siedmiu karków”. — Św. Mikołaj!

Początek o godzinie 8 wieczorem.

wszystkiem lubi zastanawiać się długo i głęboko, czytał kartkę pół godziny.

— Zrozumieć — powiada — zrozumiałem prawie wszystko. Ale co by to był za język — nie wiem! Może czeski, albo jaki słowacki?

Wtedy opowiedziałam mu jedną z zapasu swoich starych anegdotek.

„Pewien Francuz, jakiś dygnitarz, przyjechał raz pewnego do Polski. (Może na Pewukę.) Witano go owacyjnie, były mowy, toasty, jak to zawsze u nas. Oczywiście mówiono wyłącznie po francusku.

Po powrocie do kraju Francuz ów opowiadał:

— Język polski jest bardzo podobny do francuskiego. Prawie wszystkie ich mowy mogłem bez tłumacza zrozumieć.”

— Teraz już wiem — zawołał radośnie Januszek. — Jeżeli język francuski jest tak podobny do polskiego, to nie dziwnego, że ja tę ulotkę prawie zupełnie dobrze zrozumiałem. Ona jest napisana po francusku!

Człowiek z człowiekiem zawsze się jakoś dogada.

X. A wery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POUCZAJĄCY KONKURS

Malowidła nowej sali sejmowej — Jak to się udało? — I czemu się nie udało? — Malarz jako współpracownik architekta — Jak to robił Veronese? — Co trzeba malować — Rekwiizyty z szopki — Girls i husarze — „Korona Napoleona” — W granicach malarstwa — Nasza architektura monumentalna ma za mało potrzeb...

Gdy czytelnicy „Kurjera Poznańskiego” będą czytali niniejszy elaborat, wystawa szkiców konkursowych na projekt dekoracji wielkiej sali sejmowej będzie już zamknięta. Jaki dalszy los spotka zarówno szkice jak i salę trudno przewidzieć. Pierwszy akt dramatu skończono, konwencjonalne okłaski przebrzmiały, kurtyna zapadła i publiczność może spokojnie dzielić się wrażeniami.

Otóż nie taję, że wrażenia te są raczej ujemne. Z wyjątkiem Śleńdzińskiego o którym należy mówić osobno, nie łącząc jego nazwiska z pozostałymi artystami, nikt nie osiągnął poziomu tego, co należy rozumieć pod najogólniejszym określeniem malarstwa monumentalnego. Nieporozumienie jest widoczne. Bo tylko nieporozumieniem mogę wytłumaczyć fakt, że nazwiska tak mocno w sztuce polskiej zapisane jak dajmy na to Sichulskiego lub Mehofera widnieją tym razem pod wypracowaniami raczej ilustratorskimi, aniżeli dekoracyjnymi. Przyszło mi tedy na myśl, że może istotnie, na skutek powszechnego chaosu jaki dostrzegamy w przejawach kultury, nastąpiło pewne pomieszanie pojęć, sprowadzające artystów na zupełnie fałszywe drogi. Sądję, że należałoby dla powszechnego dobra przypomnieć pewne rzeczy ogólnie znane i najdokładniej zapomniane. Jak to powiada pan Jowialski? „Znacie tę bajeczkę? no to posłuchajcie.”

Malarstwo dekoracyjne — bo takim zawsze jest malarstwo monumentalne — wtedy spełnia właściwie swoją rolę, gdy stara się uzupełnić architekturę, gdy z nią współpracuje. Gdy dekoracja malarska wypełnia pewne fragmenty architektoniczne, tem samem staje się również fragmentem architektury. Ponieważ architektura jest sztuką formalną, przeto i malarstwo dekoracyjne powinno szukać przedewszystkiem akcentów formalnych, a o ile możliwości unikać literatury. Reminiscencje literackie mszczą się w straszliwy sposób na malarzach którzy po wsze czasy zdradzali niezdrową skłonność do uprawiania literatury przy pomocy pędzla.

Tymczasem próbę historii wytrzymały dzieła pod względem allegorycznym najogólniejsze, unikające tematów złożonych, trudnych. Oto przykłady: Spójrzmy na słynne uczy biblijne Paolo Veronesa. Z punktu widzenia erudycji historycznej są to elukubracje ignorantów, nie są też obrazami religijnymi, ale w każdym centymetrze zamalowanego płótna są najwyższym wyrazem malarstwa dekoracyjnego, monumentalnego. Są to wielkie, bardzo wielkie polaci zapelnione architekturą, ludźmi, zwierzętami, tkaninami, światłem, barwą i powietrzem. Zajmują one oko przymusowego widza w sposób najwyższy i sprawiają, że w każdej chwili następnej czar płynący od obrazu raczej się zwiększa aniżeli słabnie. Przyczem akcja całości raczej jest obojętna. Każdy, kto widział te obrazy będzie je pamiętał, chociaż nieraz zapomni jak się nazywały i co przedstawiały.

To samo można powiedzieć o Stanach rafałowskich, lub „Cenacolo” Leonarda. Michał Anioł, gdy malował sklepienie Sykstyńskie, ustrzegł się błędów, którym nie mógł się oprzeć w kilkadziesiąt lat później, malując w tejże samej Sykstyńce Sąd ostateczny. Recepta malarstwa wogóle, a monumentalnego w szczególności, brzmi bardzo prosto: „maluj tylko to, czego nie możesz opowiedzieć.”

Tymczasem nasi artyści jakby się zmówili. Każda kompozycja wyciąga z lamusa wszystkie zakurzone rekwiizyty z szopki króla Heroda, co to za swe zbytki poszedł do piekła, bo był brzydki. Są więc trąby, skrzydła, helmy szturmowe, księżki, jest dużo rozebranych zupełnie zbytecznie modelek, znalazła się kolekcja girlsów z paryskiej rewii, jest królowa mody, która udaje Polskę przez bardzo duże P. Wszystko to nie umywa się do słynnej „Korony Napoleona”, którą swego czasu demonstrowały paryskie Folies Bergères, bo żywe akty, które „ko-

rona” była mocno szpikowana, wybrano wedle miary najwykwintniejszych pierwowzorów sztuki francuskiej. Tymczasem w naszych szkicach nie wnosimy się nawet do poziomu rewii, nie osiągamy więc tego minimum, którego domaga się cenzura teatralna ze względu na obyczajność. A sądząc, że brzydki obraz jest tak samo nieprzyzwoity jak wszystkie inne nieprzyzwoite rzeczy.

Na tem tle tembardziej odbija szkic Śleńdzińskiego. Jest to rzecz, która o ile nie zboczy z wytkniętej na szkicu drogi, by pozbierać porzucane tu i owdzie przez rozgromionych przeciwników atrybuty, jak rogi obfitości, koła zębate, lub dymy fabryczne, stanie na wysokości struktury kompozycyjnej „Szkoły Ateńskiej”. Rafaela.

Śleńdziński zatrzymał się w granicach malarstwa, dał tylko rysunek i barwę. Ale podał to w ramach

architektonicznych, grupując jaknajmniejszą liczbę postaci, obciążając je minimalnym balastem godel i symbolów. Kompozycja jest zrównoważona kolorystycznie, skupiona i nie gadaliwa.

Ale też i bez konkursu można było przewidzieć, że nikt w tym stopniu co on nie dorósł dzisiaj do tego, by porywać się na większe rozmiary rzeczy. Są to naturalne konsekwencje zaniku potrzeb architektury monumentalnej w Polsce. W granicach obrazu sztalugowego mamy sporo znakomitych mistrzów, mamy niepospolitych grafików, mamy świetnych dekoratystów... Malarstwo monumentalne leżało zawsze odłogiem, dlatego tembardziej należy cenić Śleńdzińskiego, że przysiadł fałdów w Rzymie. Teraz zbiera owoce.

Lech Niemojewski.

Warszawa.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Obrady naukowe lekarzy. Wspólne posiedzenie naukowe Wydziału Lekarskiego Tow. Prz. Nauk i Oddz. Pozn. Polsk. Tow. Ped. odbędzie się dnia 13 grudnia r. o godz. 20 min. 15 w sali wykładowej Kliniki Dermatologicznej Uniw. P. w Szpitalu Miejskim. Na porządku dziennym: odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania, pokazy chorych, odczyt dr. Jarzaba n. t. „Związek niektórych chorób jamy ustnej z chorobami w wieku dziecięcym” i dr. Pauliny Larsenowej n. t. „O leczeniu chorób alergicznych”.

Posiedzenie naukowe Towarzystwa Patologów Polskich (Seksja Poznańska) odbędzie się 13 grudnia 1929 r. o 8 wieczorem w Zakładzie Anatomii Patologicznej U. P. (ul. Koźła 9). Porządek dzienny: 1) prof. L. Skubiszewski: „O istocie zmian przerzostowych w sercu”. 2) dr. J. Czyżak: 1. „Elephantiasis labii maioris”. 2. „Lymphangioma cysticum retroperitoneale”. 3) dr. A. Barlik: 1. „Lymphosarcoma primarium peritonei”. 2. „Ciało wolne moszny”. 3. „Dwa ciała obce w pęcherzu moczowym”. 4) dr. S. Winter: 1. „Hypernephroma malignum”. 2. „Adenocarcinoma ventriculi z licznymi przerzutami do skóry”. 5) dr. L. Konkolewski: „Przypadek obustronnego zwrodnienia torbielowatego nerek”.

Z Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział Poznański odbędzie naukowe posiedzenie w piątek, dnia 13 grudnia o godz. 6 wieczorem w sali wykładowej Zakładu fizyki Uniw. Poznańskiego (Coll. minus II p.). Porządek dzienny: 1) prof. dr. A. Wodziecki: „Ochrona roślin w Polsce”. 2) doc. dr. W. Kulesza: „Kazimierz Piotrowski, mało znany badacz jeźni polskich”. 3) walne zebranie Oddziału Poznańskiego Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika. Osoby interesujące się sprawami naukowymi są mile widziane. Wstęp wolny.

LITERATURA

Zbiórki wydanie dzieł Kasprowicza. Nie istniały dotychczas dzieła Kasprowicza w wydaniu kompletnym, zbiorowym. Wiele jest wyczerpanych, wielu nawet antykwarycznie dostać nie podobna. Zaradzi temu brakowi — zawstydzającemu nasze społeczeństwo a zwłaszcza nasze księgarstwo — zbiorowe wydanie, przedsięwzięte obecnie w Krakowie, a kierowane przez prof. dr. Stefana Kołaczewskiego, wybitnego znawcę twórczości Kasprowicza. Do szczegółów wrócimy w najbliższym czasie, na razie notujemy pożądaną wiadomość, która obchodzi całą kulturalną Polskę, a już szczególnie musi uradować Wielkopolską, jako ściślejszą ojczyznę poety.

34 łomacze Eurypidesa. Z Rzymu donoszą nam: Instytut narodowy dramatu klasycznego ogłosił konkurs na przekład „Ifigenii w Aulidzie”. Zgłoszono 34 łomaczenia Nagrodzone będzie odegrane wiosną w teatrze greckim pod gołem niebem w Syrakuzach. (rl)

Teatr na Missisipi. Podobno jeszcze do dzisiaj pływają po Missisipi statki teatralne, którym ludność miasteczek przybrzeżnych jest wielce rada. Powieść Edny Ferber, pt. „Statek komediantów”, wydana przez „Rój” opisuje taki pływający teatr z przed lat czterdziestu, kiedy to jeszcze jeździło się w Ameryce kołmi i świeciło po miasteczkach oliwą a Chicago było „miastem uciech” i jednym wielkim domem gry. Wśród ostatnich przekładów z literatury zaoceanowej wyróżnia się ta powieść ciekawą charakterystyką środowiska i miłą mgiełką romantyczności. Zakonczenie, rozgrywające się już w naszych czasach, jest nawet zabarwione melancholią. Córka dawnej aktorki z takiego statku jest również aktorką, lecz o ile matka była romantyczką i lubiła życie jak z poetyckiej bajki — córeczka żyje trzeźwo, robi karierę i pieniądze, a w sentymenty się nie bawi. Mnóstwo ciekawych epizodów, żadnej głupkowatej sensacji, żadnych detektywów — lektura miła i ciekawa. (lm)

MUZYKA

Z opery warszawskiej. Z Warszawy piszą nam: Ostatnimi czasy, wśród występów gościnnych, pojawili się na naszej scenie pp. Wanda Roeslerówna oraz Kazimierz Czarnecki. Oboje wystąpili w „Lo-hengrinie”. P. Roeslerówna śpiewała Ortrudę, p. Czarnecki partję tytułową. Wstępowi towarzyszył duży sukces u publiczności, a krytyka wyraziła się o nim nader życzliwie (mw)

Beethoven w Filharmonii warszawskiej. Donoszą nam z Warszawy: Na koncercie symfonicznym, dyrygowanym przez Oskara Frieda, wykonała orkiestra uwerturę „Egmont”. Eroice, oraz skrzypcowy koncert d. dur który odegrał Szymon Goldberg uczeń głośnego Flescha. (mw)

Repertuar Scali. Z Mediolanu piszą nam: Ogłoszony repertuar teatru Alla Scala zawiera 29 oper z tego 14 nowo-wystawionych lub premier, jak „La Sagreda” Vittadinię, „La via della fine-stra” Zandonai, „Il gobbo del Califfa” Casavoli. Dyrygować będą po ustąpieniu ostatecznym Toscaniniego, Guarnieri, De Sabata, Del Campo, Calosio i Respighi. (mi)

TEATR

„Krakowiacy i górale” w Główniej. Chór imienia ks. Surzyńskiego w Główniej pod dyktando p. Rucińskiego dokonał interesującego przedsięwzięcia. Wystudjowano i wykonano komedjo-operę J. N. Kamińskiego „Krakowiacy i górale”. Wykonanie całe opierało się na własnych siłach tak w partjach solowych, jak w zespołach i powiodło się wybornie. Podobnie udał się popis orkiestry amatorskiej, która towarzyszyła śpiewom. Dotychczas wykonano „Krakowiaków” jeden raz, lecz wobec powodzenia będą prawdopodobnie powtarzani.

VARIA

Książki pod choinkę. „Dom Książki Polskiej” rozpoczął nowe wydanie powieści historycznych dla młodzieży Walerego Przyborskiego, poprzedzone przedmową prof. Henryka Mościckiego. Przyborski znaczną część swej twórczości poświęcił utworom dla młodzieży i w cyklu trzydziestu przeszło powieści historycznych przedstawił w sposób ciekawy i barwny dzieje naszej Ojczyzny. Od czasów legendarnych („Lelum - Polelum”, „Król Krak i królowa Wanda”) aż do rozpaczliwych zmagania powstania 1863 roku („Noc styczniowa”). Powieści te, przemawiające swą treścią do wyobraźni młodszych i starszych chłopców, wpajają w serca młodego pokolenia ideały narodowe. Są też ulubioną i pożyteczną lekturą naszej młodzieży. W nowym wydaniu ukazały się już trzy tomiki „Chrobry” powieść zapoznająca z dziejami wielkiego budowniczego państwa, ilustrowana jest przez Antoniego Gawińskiego. Szczególnie polecić można tę książkę młodzieży wielkopolskiej, pomorskiej i śląskiej. „Olszynka Grochowska” to powieść na tle powstania listopadowego. Ozdabiają ją rysunki K. Sopoćki. Trzecia opisuje schyłek niepodległego istnienia Polski. Jest to „Młody konfederat barski” z rycinami J. Świrys-Ryszkiewicza. (tk)

PISMA NADESLANE

„Przyjaciel Szkoły”. Nr 19. Treść: N. N.: „Uczniowie o próbie „Uczenia się pod kierunkiem”. — St. Cwenar: „Metoda badań sekretów” (Dok.) — J. Trzeciak: „Dzieci niemożliwe”. — St. N.: „Nauczanie gramatyki”. — Lekcje: Ćwiczenia słownikowe, gramatyczne i ortograficzne na podstawie czytanki: Bajka o szybie, opracowane przez W. Kmiecica i Siekierka przez J. Kaczmarską. — Konkurs na wzory lekcyjne. — Uwagi dyskusyjne. — Sprawy szkolne zagranicą: Wychowanie w Persji. — Włochy.

POLACY W OSLO

ECHA WIELKIEGO SUKCESU

Mniej lub więcej bezpośrednio po skończeniu szóstego międzynarodowego kongresu nauk historycznych, który się odbył w sierpniu ubiegłego roku w Oslo, prasa polska, oraz czasopisma fachowe zamieściły szereg artykułów poświęconych temu kongresowi. W artykułach tych wielokrotnie akcentowano wybitne stanowisko, jakie zajęła nauka polska na tym ostatnim międzynarodowym ogólnie-historycznym kongresie. Nie wszyscy historycy polscy, zwłaszcza wśród tych, którzy na kongresie nie byli obecni, odnosili się z jednakowym zaufaniem do tych sprawozdań. W związku z tem będzie, być może, rzeczą ciekawą podanie paru wzmianek o udziale nauki polskiej na wspomnianym kongresie, jakie się ukazały w fachowych czasopismach włoskich.

Najdokładniejsze, o ile mi wiadomo, sprawozdanie ze wspomnianego kongresu, pisane w języku włoskim, podał Ottorino Bertolini w „Archivio Storico Italiano” (r. 1929, ser. VII, vol. IX, str. 91—151). Nic tedy dziwnego, iż dokładniej niż inni sprawozdawcy omawia on udział i rolę Polaków. Zwraca tedy Bertolini uwagę, że ze względu na liczbę zarówno zgłoszonych, jak i wygłoszonych referatów zajęli uczeni polscy trzecie miejsce po uczonych francuskich i niemieckich. Jeżeli chodzi o sposób przygotowania się do udziału w kongresie, to na pierwszym miejscu, i zupełnie słusznie, stawia Bertolini naukę francuską. Tuż obok niej na drugim miejscu stawia on nie naukę niemiecką, lecz polską. „Referaty i komunikaty (uczonych polskich — pisze sprawozdawca) chociaż nie tak liczne jak niemieckie, były jednak ułożone według bardziej jednolitego planu, na przykład specjalne posiedzenie poświęcone zagadnieniu narodowości”.

Nie o wiele inaczej rolę naszą na kongresie w Oslo ujmują Corrado Barbagallo, redaktor doskonale prowadzonej „Nouva Rivista Storica” (r. 1928, str. 622-5). Na pierwszym miejscu ze względu na wartość naukową referatów stawia on Francuzów, Niemców i Anglików. Polaków stawia Barbagallo na czwartym miejscu, podkreślając poważną liczbę przedstawionych referatów i ich dojrzałość. Do sprawozdania tego wkładają się jednak pewne nieporozumienia. A więc przede-wszystkiem Barbagallo stawia Polaków na pierwszym miejscu wśród „młodych narodów europejskich, które wyszły z wielkiej wojny europejskiej”. Drugim „nieporozumieniem” jest zaliczenie Tadeusza Zielińskiego razem z Rostowcewym do emigracji rosyjskiej, przyczem zaznaczono, że drugi z nich wyklada, jako wygnaniec w Yale University, a pierwszy w Warszawie. Przy tej sposobności Zieliński został nazwany „najgenialniejszym badaczem literatur klasycznych”, a jego odczyt na posiedzeniu plenarnym o człowieku starożytnym i człowieku nowożytnym „paradoksalnie pięknym”.

Pietro Egidi, który na kongresie nie był informuje czytelników redagowanej przez siebie „Rivista Storica Italiana” (r. 1929, str. 208) o kongresie w Oslo w krótkiej notatce poświęconej prawie wyłącznie udziałowi Włochów w kongresie. Udziałem uczonych polskich, podobnie zresztą, jak i udziałem innych narodów, specjalnie się nie zajmuje, wspomina jednak o posiedzeniu poświęconemu sprawie narodowości i wymienia referaty Walek-Czarneckiego, Handelsmana i Dembińskiego.

Gaetano de Sanctis jeden z dwu redaktorów „Rivista di filologia e di istruzione classica” w krótkiej notatce (r. 1928, str. 582-4) informuje o kongresie, a głównie o referatach z zakresu historii starożytnej, przyczem wymieniony jest „polacco Zieliński”.

Należy wreszcie nadmienić, że większość wymienionych sprawozdań, mówią o małym udziale Włochów w kongresie i małym znaczeniu na nim języka włoskiego, wspomina o odczytach wygłoszonych w języku włoskim („in eccellente lingua italiana”) przez Zielińskiego na jednym z posiedzeń sekcyjnych. Dr. J. R.

KSIĄŻKI NADESLANE

Marion: „Władca” — Warszawa 1929 — „Rój”.
Tadeusz Kudliński: „Smak świata” — Warszawa 1930. Dom Książki Polskiej.

S. p. Izabella z Szumanów Rakowiczowa

Ubyła doczesności dusza wzniosła. Zaważyła się ziemia nad prochami najcenniejszymi. Dokonała się dni ofiarności cichej, dojrzała spełnieniem posłannictwa. Zgasły źrenice, których nigdy nie opuścił blask wewnętrznego pogody. Zaniemówiły na wieki usta, co znały tylko słowa miłości i pokoju.

Urodzona w Szamotułach z ojca Kazimierza Szumana, ziemianina i adwokata i matki Izabelli z domu Thielówny, ukończyła szkoły w Poznaniu i tu wkrótce potem pozyskała dożgonnego towarzysza w osobie dra Jana Rakowicza, dyplomowanego inżyniera, z którym dzieliła naprzód wszystkie niedole urzędnika Polaka, w państwowej służbie niemieckiej, przesiadającego z miejsca na miejsce. (Zgorzelice i Magdeburg) za narodowo polskie przekonania, a następnie nierównie miłszy, choć z większą odpowiedzialnością związany los kierownika regulacji miasta Krakowa i wreszcie — już za wolnej Polski — dyrektora państwowej szkoły budownictwa w Poznaniu.

Pełna miłości dla bliźnich i zarazem gorąco odczuwająca sprawę ojczyzny, już od pierwszych lat małżeństwa, którego owocem było ośmioro dzieci, nie poprzestała na służbie serdecznej i zapartej dla domowego znicza, lecz z narażeniem się na szkany i kary ze strony władz pruskich udzielała lekcji rodzimego języka dzieciom robotników i rzemieślników, patronując ponadto ich imprezom gospodarczym i towarzyskim. Tak np. w Zgorzelicach, gdzie z mężem i dziećmi spędziła lat dzieści, była najpopularniejszą postacią na balach robotniczych, dobrze znanych tamtejszej Polonii. Nie zapominała tam i o sezonowych robotnikach polskich, corocznie przybywających „na saksy”. Po przeniesieniu męża do Magdeburga, chcąc być bliżej ziemi rodzinnej, zamieszkała z dziećmi osobno we Wrocławiu, skąd często dojeżdżała do ukochanego Poznania.

W roku 1915 spotyka Ją bolesny cios: ginie na froncie wojennym syn Janusz, porucznik wojsk austriackich.

Ostatnie dziesięć lat życia, z tych dwa po śmierci męża, spędziła w Poznaniu, oddana filantropji (Tow. św. Wincentego a Paulo) i praktykom religijnym zawsze czuła matką dla własnego potomstwa i zawsze pełną serdecznej życzliwości dla obcych. Pozostawiła synów: Dra Kazimierza Rakowicza i dyrektora Zygmunta Rakowicza, oraz córki: drówą Marię Likowską, redaktorową Iżę Drobnikową, Halinę Rakowiczównę, siostrę Urszulankę Zofję Rakowiczównę i sędzią Janinę Radajewską.

Posiadała głęboką kulturę ducha i umysłu i kochając piękno, do ostatnich chwil życia żywo interesowała się zagadnieniami sztuki, zwłaszcza literatury, wnosząc do dyskusji towarzyskiej w gronie serdecznych znajomych rzadki dziś i najszlachetniejszy pojęty idealizm myśli i serca. Oblicze Jej, jakby przeświecone cichą samowiedzą dokonanej ofiary, promieniało światłem kochającej pogody, aureolą dobroci, co zebrała swe żniwo.

Pokój wieczny Jej cieniem! — Drogo-cennej Jej pamięci czesć!

Poznań, w grudniu 1929.

S. B.

Złota era pantofla

Pewien amerykański dziennik rozpisal ciekawą ankietę na temat, mogący się na pierwszy rzut oka wydać dziecinny, to j.: „Jaki przedmiot w największej ilości sprzedano od dnia, w którym zaczęto radjowe transmisje koncertów, odczytów, przedstawień operowych itd. — wylaczając oczywiście aparaty radjowe i ich zapasowe części?” O wynikach ankiety dowiedziano się — jak donosi „Corriere della Sera” w tych dniach, — i nagrodę przyznano pewnej przemysłowej firmie obuwniczej, która mogła nie tylko twierdzić, lecz udowodnić odpisami wyciągów własnego bilansu, że w jednym tylko roku od rozpowszechnienia radja, sprzedano za trzy miliony dolarów pantofli więcej, niż w roku poprzednim. Popyt tłomaczyć należy tem, że kto stał się abonentem radja — mniej wychodzi z domu, — a przebywając dłużej w mieszkaniu, chętniej wkłada na nogi wygodne, domowe pantofle.

Pierwsza kobieta-adwokat na Węgrzech

Przed sądem budapestzkim wystąpiła w ostatnich dniach pierwsza kobieta, której zezwolono odbywać praktykę adwokacką. Pierwszy występ kobiety — adwokata wywołał oczywiście w węgierskich kołach prawniczych żywe zainteresowanie, które zwiększyło się jeszcze bardziej, gdy nowej adwokatce udało się uwolnić swą klientkę od grożącej jej kary śmierci. Niewiadomo jednak, czy pomyślny wyrok był zasługą zdolności adwokackiej, czy też wydany został przez wzgląd na pierwszy debiut obrońcy w... sukcesie!

Tabela wygranych Loterii Państwowej

(Nieurzędowa)

(Bez gwarancji)

W pierwszym dniu ciągnięcia 2-iej klasy 20-iej polskiej loterii państwowej, główne wygrane padły na numery następujące:

80 000 zł nr. 89071.
20 000 zł nr. 166306.
Po 5 000 zł nr. 58103 60658.
Po 2 000 zł nr. 56832 182310 184428
Po 1 000 zł nr. 109616 157586 166635 185873

Po 500 zł nr. 106728 114686 155746 170610 180334 194439 197874.

Po 400 zł nr. 1133 9875 55488 59862 94980 141866 144293 151335 158234 162686 166790 184282 196936.

Po 200 zł nr. 71 4784 5225 5324 10362 11919 18183 20085 20740 20837 22237 23692 51161 55064 56338 56862 56338 57058 58465 58822 61477 61498 63245 64688 71342 75467 75944 76688 79168 79527 80680 81062 81939 83606 85661 87377 91743 92516 93381 93394 94835 95525 97765 97912 101757 106588 106664 106847 107990 108375 109505 109909 110082 111128 112130 114219 114298 114691 117348 117541 118867 119779 119860 120550 120784 121021 121924 122311 124619 124879 126178 126978 127555 130093 130822 130977 131171 131537 133458 135546 135558 136395 136661 137474 138341 140025 142144 143171 143693 144325 144768 146433 147608 147873 148548 149002 150329 157603 159082 159184 160152 160717 161054 161229 162084 163119 163319 164427 165255 165372 168897 169131 170765 171694 172460 176165 179181 180839 181041 181330 181406 181464 182244 184677 184725 186223 186476 186956 188264 190186 190320 190722 193681 193799 193944 194164 194695 195024 195527 196288 196938 199604 200594 201290 202290 202232 204733 204814 208836.

Po 150 zł wygrały numery następujące:

57 101 308 99 423 482 549 603 33 84 719 891 915 1222 348 357 448 540 563 651 717 2113 646 95 753 940 74 3022 67 84 122 279 490 679 710 4075 125 224 245 260 287 295 407 44 531 761 906 5052 88 158 430 84 573 815 900 6212 73 79 492 621 22 94 761 76 801 67 919 7025 44 58 263 94 481 87 513 623 856 8099 121 429 34 64 65 556 786 834 51 9113 222 64 603 48 983 10225 26 440 63 72 500 7 637 75 97 858 63 929 90 11031 84 139 59 231 71 84 303 6 524 32 622 63 71 729 50 909 12022 83 98 190 259 554 702 13026 134 61 317 64 480 86 680 782 970 14085 186 265 494 659 785 856 63 99 915 15 29 261 320 645 782 852 956 60 16145 209 76 81 343 93 431 625 42 778 822 51 86 916 17037 77 127 243 52 91 98 333 415 503 604 770 18207 560 75 95 661 70 705 10 834 50 970 19061 123 52 74 93 313 96 419 93 521 31 49 765 893 943 20077 108 18 274 316 472 597 701 888 21203 57 379 92 443 502 5 11 70 96 947 22025 191 333 71 410 25 562 74 98 644 84 769 882 965 94 23077 407 8 502 80 755 865 24046 51 82 176 78 214 34 501 856 954.

25342 58 407 671 75 795 818 71 973 26005 32 145 215 440 43 99 552 62 667 70 737 76 814 941 27062 97 210 11 371 93 430 39 61 684 730 803 31 45 984 28038 102 14 264 91 406 586 777 28010 60 186 519 629 44 763 88 97 30039 205 19 66 361 519 689 798 854 31027 49 55 57 98 251 53 98 318 72 402 57 502 33 647 65 68 813 931 32 32240 39 370 491 748 919 63 33028 67 71 72 86 100 312 403 94 549 85 798 878 901 12 32 34002 4 10 29 63 211 60 307 14 26 38 48 515 58 60 602 12 76 96 767 853 351 38 43 97 275 326 58 535 36 657 36000 32 222 441 530 37 55 690 91 778 954 37206 335 485 590 92 792 941 38121 222 57 324 77 478 519 664 710 36 96 897 39116 214 376 489 560 91 691 737 892 965 79 42 40086 457 741 41409 88 749 90 42024 33 90 114 238 402 641 45 983 43136 84 200 489 660 826 44036 109 409 503 10 13 36 631 786 901 85 45147 51 233 73 81 441 67 502 71 758 844 52 71 90 46087 357 546 69 612 52 72 780 47012 90 181 336 44 86 512 24 49 59 62 654 710 814 991 48093 167 292 365 459 539 685 87 928 37 48 49040 71 393 470 97 706 86 846 918.

50101 74 490 556 647 64 726 840 992 51097 154 59 82 201 346 436 63 91 712 85 866 905 46 52490 588 621 75 708 33 57 863 87 53202 70 442 548 68 760 843 77 909 54023 97 116 46 391 540 780 963 55092 142 55 71 228 540 79 686 730 46 77 56043 53 156 312 18 400 3 517 18 52 708 74 863 57047 221 79 88 336 49 598 603 763 69 937 58001 31 64 152 257 322 61 647 71 789 899 50802 67 103 370 499 509 744 57 78 828 92 6036 106 27 44 46 97 235 361 70 411 27 51 98 602 784 950 61002 33 139 91 453 80 531 80 814 936 82002 127 234 536 51 603 830 61 63015 196 209 26 324 43 419 80 591 618 89 767 70 83 97 917 23 64029 37 130 42 268 314 88 613 45 48 707 44 818 68 65014 19 80 103 37 263 444 582 799 866 91 929 86146 394 467 528 711 955 75 95 67051 71 254 55 337 503 72 80 83 68004 44 126 52 544 653 66 97 920 53 69040 159 83 219 343 54 446 653 742 86 810 71 93 919 45 57 70011 56 149 225 68 348 405 538 57 600 824 965 71026 289 320 33

85 532 36 708 90 845 913 72134 365 86 529 610 21 25 705 70 846 97 923 85 88 97 73112 90 332 475 553 87 94 602 43 65 717 39 847 928 43 70 74051 54 65 104 30 215 332 576 635 838 87

75069 237 496 519 28 691 774 810 30 83 988 76006 67 103 219 472 561 653 793 930 77068 131 219 47 66 349 75 544 48 667 94 718 68 86 89 91 842 78284 442 56 531 47 63 603 94 706 88 812 64 78 962 79042 136 284 86 453 560 86 67 818 989 80096 121 45 56 218 73 95 868 929 81018 104 19 69 203 25 45 424 541 604 18 61 84 93 898 940 82048 63 100 2 201 63 327 432 623 72 804 83205 18 341 80 465 580 680 90 709 41 803 75 90 947 90 84130 96 472 526 52 655 716 88 848 900 70 83 85039 68 169 87 281 610 755 65 888 86044 73 102 56 246 319 44 489 515 616 83 864 70 959 87132 41 67 400 13 529 63 687 756 89 897 913 88034 64 255 60 306 54 80 497 501 82 759 961 89130 92 359 98 459 526 769 89084 125 216 389 445 69 553 92 705 928 81085 107 36 64 65 480 733 806 73 938 92068 74 134 66 276 93 329 64 441 64 509 88 647 70 785 97 962 93011 16 17 33 46 65 69 80 123 76 90 266 345 506 22 722 929 94093 138 391 513 727 51 95011 118 363 84 534 60 602 822 96079 235 42 443 88 607 15 24 33 734 35 85 816 25 32 985 97132 97 220 38 67 95 359 490 544 636 798 811 945 57 99010 84 405 536 82 601 761 819 99124 206 30 366 478 80 559 600 853 986

100065 101 25 21 33 70 99 272 303 35 550 611 716 35 906 101055 74 172 91 307 470 534 59 605 60 793 102212 36 350 92 442 520 837 910 81 97 103018 51 214 68 73 302 41 424 59 77 970 86 104174 77 283 368 590 775 93 858 105169 212 45 509 607 768 71 75 901 106063 90 104 72 88 211 307 24 35 75 406 508 15 48 88 607 20 50 885 904 17 79 80 107081 269 72 395 408 597 99 722 45 89 892 108243 302 56 468 528 29 46 57 61 697 715 72 76 827 950 52 55 99 109018 55 79 80 123 47 86 21 90 421 504 658 59 66 745 844 74 87 96 937 90 110138 305 466 77 519 67 680 739 858 62 111083 151 77 217 550 614 63 757 854 953 112045 147 66 412 522 39 828 40 113048 224 428 560 607 33 701 998 99 114008 256 652 59 66 701 79 874 88 115036 58 297 344 48 495 600 48 90 774 868 82 96 992 116904 26 251 350 504 36 66 612 81 719 838 51 976 94 117025 29 93 224 334 483 564 747 888 933 118115 53 243 300 457 535 86 665 92 781 119004 73 336 432 531 57 643 47 91 743 92 821 61 973 97 126033 143 80 209 20 322 95 430 60 648 65 704 48 67 82 827 63 917 50 121052 126 61 90 340 80 84 444 513 90 625 704 68 805 96 922 122007 122 200 327 45 490 94 97 574 85 649 62 74 86 703 28 31 35 36 77 835 76 919 123140 367 74 86 490 96 567 636 91 807 66 903 88 124076 127 86 221 314 440 70 95 530 33 668 73 722 45 83 87 814 926 59

125132 216 42 325 61 99 404 49 612 38 84 88 700 825 79 968 126169 276 325 81 400 74 638 709 808 33 127157 327 497 527 77 643 703 23 816 61 74 128140 55 213 37 63 82 91 426 50 57 76 605 44 724 58 62 97 832 36 52 58 61 932 94 129137 98 291 394 95 538 691 790 985 138002 61 242 60 329 519 21 704 40 50 131007 17 217 53 75 492 543 630 58 95 750 842 971 132050 165 76 320 52 71 440 80 501 51 746 846 133055 139 95 201 5 20 469 73 502 68 679 92 739 71 849 928 59 134179 205 340 574 737 91 822 912 60 135063 184 203 35 431 718 46 910 136171 402 569 636 68 755 85 904 92 137014 27 67 239 47 451 526 633 66 700 839 922 59 65 91 92 94 138013 58 153 72 205 37 45 85 330 99 562 622 55 86 762 954 80 85 92 139061 85 145 228 51 335 63 88 471 522 91 615 30 39 737 70 814 34 41 908 16 40 140043 52 64 80 88 101 274 322 53 448 61 594 713 32 69 901 38 141006 27 70 103 57 90 238 94 418 90 653 61 709 808 30 42 46 142155 419 70 617 34 834 37 42 60 82 903 29 143006 241 72 318 80 83 418 96 504 23 52 651 68 98 768 975 144051 78 82 229 31 65 357 71 443 60 758 869 71 77 988 93 145035 38 231 375 81 558 69 608 702 45 50 846 79 935 39 68 77 86 148003 48 80 124 70 259 427 504 700 12 916 42 147066 70 149 267 346 408 539 606 781 828 68 72 97 148138 71 218 38 82 354 68 90 406 16 66 69 759 877 90 951 93 149029 53 148 62 72 221 81 303 27 70 429 552 58 59 629 776 834.

159127 60 61 298 420 51 586 626 907 701 806 63 76 151092 95 176 94 321 35 498 552 90 635 79 775 815 82 926 43 152028 73 104 93 383 464 84 586 693 814 94 153 017 62 39 63 367 437 507 617 22 91 752 87 846 72 908 77 154104 28 256 81 330 412 24 61 604 57 791 834 936 155082 175 84 214 325 40 48 92 514 64 99 717 95 882 943 156071 133 58 65 206 30 45 48 51 54 71 340 52 433 90 541 94 647 73 951 82 157013 70 154 274 91 145 62 571 662 762 68 806 861 905 20 73 158337 57 69 307 84 480 530 806 27 924 70 159093 18 48 101 36 72 208 16 30 90 375 606 803 31 56 909 160040 46 57 179 227 374 86 98 436 51 61 94 95 505 31 90 712 41 52 827 50 910 22 65 161100 91 92 99 292 325 33 84 95 475 98 501 43 56 87 642 70 90 99 782 84 829 72 939 61 162002 14 46 66 71 100 43 60 280 89 328 57 424 93 513 61 717 720 35 50 89 902 163016 200 22 65 347 99 473 581 97 631 42 46 65 737 909 31 49 53 74 164 024 86 99 107 17 324 431 37 38 643 57 731 38 52 84 950 165010 13 529 49 60 623 767 93 846 988 95 166020 32 53 57 231 71 81 305 24 80 425 81 80 531 34 94 614 702 12 73 857 63 88 944 54 167014 27 126 39 248 386 423 28 81 87 577 616 67 84 89 758 858 972 168028 39 88 101 215 18 96 323 45 58 573 602 48 83 99 896 915 169007 28 84 117 76 219 32 392 489 96 502 735 37 55 902 21 76 94 170031 88 97 111 240 361 72 80 480 527 609 72 81 764 802 72 917 20 33 43 72 171002 26 40 55 102 13 32 98 219 28 307 31 40 57 75 561 715 17 814 82 947 172 179 283 85 339 97 439 83 535 62 71 629 68 722 861 76 986 173018 27 114 49 213 315 58 78 419 24 37 50 66 77 513 33 645 803 174011 15 121 24 38 82 221 366 95 99 526 72 82 618 83 704 12 90 918 86.

KRONIKA FILMOWA

Premjera kina „Apollo” — dramat psychologiczny „Kobieta”.

Od piątku t. j. 13 grudnia, na ekran kina „Apollo” wchodzi triumfalnie jeden z najciekawszych i najpiękniejszych obrazów bieżącego sezonu. Jest nim potężny dramat psychologiczny — miłość i poświęcenia. Tłem fascynującej akcji jest światowa wojna, a treścią: dwoje milujących serc, rwących się ku sobie z nieprzepartą siłą uczucia. „Kobieta” to film o najpotężniejszych akcentach dramatycznych jakie rzadko udaje się zakładać nawet największym czarodziejom ekranu — najgłośniejszym reżyserom filmowym. Nic tedy dziwnego, że film ten, arcy-film, reżyserowało aż dwóch reżyserów: Henry King, realizator takich arcydzieł jak niezapomniana „Biała siostra” z Liljaną Gish oraz Sam Taylor twórca obrazów z Haroldem Lloydem („Nieprzyjaciel kobiet”) i Mary Pickford („Moja najdroższa”). Ale i wielcy reżyserowie nie stworzą arcydzieła bez wielkich wykonawców! To też „Korona i królowa” zarazem filmu „Kobieta” najznakomitsza tragiczka amerykańska Norma Talmadge zwana Eleonorą Duse Ameryki. Partnerem jej jest jeden z najpiękniejszych amantów, młody meksykańczyk, współrodak Dolores del Rio — Gilbert Roland, którego właściwe nazwisko brzmi: Luis Antonio Demasco de Alonzo, a o którym fama głosi, że jest nie tylko b. piękny, ale i muzyczny, mówi kilkoma językami, uprawia boks, tenis, świetnie jeździ konno i t. p.

Pw 7876-50, 191/2

„BACZ. BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!”

Chodzież

posiada codzienne pismo

»Kresy Zachodnie«

Polecamy się wszystkim
interesentom

Administracja
Chodzież, ul. Krótka 1.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Bolesława Kozłowska 5 zł; — A. K. za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł; — Józef Czyż 8 zł; — S. S. 2 zł; — Fr. Karpiński. Wielka 21 — 20 zł; — N. N. 3 zł; — Drożdżewska 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 726,45 zł.

Na Bratnią Pomoc: Z Wybickich Marja Chelmiczka zamiast kwiatów na trumnę ś. p. Leona Czarlińskiego 25 zł.

Na tanie kuchnie dla biednych miast Poznania: Ks. Skotnicki 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 70 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stanisław Stefaniak, murarz, 49 l. Jan

Zawadzki 12 i pół godz. Zygmunt Sobec-ki, bez zaw., 46 l. Tekla Tomaszewska, krawcowa, 25 l. Marcin Gąsiorowski, robotnik fabr., 61 l. Marja Duszyńska z d. Rogozińska, 47 l. Jura Lampelowa z d. Goździkowa, 33 l. Zenon Szymanowski 1 r. 1 m. 14 d. Władysław Libera 6 lat

Marja Goetzendorf - Grabowska, właśc. pensjonatu, 69 l. Kazimiera Waligóra, robotnica, 32 l.

Mydło Mixa
najlepsze — najtańsze

Eau de Cologne
Orzeźwiająca 90%
woda kolońska
niezbędna na
bals, w podróży
i po zawodach
sportowych.
Tw 689

**„mon
parfum.”**

BOURJOIS
PARIS

Generalne przedstawicielstwo na Polskę i w. m. Gdańsk: D/H. JÓZEF HOŚIASOŃ, WARSZAWA, Trebacka 4

Dnia 12 b. m. zasnął w Panu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, ś. p.

Prof. Stanisław Laskowski

w 85 roku życia. Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby, Ogrodowa nr. 9, w niedzielę, 15 bm. o godz. 2,30, msza św. w poniedziałek o 10 w kościele św. Marcina.

Poznań - Lwówek, 12. XII. 29.

W imieniu w smutku pogrążonej rodziny

ks. Włodzimierz Laskowski

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

zw 20689

Dnia 11 b. m., zmarła po krótkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matczka, córka, wnuczka, siostra, synowa, siostrzenica, bratanka i szwagierka, ś. p. dw 3584

z Barwickich

Stanisława Wanda Ziolkowska

przeżywszy lat 26. Pogrzeb w sobotę, 14 b. m. po południu, o godz. 15,30, w Poznaniu z zakładu św. Józefa.

W imieniu rodziny — w żalu nieutulony
mąż z dziećmi.

Dnia 10 grudnia 1929, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa córka, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p. dw 3583

Tekla Tomaszewska

przeżywszy lat 25. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 13 b. m. po poł., o godzinie 3,30, z kaplicy cmentarnej w Górczynie, o czym donoszą

w smutku pogrążeni
rodzice i rodzeństwo.

Poznań, 12. 12. 1929 r.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”. pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Dnia 14. XII., jako w szóstą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

z Wieruszewskich

Katarzyny Rothowej

odbędzie się

msza św.

w kaplicy Pana Jezusa w Poznaniu, ulicy Żydowska, o godzinie 8,30, na którą zapraszają wszystkie Krewne i Znajome.

zw 20688 mąż i dzieci

Dwa pokoje

gabinet, sypialnia, telefon, wolne od 1-go stycznia. Łazienka, utrzymanie lub bez. 27 Grudnia 18, II p. zw 20685

Dom

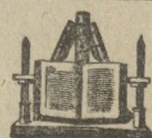
1 1/2 ziemi ogrodowej. 2 kilometry od Poznania. odda za cenę 12 tysięcy zł Bibrowicz, Śródką 8/0, ul. Piłsudskiego

Zwapienie żył.

Zdenerwowania ostabienia Zadać bezpłatnie broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.

Pw 7087 45, 26

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4

Wyborowe ciastka gwiazdkowe,

według Dra Oetkera wypróbowanych przepisów są nadzwyczaj lubiane i potęgają nastrój świąteczny. Prosimy spróbować ciastka waniliowe.

Dodatki: 250 g masła, 150 g cukru, i paczka Dra Oetkera cukru waniliowego, 100 g migdałków, 4 jaj, 50 g maki, 1/2 paczki Dra Oetkera proszku do pieczenia Backin.

Przyrządzenie: Masło i makę zmieszane z proszkiem „Backin” ugnieść na ciasto. Żółtka, 100 g cukru i cukier waniliowy zmieszać razem, przerobić na masę dającą się dobrze rozwałkować. Wyciąć małe krążki, posmarować je białkiem, przesypać struganem i migdałami zmieszanymi z 50 g

cukru i piec przy średnim ogniu. Przechowywać w puszkach blaszanych.

Jako pieczywo gwiazdkowe polecić można jeszcze następujące: wieniec punczowy, małe ciastka korzenne, placuszki miodowe, wyborowe ciastka choinkowe, ciastka akwizgrabskie, torciki rumowe nadziewane biszkoptem, ciastka gwiazdkowe w różne figury, pierniki itd. Powyższe wyjęto z mojej nowej barwnej ilustrowanej książeczki przepisami, wydanie F, w które znalazła się również bliźsze szczegółowe oznakomitym aparacie do pieczenia, gotowania i smażenia „Wunder”. Książeczkę nabyć można za 4 gr w razie wyczerpania za nadaniem znaczków wprost od Dra Oetkera, Olwa.

Pw 7832-DO, 1430

Dla dzieci najpraktyczniej!
Odzież dziana

S. KAŁAMAJSKI

Poleca Piwo
Browar Parowy J. Korab-Kowalskiego
w KONINIE

Piwo Bernardyńskie

(Słodowe pasteuryzowane)

oraz PIWO JASNE.

Pp 7898-57,70

Jodłowe części skrzynkowe

nie zbijane, ładny biały towar, 10 mm grubości, po 400 sztuk 34x36 cm a 1.80 zł, 35x34x36 cm a 1.50 zł złożone u spedytora Mewesa Nast., Poznań, do sprzedania.

Tw 800

Skład blawatów

w większym mieście powiatowym, w rynku, z powodu wyjazdu zagranicę, zaraz do sprzedania. Do objęcia potrzeba 10 000,—. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 20 687

Korzystnie sprzeda się dobrze utrzymaną sprężoną **maszynę parową**

na parę przegrzaną, cylinder wysokiego ciśnienia z rozrządem pary wentylowym, bez kondensacji, o wydajności około 200 Ps przy ciśnieniu roboczym 9 Atm. Ta sama maszyna jako 1-cylindrowa przy parze przegrzanej, wentylowym rozrządzie pary i przy ciśnieniu roboczym 8 Atm. — 9 Atm., bez kondensacji posiada wydajność około 150 — 180 Ps.

M. Schulz, Cegielnie i tartak parowy, Grudziądz (Pomorze) zw 20 684

Pani może posiadać

piękną bieliznę bez zbyteńnego wydatku, o ile pragnie wykorzystać nadającą się sposobność taniej sprzedaży gwiazdkowej w firmie

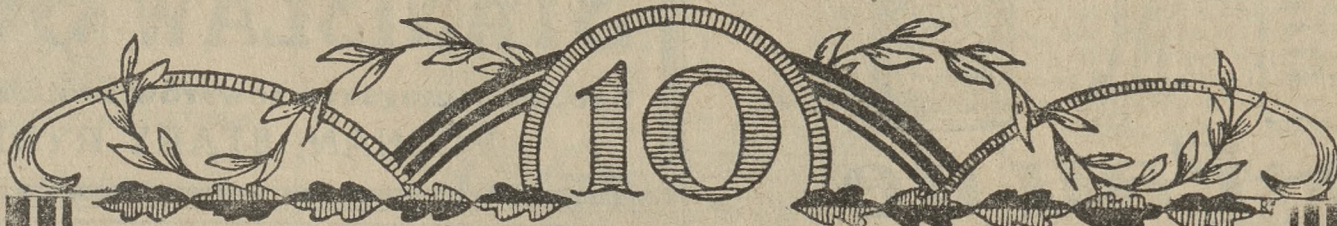
St. Raczyk, Poznań, Stary Rynek 92.

Upominek gwiazdkowy dodaje się przy zakupach półrocznych już od 2 zł. — poczęwszy.

Pw 7841-49,105

2 parcele

budowlane w okolicy Rynku Wildeckiego sprzedaje za gotówkę. Łaskawe zgłosz. do Kurjera Pozn. pod zw 20676

Podziękowanie.

Wielce Szanownym moim Odbiorcom, Stowarzyszeniu Kupców Chryścjan i wszystkim Życzliwym, którzy nadawali mi życzenia z okazji 10-lecia mojego przedsiębiorstwa, składam na tej drodze wyrazy

głębokiej wdzięczności.

FELIKS STASZEWSKI

Porcelana, kryształ, platery

POZNAŃ — ulica 27 Grudnia nr. 5.

Pw 7875-50,189

Naczynia

emaljowane i alum.

kociołki do prania

wanny

do prania i kąpieli

wycieraczki kokosowe

wyżymaczki

wielki wybór,

niskie ceny.

A. Koszewski,

Poznań, Stary Rynek 61.

Kupiec

lat 30, z branży kol. - delikat., win i wódek, dobrej prezencji, zajmował poważne kierownicze stanowiska i b. właściciel składu, przyjmie posadę kierownika, inkasenta względnie przedstawicieli firmy. Na życzenie kaucja 4 000 zł. Łaskawe oferty uprasza kierować do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 681

Dbajcie o swoje zdrowie

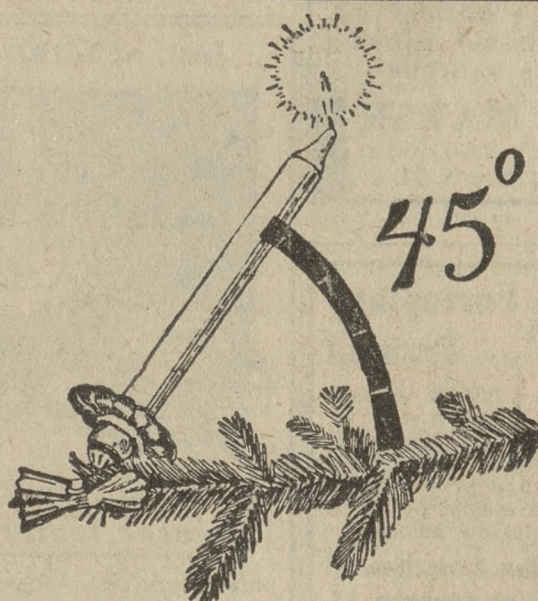

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola” (z marką „Kogut”) są stosowane przy chorobach: żółtaczka, kiszka, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola”

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości.

Ostrzeżenie! Przy zakupie żądacie oryginalnych „Szwajcarskich Ziół” Gaseckiego z marką fabryczną „Kogut” gdyż są już naśladowstwa w podobnym do naszego opakowaniu, a nie mających nic wspólnego ze „Szwajcarskimi Ziółami” naszego wyrobu. Cena za pud. 2,— złote. nw 10882

Nawet w tej pozycji nie kapią świeczki choinkowe

z Drogerji UNIVERSUM

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.

Olbrymi wybór w ozdobach choinkowych.

Mnóstwo pięknych nowości!

Dom handlowy

z obszernym mieszkaniem, składem żelaza i kolonialnym, w dobrej okolicy, zaraz ewtl. później na dogodnych warunkach wydzierżawie lub sprzedam. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 640

KONI

średniocieżkich typu „Oldenburg” względnie „Noryk” zdolnych do ciągnięcia do 100 centnarów na bruku, jakoteż do kłusu z lżejszym ciężarem, w wieku 5—6 lat, poszukuje firma

Tw 802

L. BORINSKI — KATOWICE.

Polskie Zakłady Siemens, oddział w Sosnowcu, poszukują młodego zdolnego

inżyniera-elektryka

do działu projektów i akwizycji. Pożądane znajomości niemieckiego i francuskiego. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne.

Sosnowiec, Dęblińska 1.

Pw 7829-055

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Starogardzie przyjmie od 1 stycznia 1930 r.

książkowego wzgl. kasjera

obeznane go dokładnie z książkowością podwójną i z wszelkimi pracami bankowymi. dw 3584

Pensja według grupy 9—8 pragmatyki dla urzędników państwowych względnie według umowy. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, odpisami świadectw i podaniem referencji skierować należy do zarządu kasy.

SEZON ZIMOWY.

Największy i Najwspanialszy HOTEL-PENSJONAT

w Krynicy „Lwigród”

OTWARTY CAŁY ROK.

200 pokoi na 300 osób, ogrzewanie centralne, ciepła i zimna woda, radio w każdym pokoju nw 5619

TELEFONY — WINDY — CZYTELNI.

Kawiarnia — Wytworna Restauracja — Dancing.

WINIAKI WINKELHAUSEN RUMY ARAKI LIKIERY

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

Przedstawicielstwo na miasto Poznań STANISŁAW LISTING, POZNAŃ
Plac Sapieżyński 5, I. p., telefon 28-42.

Pw 4856-42,147

Bądźcie ostrożni
przy kupnie
Wody Kolońskiej

i zbadajcie, czy jest
prawdziwą, którą
Wam proponuję. Ob-
stawać, aby otrzy-
mać prawdziwą "4711".
Przekonajcie się o
tem, spoglądając na
prawie naszytą ety-
kieta "4711" na Nie-
biesko Słotki „Ety-
kieta”.

4711 Eau de Cologne

Wytwarzana całkowicie w kraju przez generalnego
zastępcę - firmę Z. BOCHNER i S-ka, Dziedzice.

nw 6042

**Czyści i odnawia
garderobę męską
i damską**

w 3 dniach

FR. MUSIAŁ

Grobla 27a. zw 2668

Bądź oryginalny!

Cóż z tego, że tak mało
mężczyzn nosi szpilki
do krawatu, — jeśli
chcesz wyróżniać się,
kup właśnie piękną
szpilkę w firmie

W. MAYER

właśc. L. Nałaskowski
ul. Nowa 11.

Kw 1846

**Fortepiany
Pianina**

Steinway fabryk krajo-
wych jak i za-
granicznych na dogodnych
warunkach do 24 miesięcy.
Harmonie przy wpłacie
250 zł na spłaty po 30 zł
miesięcznie polecam

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 24-45. dzw 2751

Noże i widełce

Lyki, łyżeczki
Wagi stołowe
Wagi decymalne
Wanny do prania
Maszynki do mięsa
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Łyżwy i rodle

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.

Tel. 35-18 i 35-43

w 771 -50, 11

Praktyczne podarki gwiazdkowe

polecam po znanych niskich cenach.

Dla Pań:

Ponczochoy
Skarpetki
Rękawiczki
Bielizna
Chusteczki
Trykotaże
Szale jedw.
Swetry
Parasole

Dla dzieci:

Czapeczki
Kapelusiki
Garnitunki wełn.
Sukienki
Fartuszki
Getry
Rejtuzy
Ponczoski
Rękawiczki

Dla panów! Skarpety Rękawiczki Szale Trykotaże.
Ponczochoy sport. Chusteczki Szelki

STANISŁAW SCHULZ

Specjalny magazyn towarów krótkich i galanteryjnych
POZNAŃ, STARY RYNEK 80,82.

Pw 7883-50,121

FARBA DO WŁOSÓW
juvenol

FARBUJE NATYCHMIAST SIWE
LUB JASNE WŁOSY NA KAŻDY
ŻĄDANY KOLOR, JEST PEWNA,
NIESZKODLIWA, ŁATWY
SPOSÓB UŻYCIA.

PARE D'ORIENT
WARSZAWA

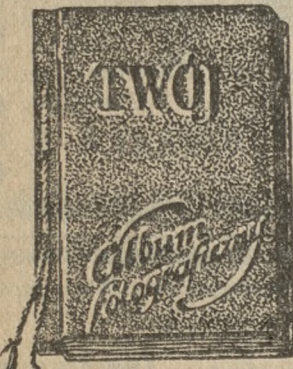
nw 000

To zależy
TYLKO
od Pani!

Jedno słowo powie-
dzone mężowi wy-
starczy!

Na Gwiazdkę dla dzieci

tylko aparat foto-
graficzny, choćby
za 45 zł, (pudeł-
kowy najtańszy!)

Mając aparat za-
łożycie wkrótce

rodzinny album fotograficzny!

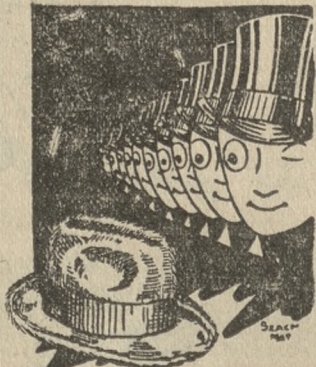
Największy wybór tanich aparatów fotogra-
ficznych a przytem doskonałych, posiada firma:

KAZIMIERZ GREGER

ul. 27 Grudnia 20. Największy tego rodzaju
magazyn w Polsce.

Pw 7874-50,117

Jest ochota!

ale niema pieniędzy. Więc
jeszcze taniej

poleca kapelusze, krawaty
najmodniejsze firma

PIOTR PLUCIŃSKI,
STARY RYNEK 37.
Dom Czerwonej Apteki!

Pw 7882-50,119

Przemysław ec-Ziemianin

lat 31, ciemno-blondyn, wysoki,
posiadający 40 tysięcy majątku,
poszukuje z powodu braku zna-
omości pań od lat 21-32, posia-
dających kamienie w Poznaniu
lub w większym mieście ze składem
lub bez, ewentualnie posiadające
mniejszy folwark w Poznań-
skiem lub na Pomorzu. Wdowy
młode, bezdzietne nie wykluczo-
ne. Cel matrymonialny. Oferty
z fotografią, która się pod sło-
wem honoru zwraca, uprasza się
do Kurjera Poznańskiego pod
zw 20 636

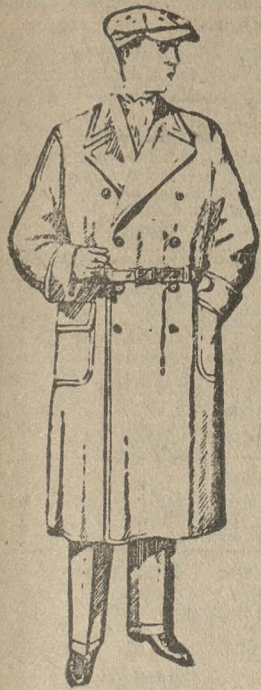

najnowsze aparaty lampowe
NORA
do sieci

Do nabycia:

nw 6044

„Radjoelektor”, Poznań, Fr. Ratajczaka 33.

Z własnych Bezpośrednio Dlatego Polecamy

Do gwiazdki udzielamy specjalnego rabatu od 10 do 20%

„CENTRALA ODZIEŻY“

Mech. fabryka Konfekcji

B-cia Tilgner, **Poznań, Wodna 27**
przy Starym Rynku.

Zakładów fabrycznych odzieży męskiej i chłopięcej istniejących od blisko 10 lat i zatrudniających zgórą kilkadziesiąt wykwalifikowanych mistrzów oraz warsztatów krawieckich sprzedajemy

Konsumentom t. j. każdemu klientowi, który potrzebuje odzież męską lub chłopięcą dla własnego użytku i chce takową nabyć niżej zwykłych cen rynkowych, po ściśle cenach hurtowych

firma nasza jest znana jako najkorzystniejsze źródło zakupu. — Tysiące odbiorców swe zapotrzebowania u nas uskutecznia i dlatego są nasze składy stale przepełnione kupującymi

Ulstry, Płaszcze, Paltoty, Raglany, Ubior granatowe, Smokingi, Ubior kolorowe, Burki kozuchowe, Odzież chłopięcą i dziecięcą.

Przestańmyśleć o interesach

o braku gotówki i protestowanych wekslach, na to jest za dużo czasu! — Święta blisko!

pomyśl teraz

o podarku gwiazdkowym dla rodziny! Najwięcej radości, bo to jest dziś najważniejsze dla Was radio - aparat. Wyatek jednorazowy bardzo **potrzebny!**

Przyjdź możliwie **ZARAZ** do firmy:

POZNANSKIE TOW. TELEFONÓW

do Centrali na ul. Jasną 9 lub filii na ul. Ratajczaka nr. 39. Oddział w Bydgoszczy przy ul. Jagiellońskiej 65/66. Pw 7871-80, 106

ZEGAREK NA CAŁE ŻYCIE

OMEGA

Pp 4820-70, 603

Skład

przy Starym Rynku, ca 250 m. natychmiast do odstąpienia, ew. z większym mieszkaniem i sprzedażą domu. Oferty Kurjer **zw 20678**

ZARZĄD CUKROWNI KRUSZWICA Sp. Akc.

ma zaszczyt zaprosić niniejszem PP. Akcjonariuszów na zwyczajne Walne Zebranie, mające odbyć się w dniu 30 grudnia 1929 r., o godzinie 15.30, w pokoju dyrekcji Cukrowni Kruszwica w Kruszwicy.

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie Zarządu za rok obrotowy 1928/29.
 2. Przedłożenie i uchwalenie bilansu oraz rachunku zysków i strat na dniu 30 czerwca 1929 r. za rok obrotowy 1928/29.
 3. Uchwalenie podziału czystego zysku.
 4. Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 5. Wybór do Rady Nadzorczej.
 6. Wybór rewizorów rachunków.
- Na Walnym Zebraniu uprawnionym do głosowania jest każdy akcjonariusz, który wylegitymuje się przez przedłożenie akcji lub też, który zdeponuje swoje akcje najpóźniej na 3 dni przed Walnym Zebraniem t. j. do dnia 27 grudnia 1929 r. włącznie w jednym z następujących miejsc:
- a) w kasie naszej Spółki,
 - b) w Banku Cukrownictwa w Poznaniu,
 - c) w Banku Ludowym w Inowrocławiu,
 - d) w Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft w Berlinie.

Kruszwica, dnia 2 grudnia 1929 r.

5. F. 2/29. Rolnik Stefan Schiewe w Kołodziejewie stawia wniosek celem wykluczenia wierzyciela hipotek zapisanych na jego nieruchomości w księdze wieczystej Kołodziejewa, tom III, k. 42 — w dziale III, a mianowicie:

- a) pod nr. 5 — w kwocie 10 000,— mk. z tytułu pożyczki z 6% od sta — na podstawie dokumentu z dnia 28 marca 1911 r.
- b) pod nr. 6 — kwocie 1 000,— mk. jako hipoteka zabezpieczająca — na podstawie dokumentu z dnia 26 kwietnia 1911 r. nw 5841
- c) pod nr. 9 — w kwocie 3 500,— mk. z tytułu pretensyj za pobrane towary z 8% od sta rocznie — na podstawie dokumentu z dnia 21 października 1913 r.
- d) pod nr. 11 — w kwocie 1 073,35 mk. — jako hipoteka zabezpieczająca na podstawie wykonanego wyroku Sądu Powiatowego w Mogilnie z dnia 1 października 1913 r.
- e) pod nr. 15 — w kwocie 10 000,— mk. z tytułu pożyczki z 6% od sta rocznie — na podstawie dokumentu z dnia 2 stycznia 1920 r.

na rzecz (ad a, b, c, d i e) Spar und Darlehnskassen Verein Spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Kołodziejewie po myśli § 1170 k. c.

Wierzycieli wzywa się, aby najpóźniej na terminie wywoławczym w dniu 11 marca 1930 r., o g. 9 przed niżej wymienionym Sądem prawa swe zgłosili w przeciwnym razie nastąpi wykluczenie z ich prawami.

Mogilno, dnia 22 listopada 1929 r.

Sąd Grodzki

5. F. 2/28. Rolnik Stefan Schiewe z Kołodziejewa stawia wniosek o wywołanie zaginionych 2 listów hipotecznych z daty Mogilno, dnia 13 stycznia 1920 r. i 22 marca 1919 r. na zapisane w księdze wieczystej Kołodziejewa, tom III, k. 42 — w dziale III, pod nr. 15 — hipotekę z tytułu pożyczki w kwocie 10 000,— mk. wraz z 6% od sta rocznie na rzecz des deutschen Spar und Darlehnskassenvereins, eingetragenen Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht in Altraden; i hipotekę z tytułu pożyczki zapisaną w dziale III, pod nr. 14 — w kwocie 600,— mk. — z 6% od sta rocznie na rzecz rolnika i gościnnego Ernesta Gottschlinga z Kołodziejewa. nw 5840

Posiadacz wymienionych listów hipotecznych wzywa się, aby najpóźniej na terminie wywoławczym w dniu 11. 3. 1930 r. przed wyżej wymienionym Sądem pokój nr. 8, prawa swoje zgłosił i listy hipoteczne przedłożył w przeciwnym razie listy hipoteczne będą pozbawione mocy.

Mogilno, dnia 20 listopada 1929 r.

Sąd Grodzki

4. F. 2/28.

WYWOŁANIE

Gospodyni Wiktoria Jakubowska z Makowicy, per. Witkowskiego, pow. Gniezno, zastąpionej przez pełnomocnika adwokata Mazura we Wrześni, postawiła wniosek na wywołanie listu hipotecznego odnoszącego się do hipoteki w kwocie 21 362 mk. z 5% odsetkami, zapisanej w księdze wieczystej Makownica, wykaz liczba 3a, w dziale III, pod liczbą bieżącą 28, na rzecz Józefa i Marianny z Lisowskich małżonków Graczykowskich z Witkowa. nw 5838

Posiadacz tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 23 stycznia 1930 r. przed południem o godzinie 11, w podpisany Sądzie, pokój 8, odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu.

Witkowo, dnia 25 września 1929 r.

Sąd Grodzki

Komitet Wojewódzki Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej we Lwowie rozpisa

KONKURS

na posadę kierownika Szkoły mechaników lotniczych LOPP. w Sygnówce obok Lwowa.

Warunki przyjęcia:

1. Kwalifikacje: obywatelstwo polskie, dyplom inżyniera mechaniki uzyskany na Politechnice, praktyka warsztatowa. W pierwszym rzędzie będą uwzględnieni kandydaci obywateli z dziedziny lotnictwa. Pożądana praktyka w szkolnictwie zawodowym. dw 3588
2. Warunki kontraktu: umowa prowizoryczna na 3-miesięczny okres próbny, potem ewentl. zawarcie umowy definitywnej. Płaca miesięczna stosownie do kwalifikacji, nie wyższa aniżeli 700,— zł miesięcznie, wolne mieszkanie, opa! i światło.
3. Obowiązki: kierownictwo szkoły i internatu na 50 frekwentantów. Wykład jednego przedmiotu.

Podania wraz z odpisami dokumentów wnosić należy do dnia 31 grudnia r. b. pod adresem: Komitet Woj. LOPP. we Lwowie, ul. Czernackiego, gmach Województwa. Podania nieuwzględnione zostaną około 15 stycznia 1930 r. zwrócone.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 13 grudnia r. b., o godz. 11 przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

skrzydła motocyklu, 4 maszyn do pisania, 2 maszyn do szycia, maszyny do heblowania wiklin, maszyny do gładzenia blachy, 3 piece żelaznych, 2 garniturów klubowych skórzanych, biblioteki, bandonijon, gramofon, bluzka, 2 stoły, 2 luster, aparatu elektr. do masażu, 3 zegary, warsztatu stolarskiego, szafy do akt, 2 regały, 11 krzeseł, powielacza, prasy, sztylnierki, kasetki, młynka do proszku, aparatu mierniczego, walizy, 2 par obuwia męskiego, futra męskiego, 20 butelek wody brzożowej, 36 butelek wody kwiatowej, 3 tuż, pudełek pudru, 5 obrusów, bielizny i garderoby męskiej.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 11 grudnia 1929 r.

Magistrat XIII/4.

Licytację przymusową

wyznaczoną na dzień 13 grudnia 1929, przy ulicy Fr. Ratajczaka 15, Marszałka Focha, i placu Sw. Krzyżskim, o godzinie 12 w południe, odwołuję się.

Wł. Dąbrowski, kom. sąd. Poznań, ul. Mławska. 13.

nw 6041

REKAWICZKI

Największy
wybór

Najtańsze
ceny

S. KAŁAMAJSKI

KAWIARNIA - RESTAURACJA

w śródmieściu, wraz z mieszkaniem 7 pokoi. natychmiast do odstąpienia. Do objęcia potrzeba 40-50 000 zł. Oferty Kurjer **zw 20677**

Kupimy

10 lorek używanych

w dobrym stanie o pojemności 3/4 kbm, szerokość toru 500. Oferty do **zw 20679**

Biura Zarządu Fabryk Wyrobów Ceramicznych w Poznaniu. pl. Wolności 9.

Krośoszyn i Przysieka

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Pianino
zagraniczne, krzyżowe. Półwiejska 11, podwórko, lewo. III. prawo. zdw 81 957

2 ubikacje
parterowe przy ul. Wodnej, nadające się na hurtownię, biura lub warsztaty. Wydzierżawie wprost od gospodarza. — Adres Kurjer rw 8024

Pianino
sprzedam. — Dolna Wilda 60. skład kolonialny. zdw 82 041

Samochód
„Citroen”, limuzyna 4 osobowa, mało używana, za 4.000 zł. Zgłoszenia. Piotra Wawrzyniaka 13. restauracja. zdw 82 049

Skład
Zabikowie odstąpię. Adres Kurjer zdw 82 052

Platforma
na sprzedaż. Skierski. Grochowe Łaki 7. zdw 82 054

Sprzedam
trzy futra (lis syberyjski, oposy, futro dla szoferów) po bardzo taniej cenie. Działalskich 8, parter lewo. zdw 82 001

Plaszcz
męski elegancki, zupełnie nowy ciemnobrowy velour i sukna jedwabna bezowa na szczipa figurę korzystnie sprzedam. Staszica 10. I. prawo. zdw 81 880

Wózek
dziecięcy prawie nowy korzystnie na sprzedaż. Stolep. Niegolewskich 7. zdw 81 868

Niebywała okazja!
Skład artykułów męskich w Lesznie przy ruchliwej ulicy z kompletnym urządzeniem, towarami z wieloletnim mieszkaniem z powodu zmiany zaraz lub 1 stycznia korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 81 865

Sprzedam
biała szafa z lustrem 1 m. 60 cm i 2 lóże. Rolna 64a. Grabowski. zdw 81 863

Skład
bławatów, towarów krótkich, konfekcji, dobrze zaprowadzony z wolnym mieszkaniem, w mieście prowincjonalnym do nabycia wprost od właściciela, obiekt ca. 25 000, wpłaty ca. 10 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 860.

Samochód
1½-tonnówka po gruntownym remoncie gotów do jazdy tania na bardzo dogodnych warunkach powodu choroby właściciela sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 854

Forteniany
Pierwszorzędne krakowskie i zagraniczne fabrykaty. Na ratę do 24 miesięcy. Witalski Małk. Poznań, św. Marcin 43. nw 6008

Futra
wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skóry sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futur. St. Piotrowski. Szkolna 9. Kw 1 320

Skład
na każdą branżę, wraz z nowym urządzeniem, dużym oknem wystawowym, przyległymi ubikacjami natychmiast odstąpię z powodu choroby. Wiadomość: Poznań, Aleja Marcinkowska 3a. Skład Konfekcji, godz. 11—14. nw 5730

Fortepian
Blüthnera, śliczny ton, sprzedam za 7 000 na dogodnych warunkach. Hildebrandt, Pocztowa 33. zdw 81 876

Gramofon
na sprzedaż. Piotra Wawrzyniaka 16. III. pr., lewo. jw 3131

Skład obuwia
sprzedam zaraz z całkowitem urządzeniem lub bez towaru, lokal wielkości 12 m z pokojem przyległym 5 m i piwnicę pod całym domem. Wiadomości proszę skierować „Par”. Toruń, Szeroka 46. Pw 7864 64.481

Kanapy
leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę. Strzelecka 31. zdw 81 902

Dom
w centrum Poznania, dochód miesięczny 1.100 sprzedam okazynie za 140 000 złotych, przy wpłacie 10 000. Oferty pod: „Dom w Poznaniu” kierować do Biura ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115. nw 6037

Palto
damskie jasne z dużym futrzynym kołnierzem, nowe, tania sprzedam. — Ratajczaka 11a, 2. wejście, II. piętro, prawo. zdw 81 898

Pończochy
Bemberga od 4.85 zł, Fildecosse wełniane, w olbrzymim wyborze, bogaty asortyment deseni i kolorów najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym. Wielkie Garbary 40. Kw 1 195-6

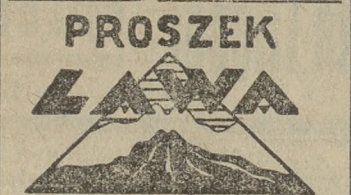
Wystawienie

najniższych cen to najlepsza reklama, prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro. Aleja Marcinkowska 28 Kw 1150

Plaszczyki
dziecięce podłotkowe i mundurki tania Hurtownia. Rybaki 10. II. Pw 6 940-44.12

Reflektor
300—500 wolt, do oświetlenia wystawowego okna. Warsztat samochodowy, Gwinn, Bukowska 9. zdw 81 894

300 zł
kosztuje serwis obiadowy, 128 części, czysta porcelana w najlepszym luksusowym wykonaniu, lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu (Śliczny prezent gwiazdkowy). zdw 81 892

do szorowania
Od lat 30 do nabycia w każdym sklepie odnośnej branży. Pw 6 945-46.193

Zabawek
wózecek wówekówek lalka ubranek „Świątek dziecięcy” ul. Kraszewskiego 11 zdw 78 941

Antyczne
meble wielki wybór tania Stolarnia Poznań Kopernika 3 zdw 8582

Suknie używane
wełniane, jedwabne, płaszcze zimowe, obuwie sprzedam tania. Zakrzewska, Gajowa 4, III. piętro. Pw 7868-59.112

Skład
żelaza i kolonialny z wieloletnim mieszkaniem w dobrej okolicy bez konkurencji, wydzierżawie zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 80 911

Nieruchomość
w miasteczku Wielkop. z powodu stosunków rodzinnych korzystnie do sprzedania, wpłata około 30 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 757

Pianino
na sprzedaż. Adres poda Kurjer zdw 81 764

Plaszcze
kostiumy suknie, tania gotowe, modne. Szymański, Waly Jana III. 9. zdw 81 556

Kocioł
parowy 1 m x 50, pajak 6 ramienny na gaz i naftę na sprzedaż, Półwiejska 29, parter, prawo zdw 80 519

Szal
biały, malowany, crêpe-de-chine sprzedam. Różana 4a, parter, prawo. zdw 81 919

Skład
2 pokoje, kuchnia, rynek na prowincji, roczna dzierżawa 1.000 zł od właściciela. Wielkopolska Centrala, św. Marcin 78. zdw 81 917

Drzewo
stolarskie, budowlane i opałowe. Ceny konkurencyjne poleca „Silva”, skład drzewa, Poznań, ul. Strzelecka nr. 14a (przy bramie Debińskiej). Kw 1347

Garsonki
Golfy Pullowery Jumpy wełne kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym Poznań, Wielkie Garbary 40 Kw 1 197-8

Biżuteria
Perły, kolczyki, diamenty, paski złote, szale, apaszkę ostatnie nowości, kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym Wielkie Garbary 40 Kw 1 193-4

Dodge
70 konny w luksusowym wykonaniu zupełnie nowy za cenę bardzo korzystną do nabycia. Zgłoszenia Karossa, Niegolewskich 22. Pw 7 841-50.78

Place
pod wille przy Alei Wielkopolskiej i Grudzieńskiej korzystnie. Zgłoszenia: Poznań, Skrzynka pocztowa 54. zdpw 81 730

Kapelusze Krawaty Bieliznę
najkorzystniej w firmie „Elegant” Poznań, Wrocławska 30. zdw 77 588

Motocykle
bardzo okazynie kupna sprzedaje Koszczyński, Pasaż Kino Apollo. zdw 80 612

Meble
po cenach zniżonych poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 80 758

Akwarium
piękne do ogrzewania z rybami, kanarki, klatki i szafki do wystawy kanariów sprzedam. Dolna Wilda 61. II. n. prawo. zdw 81 777

Szafę

żelazna dwuskrzydłowa tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 81 415

Antyki
wielki wybór Pocztowa 22. Pw 7 457-57.74

Umywalki
tania sprzedam. Długa 11, stolarnia. zdw 81 531

Maszyna do pisania
Underwood z długim walcem prawie nowa do sprzedania. Zwierzyniecka 1. II. lewo. zdw 81 526

Zabawek
wózecek wówekówek lalka ubranek „Świątek dziecięcy” ul. Kraszewskiego 11 zdw 78 941

Kołdry
materace pościel wyrabia najtaniej Gnońska Poznań plac Świątokrzyski 1 zdw 78 616

Rower
dziecięcy, dwukolowy, marki francuskiej, w bardzo dobrym stanie, sprzedam tania. Słowackiego 27, parter na prawo. zdw 81 564

Choinki
najlepszej jakości w wielkim wyborze po każdej możliwej cenie poleca Jan Przybylski sprzedawca przy Alejach Marcinkowskich 8 w ogrodzie Warszawianki. zdw 81 591

Radiosprzet
Radjoaparaty wielki wybór tania na gwiazdkę „Elektrovox” Półwiejska 30 na przeciw ul. Kwiatowej. zdw 80 332

Dom
piętrowy, 8 pokoi, skład wszystkich wolne zaraz, ładny 2 morgowy ogród i mniejszym mieszk. Poznańskiego sprzedam przy zalicyzce 15—20 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 130

Sprzedam
dobrze zaprowadzony autobus 18 osobowy marki „Chevrolet” łączący z linią z powodu zmiany przedsiębiorstwa. Cena podług umowy. Zgłoszenia przyjmują Józef Zawadzka Kepno, Rynek. zdw 81 392

Piekarnia
w Bydgoszczy za 6 000 zł do nabycia. Zgłoszenia Flicinski, Bydgoszcz, Gdańska 104. zdw 81 806

Sypialnia
nowa, czczotowa, stylu barokowym, okazynie tania do nabycia. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 803

Palto
męskie, nowe, eleganckie, ciepłe, zimowe bardzo tania sprzedam. Niegolewskich 10a. I. prawo. zdw 81 800

Pończochy
piękne, dobre tania. — A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Kw 1178/9

Podwozie samochodowe
marki „Protos”, starszego typu, o sile 14/38 H. P., nadające się pod półciężarówkę wszelkiego wozu reklamowy na sprzedaż. Do obejrzenia w Izbie Przemysłowo-Handlowej, Mickiewicza 31 (godziny 8—3). zdw 81 707

Kompletne
urządzenie do wyrobu dachówek cementowej na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 81 796

Turbine
parowa (model z Wystawy) sprzedam. Ciesława 10, parter, lewo. zdw 81 791

10 000 kg.
doskonałego sera litewskiego z pełnego mleka sprzedam po 4 złote za 1 kg. Oferty do Kurjera zdw 81 788

Wózek
roczny czterokołowy korzystnie sprzedam. Jurza, Mostowa 3. zdw 81 786

Futra
męskie, gotowe 150, skórki różne 750, bibirety II. skunksy 35, spody pod futra 45, 75, 95, gotowe i upy kożuchowe 45, wszelkie modne skórki najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny! Hankiewicz, Magazyn Futur, Wielka 9, (wchód Świeska). Pw 7 894-50.71/2

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Spryngacz. Wielka 13. Klienci zamierzający odstawiemy własnym samochodem. Pw 7424

Piekarnia
z składem towarów kolonialnych i galanterii na dużej wiosce, kościół, 2 szkoły, komisariat straż granicznej, urząd celny i poczta na miejscu, natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 822

Skład kolonialny
z wyszynkiem zaraz do sprzedania 5 tys. Michał Wrona, Strzelecka, dom sąsiedni, pow. Ostrzeszów. zdw 8582

Kino

z całkowitem urządzeniem za bezcen zaraz do oddania. Zgłoszenia ul. Ratajczaka 10, podwórko III. piętro. zdw 81 769

Angielska
dobre maści czarobiałej, piękny okaz dla amatorów korzystnie sprzedam. Obejrzyć Dąbrowskiego 36, II., skład lewo. zdw 81 787

5 lampkowa
Nowo Solodyna z dwuletnią gwarancją z kompletnym urządzeniem korzystnie na sprzedaż Szymanowski, Piekary 13b. zdw 81 850

Okazja
Likwidując sprzedam bardzo tanio dwie limuzyny. Praga, Chevrolet. Oferty Kurjer zdw 81 842

Koncesje
wyszynkowa lub sprzedaż butelek oddam. Oferty Kurjer zdw 81 828

Ford
limuzyna, jak nowa, przy niskiej wpłacie do nabycia. — Telefon 21-94. zdw 82 022 3

Serce
wybranej uradnie sie na gwiazdkę pięknym pierścieniem, kołczykami, zegarkiem. Pierścienie i zegarki od 20 do 100 zł oraz duży wybór stosownych dodatków gwiazdkowych poleca Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 81 998

Leżanki
dwie tania sprzedam. Lewicki, ul. Kwiatowa 13. zdw 81 966

Dom
z warsztatem w Poznaniu tania na sprzedaż Zgłoszenia Fabryczna 21, parter, lewo. zdw 81 785

Skład
kolonialny z mieszkaniem dobrze prosperujący sprzedam zaraz. — Adres Kurjer zdw 82 039

Motory elektryczne
10 PS prąd stały 440 volt 6 KM prąd stały 220 volt 5 PS Siemens 440 volt korzystnie sprzedam. Tranpol, Grobla 27, telefon 3265 zdw 82 037

Morwa
ziemi na budowę w Łasku, przy kole i fabryce na sprzedaż. Grabarczyk, Łasek w Poznaniu. zdw 82 030

Pianino
z pianola sprzedam. Telefon 59 97 zdw 82 015

Pianino
Ibacha berlińska sprzedam Ratajczaka 17. II. pr. front. zdw 82 016

Maszyna
do szycia garnitki kamienne, obraz, walcze ręczna tania do sprzedania. Młyńska 9 II. prawo. Tw 801

Półciężarówka
kryta, po głównym remoncie, na nowych oponach, gotowa do jazdy przy bardzo niskiej wpłacie, obejrzyć można w firmie Królak, Poznań, Jeżycka 27 — Telefon 78-49. zdw 82 026 7

Singera
maszynę 75 zł sprzedam Warsztat Mechaniczny. — Szamarzewskiego 31. zdw 81 925/6

Wózek
dziecięcy, duży, z budka (Brennabor), drugi sportowy bez budki, konia na biegunach i krzesło dziecięce do rozkładania tania sprzedam. Dąbrowskiego 7. II. prawa. zdw 81 794/5

Sypialnię
mahoniowa pod gwarancją sprzedam stolarnia, Szczęsna 3. zdw 81 961

Dom
składem kolonialnym, wielkiej wsi, 2 morgi ogrodu, 4 pokoje, przy szosie, sprzedam. Cena 6.000 zł, wpłaty 2.000, od miasta 8 kilometrów. Zgłoszenia: Świdwiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97. zdw 81 929

Skład
na Jeżycach spienienie i tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 81 927

Łóżka
składane z materacami dla służby 4 20 zł. Adamski, Piaskowa 6/7. zdw 81 939

Wózki
ręczne, 2 i 4 kołowe tania na sprzedaż. Krauze, Za Groblą 3/4 zdw 81 943

Zakład
fryzjerski na 5 obsłuz z mieszkaniem sprzedam. Oferty Kurjer zdw 81 933

Antyki
meble wielki wybór, zegary, świeczniki i stara porcelana na sprzedaż. Skarbowa 4, pr. lewo zdw 82 004

Sypialnię
kompletna jasno debowa sprzedam. Marsz. Focha 38, mieszkanie 15, od 3—5 po pol. zdw 82 003

Skład
garderoby artykułów męskich — sprzedam z powodu wyprowadzki Zgłoszenia Kurjer nw 6052

5 KUPNA

Gabinet
większy, dobrze utrzymany kupie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdw 81 020

Pianino
kupie. Cena Kurjer zdw 81 218

Kupię
dobrego psa na szczerą foxteriera równie sprzedam ca. 100 kart. składanych na 5 kg. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 798

Kupię
małatek ziemski od 600—1 000 móg dobrej ziemi ewentualnie zamienie na domy miejskie i nieruchomości względnie cegielnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 792

Koń
silny i zdrowy potrzebny zaraz. Oferty Kurjer zdw 81 838

Poszukuję
składu kolonialnego z mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 81 872

Licznik
do prądu mniejszy kupie. Oferty z ceną do Kurjera zdw 81 921

Pianino
mało używane kupie za gotówkę. Proszę podać fabrykat i ostateczną cenę. Oferty Kurjer zdw 81 912/13

Westfalska
kuchnie nawet wymagająca naprawy kupi zaraz Kucharski, Marsz. Focha 71. zdw 81 856/7

Poszukuję
składu kolonialnego próżnego lub z towarem. Oferty Kurjer zdw 82 019

6 KAMIENICE
Dom
piętrowy, 2 składy, 2 domy tylnie, miasto garnizonowe, dochód 2.500 rocznie, wjazd, stajnie, budowlany plac, korzystnie sprzeda Wszechpolska Agencja, Poznań, Długa 5 zdw 81 263

Kamienica
IV piętr centrum dochód 14 500 cena 110 000 zł, wpłaty 70 000 zł, zaraz sprzedam pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 81 374

7 PIENIADZ
Poszukuję
35 000 zł na II. hipoteke 3 piętro, kamienicy w Gdyni. Zgłoszenia Norbecka, Gdynia, Szosa Gdańska zdw 81 077

15—20 tys. dolarów
wypożycze natychmiast na 15 %, płatne z dołu, natomiast 12 %, płatne zgóry za 2 lata. Mogę kupić kamienice w tej samej cenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 208

40—50.000 zł
na I. hipoteke kamienicy w śródmieściu Poznania poszukuje. Oferty Kurjer zdw 81 500

Na I. hipotekę
gospodarstwa rolnego blisko Poznania, poszukuje się pożyczki 15 tysięcy złotych. Łaskawe oferty pod zdw 81 818 do eksp. Kurjera.

15 do 20 000 zł
na pierwszą hipotekę pupilarną kamienicy w Poznaniu poszukuje. Procent według umowy. Oferty Kurjer zdw 81 783

Uwaga!
Rzeźbiarz ma 10 000, przyjmie posadę lub współpracę. Uprasza tylko o zgłoszenia z podaniem dobrej gwarancji i pracy do Kurjera zdw 81 780

Z kapitałem
30 000 zł przystępuje jako czynny spółnik do rentownego przedsiębiorstwa z hipoteczną gwarancją. Oferty Kurjer zdw 81 839

20.000 zł
wypożycze na I. hipoteke. Zgłoszenia Kurjer jw 8132

Dam
posadę współnikowi przy wpłacie do 4 000 zł w dobrze prosperującym przedsiębiorstwie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 999

Wypożyczę
kilka tysięcy złotych na weksel. Procent bankowy. Oferty Kurjer zdw 81 945. (Na korespondencje załączyć złozy znaczki).

Poszukuję
tysiąc złotych na 1 lub 2 miesiące. Dobry procent i zapewnienie. Oferty Kurjer, Stary Rynek rw 8023

8 DO WYNAJECIA
Bezplatnie
uprasza zgłaszać pokoje, mieszkania, wszelkie ubikacje, także poleca się takowe „Fragat”. Ratajczaka 15. Pasaż. zdw 81 707

Dwa
pokoje kuchnia przedpokój, spiżarnia, ogród, rok dzierżawy 2 000 pokój kuchnia meble. Informacje Zygmontowicz, Górna Wilda 40, restauracja. zdw 82 028

Mieszkanie

2 pokojowe z kuchnią oraz skład, nadający się na branżę kolonialną i rzeźnictwo do wynajęcia w nowowbudowanym domu mieszkalnym, położonym na wsi. Zgłoszenia Poznań, Chwaliszewo 57, restauracja. zdw 81 878

Ładne
3 pokojowe mieszkanie pod Poznaniem przy dworcu Staszew bez odstępnego spokojnym lokatorem wydzierżawie, do wykonczenia potrzebne około 2 000 złotych, dogodna komunikacja autobusowa, 14 pociągów dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 862

Z
pokoje i kuchnia od 1. 1. 30. do wynajęcia, 2 lata zgóry. Ul. St. Knapowskiego 13. zdw 81 897

Pokój
z kuchnią umeblowany, nowa sypanie debowa 3.000 zł w tem roczny czynsz, Dolna Wilda 21, gospodarz.

Pokój
frontowy 2 osobowy od 15 od
dam Podgórną 13. III. prawo.
zdw 82 009

Pokój
wspólny 2 osobowy wynajme zaraz
lub 15. Niegolewskich 12. III.
lewo. zdw 82 008

Pokój
frontowy, ciepły 2 osobowy wy-
najme. Zielona 2. I. piętro.
zdw 82 042

Pokój
balkonowy, elegancko umeblowa-
ny, elektryczność, centralne o-
grzewanie, łazienka, na 2 wzgl.
i osobę do wynajęcia zaraz, mie-
dzy 4 a 6. Śniadeckich 13. I. le-
wo. zdw 82 048

Przyjmę
pania na wspólny pokój. Stroma
6. parter. zdw 82 053

Komfort
pokój z utrzymaniem fortepian.
Wyspiańskiego 11. I. prawo.
zdw 81 811

Centrum
2 umeblowane pokoje ubikacje z
wodociągami razem do gotowa-
nia światłem elektrycznym na pra-
cowie, biura, też mieszkalne, oddam
Mielżyńskiego 22. I. zdw 81 808

Pokoik
wynajme zaraz. Wyspiańskiego
21. II. piętro. front. lewo.
zdw 81 784

Pokój
frontowy dwóm solidnym panom
od 15 wynajme. Dankowska.
Piekary 22. zdw 81 775

Pokoik
skromny mały spokojnemu panu
do wynajęcia. Szamarzewskiego
10. p. prawo zdw 81 774

Student
na wspólny pokój może się zło-
żyć ewentualnie pokój dwóm stu-
dentom oddam. Blisko Uniwersy-
tetu, elektryczność, centralne
ogrzewanie. Składowa 1. II. w.
IV. p. prawo. zdw 81 773

Pokój
do wynajęcia zaraz. Gąsiorow-
skich 2. II. p. lewo. zdw 81 772

Bardzo
ciepły pokój dla pana, elektrycz-
ność. Skryta 14. I. p. lewo.
zdw 81 853

Pokój umeblowany
frontowy ewentualnie z używa-
niem fortepianu do wynajęcia.
Strzelecka 6. wysoki parter Kiel-
cowska. zdw 81 852

Pokój
dla 2 panów od 15 po przystęp-
nej cenie. Mostowa 16. III. lewo.
zdw 81 823

Pokój
elegancko umeblowany, utrzymanie
wynajme. Grobla 1b. III. p.
prawo (narożnik Wielkich Gar-
bar). zdw 81 873

Pokój synialny
na 2 osoby kompletnie umeblo-
wany, drugi próżny ewentualnie
z używaniem kuchni wynajme za-
raz. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 884

Pokój
umeblowany komfort poważnemu
panu na stanowisku wynajme.
Jeżycka 41. I. lewo. zdw 81 871

Pokój
umeblowany wynajme. Półwiej-
ska 40. III. lewo. zdw 81 870

Ładny
pokój 2 panom wynajme. Grun-
waldzka 13. III. prawo. zdw 81 869

Pokój
światło elektryczne, bez pościeli.
Kwiatowa 7. III. prawo. zdw 81 858

Pokój
umeblowany dla 2 lepszych pa-
nów. Kwaśniewski, Graniczna 5.
zdw 81 855

Pokój
dla bezdzietnego małżeństwa za-
raz. Adres wskazać Kurjer Jeżyce
jw 3128

Dwuosobowy
pokój wolny. Skryta 10. parter.
lewo. jw 3125

Wspólny
pokój dla pani od 15. Kozia
15. III. lewo. zdw 81 904

Pokój
od 15. 12. z całkowitem utrzyma-
niem wynajme. Słowackiego 37.
II. lewo. zdw 81 886

Pokój
od 1. 1. z całkowitem utrzyma-
niem dla dwóch osób wynajme.
Słowackiego 37. II. lewo.
zdw 81 885

2-3
osobom wynajme soneczny, fron-
towy pokój. Strzelecka 18. naro-
żnik Łakowej III. pr. prawo.
zdw 81 887

Pokój
umeblowany zaraz. Waly Król.
Jadwigi 2a. parter. lewo.
zdw 81 893

Frontowy
pokój z elektrycznością na 1-2
osoby. Św. Marcin 32. III. pię-
tro. prawo. zdw 81 890

Pokój
wynajme panu. Zielona 3. par-
ter. lewo. Pw 7869-57.151

Pokój
wynajme. Przybył. Matejki 46
zdw 81 911

Pokój
dwóm lub jednemu panu. Gro-
bla 30. II. lewo, narożnik Wiel-
kich Garbar. zdw 81 918

Pokój
umeblowany z centralnym ogrze-
waniem i elektrycznym oświetle-
niem zaraz do wynajęcia. Matej-
ki 40/41. parter. prawo.
zdw 81 910

Centrum
pokój słoneczny, frontowy, panu
z własną pościelą wynajme. Wa-
ły Zygmunt Augusta 10a. I. le-
wo. zdw 81 908

Słoneczny
pokój utrzymaniem wynajme.
Dąbrowskiego 23. III. prawo.
zdw 81 923

Pokój
panu wynajme. Woźna 18. pod-
wórce. lewo. III. zdw 81 997

Inteligentnego
pana na wspólny pokój. Wielka
18. IV. lewo. zdw 81 977

Pokój
panu. Kwiatowa 9. podwórce I.
zdw 81 905

Pokój
panom zaraz wynajme. Górna
Wilda 51. III. prawo. zdw 82 034

Pokój
dla dwóch panów. Strzałowa 6.
Okupnik. front III. pr. zdw 82 036

Przyjmę
panów na pokój. Alejski. Woźna
8. III. zdw 81 843/4

Umeblowane
2 pokoje oddam. Grunwaldzka 3.
I. pr. zdw 82 020

Pokój
wspólny panience. Przemysłowa
34. III. prawo. zdw 82 012

Pokój
umeblowany frontowy wydzierża-
wie Olszewska. Podgórną 4.
zdw 82 014

Panny
na wspólny pokój przyjmie Hau-
ser. Grobla 21. rw 8029

Pokoje
Zielona 3. I. prawo. zdw 81 952

Niekrepujący
pokój dla dwóch panów. Krzyżo-
wa 5. I. lewo. zdw 81 959

Pokój
wejście z klatki schodowej, na-
dalający się na biuro, od 1. 1. 30.
wynajme. Ratajczaka 27. II.
front. zdw 81 924

Pokój
frontowy, czysty oddam spokoj-
nej osobie. Krzyżaniak. Dąbrow-
skiego 64. II. mała brama.
zdw 81 935

Eleganckie
2 pokoje z kaloryferami, telefo-
nem, dla osób z towarzysztwa
wolne. Matejki 61. parter, prawo
zdw 81 940

Pokój
dwuosobowy. Śniadeckich 21. II.
lewo. zdw 81 937

Pokój
wspólny panu. Łakowa 15. III.
prawo. zdw 81 942

„Informator“ poleca
pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw. Ra-
tajczaka 15. zdw 81 950

Umeblowany
pokój z pianinem od 15. 12. wol-
ny. Św. Marcin 20. III. lewo.
zdw 81 946

Wspólny
z utrzymaniem 120 zł. Marcina
29. III. zdw 81 956

Pokój
dla inteligentnego pana (ewentl.
dwóch) od 15. Staszica 5. mała
brama. II. piętro. zdw 81 176

Pokój
do wynajęcia zaraz. Stroma 7.
III. lewo przy Wierzbicicach.
zdw 81 978

12 SZUKA POKOJU

Pokoju bez mebli
dużego, słonecznego, usługa, ła-
zienka I. lub II. piętro. śródmie-
ście poszukuje solidny pan. Oferty
Kurjer zdw 79 834

Pani
poszukuje pokoju do 50 zł. Oferty
Kurjer rw 8003

Pani
poszukuje pokoju umeblowanego
od 1. 1. 30 w śródmieściu z utrzyma-
niem lub bez. Oferty Kurjer
zdw 81 804

Małżeństwo
poszukuje pokoju z utrzymaniem
kuchni. Oferty Kurjer zdw 81 790

Pokoju
umeblowanego wejście z klatki
schodowej, okolica Kraszewskie-
go, poszukuje pan od 1 stycznia.
Zgłoszenia Kurjer zdw 81 841

Małżeństwo
bezdzielną poszukuje spokojnego,
umeblowanego pokoju z pościelą,
używaniem kuchni, cena 70 zł.
najchętniej na Wildzie od 1. 1.
30. Oferty do Kurjera zdw 81 820

Pani
na stanowisku poszukuje pokoju
umeblowanego najchętniej u sa-
mojnej pani Pościel własna. —
(Okolice Jeżyce—Łazarz). Zgło-
szenia Kurjer zdw 81 908

Potrzebny
dla kawalera zaraz duży pokój
centrum może być bez mebli. —
Oferty Kurjer zdw 80 877

Dwie
panie poszukują pokoju. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 81 896

Poszukuję
2-3 pokoje umeblowanych uży-
waniem kuchni od Placu Wolno-
ści do Małych Garbar. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 82 038

13 LOKALE

Składnica
warsztat suterenu Staszica odnaj-
me. Hotel Francuski.
zdw 81 178

Składowo
w Poznaniu poszukuję. Oferty
Kurjer zdw 81 851

Biuro
wolne. 2 pokoje, duże. I. piętro.
centr. ogrzewanie, elektryczność,
osobne wejście od klatki schodo-
wej. 8 minut pieszo na Plac Wol-
ności. Oferty Kurjer zdw 81 846

2 duże
pokoje na biura do wynajęcia.
Działuńskich 3. zdw 81 874

Ubikacje
nadające się na składnice za mie-
szeczną dzierżawę wynajme oraz
motor 1½ konny sprzedam. Dro-
ga Debińska 12. zdw 82 000

Ubikacja
55 kw m na parterze na Jeży-
cach motor elektryczny, 5/4 PS
i transmisja do odstąpienia. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 81 980

Składnica
do wynajęcia Półwiejska 15. —
lokal. zdw 82 020

2 ubikacje
na biura centrum miasta od 1. 1.
1930 r. do wynajęcia Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 81 981

14 DZIERŻAWY

Dla ślusarzy
i maszynistów!
Dobrze prosperująca ślusarnia
maszynowa z warsztatem, wiel-
kiem podwórkiem, składnicą, ogro-
dem, mieszkaniem, przy głównej
ulicy położone 5 minut od dwor-
ca zaraz z powodu okoliczności
na dobrych warunkach do wy-
dzierżawienia. Zgłoszenia pod
zdw 80 012 do Kurjera.

Poszukuję
dzierżawy gościńca, kolonjalki
wzgl. reżenitwo na wsi. Oferty
Kurjer zdw 80 880

Fabryka kawy słodowej
z produkcją dzienną do 4000 kg
w pełnym biegu zaprowadzona.
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
Kurjer zdw 81 015

Piekarnia
w Rawiczu z kompletnym urza-
dzeniem za cenę 1500 zaraz do
wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer
zdw 81 807

Dzierżawa
stawu odbędzie się 15. bm. o go-
dzinie 14. warunki na miejscu.
Zarząd Gminy. Klein.
zdw 81 906

Dzierżawa
120 morg. ziemia buraczana.
martwy, żywy, kompletny od
właściciela, 12 lat, objęcie 10.000
zł. Wielkopolska Centrala, św.
Marcin 78. zdw 81 920

Skład
kolonjalny wielkiej wsi. 20 kilo-
metrów od Poznania. 2 pokoje,
kuchnia, wprost od właściciela.
wydzierżawie, dzierżawa za rok
zdróży 1.600 zł. Zgłoszenia: So-
wiński. Poznań, św. Marcin 22.
telefon 18-97. zdw 81 930

Wydzierżawie
zaraz lub później skład warsztat
rzeźniczy z mieszkaniem w mie-
steczku handlowym od dawna za-
prowadzony. Zgłoszenia do Agen-
tury Kurjera Poznańskiego w
Buku. nw 6008

Okazja
dla fryzjerki! Zakład fryzjerski
dla pań w większym mieście z
kompletnym urządzeniem na ko-
rzystnych warunkach do wydzier-
żawienia. Reflektanci posiadają-
cy około 1.500 zł zechcą się zgła-
szyć do Kurjera nw 6045

Skład
z urządzeniem, mieszkaniem. 4
pokoje, wprost od właściciela.
bławatów lub inna przy głównej
ulicy miasta połączonych wy-
dzierżawie zaraz. Miasto ma wi-
dok w niedalekiej przyszłości
transzyt wskutek traktatu. Zgło-
szenia Agencja Kurjera Krot-
szyn. nw 6049

Skład
z większym mieszkaniem w mie-
ście blisko Poznania wprost od
gospodara zaraz do wynajęcia.
Oferty Kurjer zdw 80 841

15 UZDROWISKA

Jaszczurówka
„Willa Tatrzńska“ poczta Zak-
opane 2. nowowbudowany —
pierwszorzędny urządzonej pen-
sjonat, poleca bardzo ciepła, sło-
neczne pokoje cena z utrzyma-
niem i dodatkami 12 do 14 zł. —
Prospekty na żądanie nw 5 479

Krynica
pensjonat „Góral“ w centrum,
przy bulwarach Dra Dietla na
sezon zimowy przyjmuję zamó-
wienia wszelkie wyrody, ceny
przystępne. nw 6 003

Krynica
Pensjonat Br Chlapowskiej i T.
Sarczyńskiej, willa „Stella“ przy-
muje zamówienia — Wigilia
Drzewko Sporty nw 5 252

Zakopane
Pensjonat „Czarna“, ul. Witkie-
wicza, poleca pokoje ciepłe, sło-
neczne, ceny umiarkowane. Tele-
fon, łazienka, pianino. nw 6000

Zakopane - Januszek
ulica Chałubińskiego, pensjonat
Wandy Rychlickiej z Poznania.
Dzielnica will. parków Dom cie-
pły Wodociąg elektryczność ła-
zienka. Pokój ładny z utrzyma-
niem 8.50 zł od 15 grudnia 10 do
12.50 zł. zdw 71 898

Zakopane
ul. Chałubińskiego „Sarjusz“
pensjonat Drowej Perdzińskiej.
poleca pokoje ciepłe, słoneczne
kuchnia obfita, zdrowa. Salon —
łazienka. Ceny niskie. nw 6048

16 OSOBISTE

P. Maryleczko
czekam jutro 7 „Opera“. Z.
zdw 81 816

Paniękę
która jechała z Poznania dnia 9
b. m. o godzinie 10 i wysiadła w
Pobiedziskach, prosi pan jadący
w tym samym przedziale odda-
jący ostatnie ukłony przez okno.
o łaskawe podanie adresu do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 81 813

M. N.
proszę wyznaczenie spotkania
Bernard. Oferty Kurjer
zdw 81 771

Dziecko
dziewczynkę lepszego pochodze-
nia przyjmie w łóżko na wycho-
wanie lub własne za wynagrodze-
niem. Oferty Kurjer zdw 82 051

21 ZGUEY

Zgubiono
książeczkę wojskową na nazwi-
sko Tadeusza Koppa P. K. U.
Poznań. Pw 7797-57.123

Zagubilem
książeczkę wojskową na nazwi-
sko Józef Konarczyk. zdw 81 465

Zgubiona
książeczkę wojskową P. K. U.
Starogard unieważniam. Ku-
genjusz Rusin. zdw 81 801

Unieważniam
książeczkę wojskową i legityma-
cję „Virtuti Militari“. Feliks
Stróżyk. zdw 81 541

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma F. Tar-
kowska plac Wolności 11 (pod
filarami). Pw 4 941

Przyjmuję
zamówienia na przewóz towarów
wszelkiego rodzaju na wszystkie
kierunki na dogodnych warun-
kach. Zgłoszenia Gniezno, tele-
fon 287. nw 6046

Dekatyzowanie
plisowanie,
merekowanie
wykonuje szybko po cenie konku-
rencyjnej. Zapewniam, że tylko
materiały dekatyzowane noszą
się najlepiej. Św. Marcin 14. po-
dwórce, lewo. zdw 81 349

Zegarki
do naprawy przyjmuję. M. Ra-
kowski. św. Marcin 68.
Pw 6950-48.123

Prośba
Która szlachetna osoba dopomo-
że materialnie biednemu człowie-
kowi Małopolaninowi do uirzenia
swej matki, której 9 lat nie wi-
dział. Obecnie jest ciężko chora
może ostatnie dni jej życia. Adres
wskazać Kurjer Poznański
zdw 81 640

Na gwiazdkę futra
żrebakowe śliczne od 600 złotych
oraz jako specjalność przefaso-
wane futer damskich i męskich
podług najnowszych modeli. Wy-
konuje pierwszorzędnie, pod
gwarancją były pracownik firm
pierwszorzędnych w Warszawie
i ostatnio od 1927—1929 roku
mistrz kuśnierski firmy Zieliński
w Poznaniu Józef Czuba Wy-
spiańskiego 19 zdw 80 129

Bezplatnie
zgłoszenia pokój umeblowanych,
mieszkań, lokali, jakoteż wydzier-
żawia małżeństwu Wszechno-
scia Agencja. Długa 5. zdw 81 971

Chiromantka
przyjeżdża przeprowadza przy-
szłość, teraźniejszość, przeszłość.
dobrze wroży z ręki, kart. Rom.
Szymańskiego 8. podwórce, par-
ter lewo, przy placu Świętokrzy-
skim. zdw 81 086

Aleksander Thomas
Nowa 5. Salon Sztuki dzieła
pierwszorzędnych artystów ma-
larzy. Pw 6033-43 6

Do nabycia
herb szlachecki. Oferty z poda-
niem ceny do biura „Obrony
Prawnej“ Poznań, św. Woj-
ciech 26. Dyskrecja zapewniona.
zdw 81 940

Dziecko
przyjmie za własne bezdzietne,
inteligentne, religijne małżeństwo
najchętniej dziewczynkę, może
być dyskretnego pochodzenia Po-
żądane jednorazowe odszkodowa-
nie. Łaskawe oferty Agencja Ku-
rjera Poznańskiego Gniezno 551
nw 6053

Szkola tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 20 telefon 33-29.
Pw 7405-48.201

Kursy stenografji
pisanie na maszynie. Kantaka
1. II. piętro. zdw 81 472

Koedukacyjne
Poznańskie
Kursy Budowlane
Kraszewskiego 17. III. prawo.
zdw 80 459

Korepetycyj
za mieszkanie lub obiady udzie-
la. Oferty Kurjer zdw 81 968

Salon Mód „Zofia“
Bukowska 3. II. p. szyje najład-
niej, najszybciej zdw 81 050

Portret
najtańszy prezent na gwiazdkę.
Atelier Mikulla. 27 Grudnia 10.
zdw 81 479

Na gwiazdkę
wykonuje tania niedźwiadki sło-
nie. Przyjmuje reparacje Fr.
Szymański, Łaskazewicza 11.
zdw 81 820

Fotoparady na raty
po cenach oryginalnych. Oferty
Kurjer zdw 81 882

Pensjonat
dla przyjeżdżających Poznań. Gwa-
rna 17. II. Pokoje umeblowane
większe i mniejsze. Ceny przy-
stępne. T. Rowecka. zdw 81 861

Plisowanie
hafty, mereżki wykonuje szybko
i tania „Haftonlis“, Woźna 10.
Pw 7711-50.118

Krawcowa
pierwszorzędna wykonuje wszel-
kie prace, także przyjmie poza
dom Lisiecka Staszica 18. II.
prawo. zdw 81 995

Tapicer
Lewicki. Kwiatowa 13. naprawia
materace 3. leżanki 4. zdw 81 967

Dekorator - tapicer
Szafranek. Małeckiego 15.
zdw 81 267

Licytacja przymusowa

W sobotę, dnia 14 grudnia przed poł., o godz. 11. w lokalu licytacyjnym w Gdańsku, Fleischergasse 7, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę.

1200 patentowanych kluczy francuskich

(marki Velox).

Tw 803

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Kabitzke, starszy komornik sądowy.

Kucharka

restauracyjna, mająca dobre zimne i ciepłe kuchnie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 845

Służąca

z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. 12. 29. Oferty Kurjer zdw 81 840.

Pani

w średnim wieku, skromna wyprawa pragnie zapoznać panów od lat 80. Wdowcy nie wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 81 832

Kasjerka - kantorzystka obeznana z wszelkimi pracami biurowymi z kilkuletnią praktyką poszukuje posady zaraz względnie od 1. 1. 30 r. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 824

Mistrz budowy maszyn kilkunastu kierownik oddziałowy w fabrykach zagranicą i kraju, dzielnym konstruktorem, organizatorem i precyzyjnym doświadczonym w wszelkiej budowy maszyn poszukuje posady od 1. 1. 30 Łaskawe zgłoszenia pod zdw 81 825

Pozamiejscowa

poszukuje posady pokojowej do dzieci lub służącej, umie szyc i zna robotki. Oferty Kurjer jw 3134

Osoba

zaufana poszukuje miejsca kucharki gospodyni do kszedza albo w religijnym domu od Nowego Roku. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 864

Panienki

do odwiedzania domów prywatnych potrzebne. Adres wskaże Kurjer zdw 82 011

Potrzebna

zaraz dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem. Wroniecka 3 — skład. rw 8027

Ekspedjenta (tkę)

jako kierownika do składu artykułów męskich z kaucją 3.000—5.000 poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 953

Potrzebna

posługaczka od 15 grudnia. Grobla 7, I. lewo. rw 8022

Inteligentna

młodsza paniąka potrzebna do ekspedycji zaraz. Zgłoszenia: Witold Stajewski, Stary Rynek 65. zdw 81 936

Chłopiec

do posyłek, uczciwy potrzebny zaraz. "Dania", Spółka Roln. Handl. Pasaż Apollo. zdw 81 938

1.000—2.000

zł mogą zarobić panie i panowie przy ratnej sprzedaży obligacji. Zgłoszenia pisemnie i osobiście przyjmują Generalne Zastępstwo Lud. Banku Spółdz. Poznań, Podgórną 7. zdw 81 954

Uczeń

inteligentny i z dobrej rodziny może się zaraz zgłosić do składu kolonialnego i delik. Kujawa, Miedzichód. zdw 81 988

NAJLEPSZE WINA KRAJOWE MNICH-CHATEAU DE VINPOZ KANTOROWICZA

W 7581 48,260

Wielkopolańska

osoba z towarzysztwa przyjmie posadę w charakterze samodzielnej zarządczyni — opiekunki dzieci. Oferty pod "Wielkopolańską" do "Par". Bydgoszcz Dworcowa 72. Pw 7861 63.1162

Krawcowa

rutynowana poza dom. Oferty Kurjer zdw 81 895

Cieśla

wykonuje wszelkie prace i reparacje po niskich cenach. Oferty Kurjer zdw 81 888

Magazyńier

kolonij. szuka posady. Oferty Kurjer zdw 81 891

Dziewczyna

czysta, uczciwa, która się może zająć całem gospodarstwem domowym. Ostatnie świadectwo roczne, poszukuje posady do samotnej osoby od stycznia. Łaskawe zgłoszenia: Staszica 21. skład kolonialny. zdw 81 909

Poszukuje zaraz na G. Ślask nauczycielki domowej

do przygotowania mojej córki do III kl. gimn. Oferty wraz z odpisami świadectw proszę składać pod dw 3585

Stenotypistka

biegła polsko-niemiecka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 850

Kuśnierz

przyjmie pracę w domu i poza domem. Oferty Kurjer zdw 81 819

28 WOLNE MIEJSCA**Gospośia**

poszukiwana od 1. 1. 30 r. z samodzielnie gotowaniem i do wszelkich prac domowych, do samotnego pana na wieś do dworu. Tylko z dobrymi świadectwami przyjmuję się. Zgłaszać można się osobiście albo pisemnie pod adr. majętność Tarnowo, stacja kolejowa i poczta Kostrzyn. zdw 81 390

Asystenta (kę)

farmacji względnie magistra z praktyką poszukuje od 1 stycznia 1930 r. ewentualnie rychlej. J. Strzyński. Apteka, Wronki. dwp 3564

Dzielną fryzjer

męski, biegły w strzyżeniu włosów a la garconne, znający język polski i niemiecki potrzebny od 15. 12. do pierwszego w miejscu zakładu fryzjerskiego na stałą posadę i wysoką pensję. Juliusz Nowak, perfumierja, Tarnowskie Góry Ratusz. zdw 81 658

BACZNOŚĆ SPORTOWCY

Życie studentów amerykańskich odwarza potężny film

„MIŁOŚĆ I SIŁA”

ze znakomitym Ryszardem Barthelmesem.

Bohaterem „Największej parady świata”

w kinie COLOSSEUM, św. Marcina 65.

1.500—3.000

złoty miesięcznie zarabia zdolny zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek powołanego Banku Najwyższej prowizji z dołnym pensją patent kolej dykt. Uwaga — Ulażona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne Początkujących pouczamy Oferty Lwów skrzytka pocz. towa 206 np 5304

Elektrotechnik - monter

na instalację i do obsługi maszyn elektrycznych, dobry i sumienny fachowiec na stałą posadę potrzebną. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod dw 3577

Dziewczyna

młodsza, lepsze dzieci, potrzebna od 15. 12. 29 r. godz. przyjęć od 4-6. Borekowska, Woźna 18, II. piętro.

Paniąka

do sprzedaży wyrobów mięsnych potrzebna. Oferty Kurjer zdw 81 914

Ekspedjentka

dzielną i sumienną do składu rzeczniczego potrzebna zaraz. — Katakajak, Górna Wilda 53. zdw 81 907

Służąca

młodsza, pracowita potrzebna zaraz. Gwarna 8, III. prawo. zdw 81 931

Kwiaciarka

samodzielną zaraz potrzebna. — Wielkie Garbary 33 Boleski. zdw 81 979

Służąca

do wszelkich prac domowych potrzebna od 15. 12. Zgłoszenia: Restauracja Chwaliszewo 57. zdw 81 879

Uczeń

może się zgłosić w naukę na szoferę od lat 17 wyczerpie grafia, Begler Słowackiego 46 w podwórzu. zdw 82 021

Potrzebna

posługaczka Adres Kurjer zdw 82 025

Kierownika

z kapitałem 6 do 8 tys. zł poszukuje przedsiębiorstwo handlu — Pensja i udział w zyskach Oferty Kurjer zdw 81 741

Uczeń

kelnerski starszy może się zgłosić zaraz Hotel Britannia. zdw 81 735

Pomocników

gastroonomicznych dwóch do trzech z kaucją 2.000 zł poszukuje do pierwszorzędnej przedsiębiorstwa, dobry zarobek. Oferty skierować: Klotz, Zoppot, Haffnerstr. 8. nw 6021

Gospodarz

samodzielną na wieś potrzebny. Kaucja Oferty Kurjer zdw 81 684

WIECZNI TATRZAŃSKI

upiększa
ichroni cerę

DO NABYCIA W APTEK, DROGERJACH I PERFUMERII

Humor zagraniczny

— Czemu płaczesz?
— A... bo... powiedział mi proboszcz, że musimy z Antkiem wziąć też i cywilny ślub...
— No, to co?
— A Antek przecież jest kapralem przy wojsku! (London Opinion) S. F.

Przedpiata

nr. grudzień 1929 r. za obs. wydania razem wliczając tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. si 4.00 w agencji w mieście si 4.50 z odnośnikiem kwartalnikiem si 14.58 pod opaską w Polsce si 9.00, pod opaską w innych krajach si 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą prześledź w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 80 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie 4-lamowej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowej młm. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 80 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada